

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
РОЗВИТКУ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

МОНОГРАФІЯ

ISBN 978-617-95325-3-5
ISSN 2786-619X

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

Рубрика
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

МОНОГРАФІЯ

Київ
Інститут професійної освіти НАПН України
2023

*Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол № 3 від 23.03.2023 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ТОМУ

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук,
завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання ІПО НАПН України,

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання
ІПО НАПН України,

Людмила Майборода,

науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання
ІПО НАПН України,

Тетяна Пятничук,

кандидат педагогічних наук,
науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання
ІПО НАПН України,

Рецензенти:

Єршова Людмила Михайлівна, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Горбан Євдокія Іванівна, методист Державного навчального закладу «Професійно-технічне училище № 8 м. Чернівці», доктор філософії.

I-66 Інноваційна професійна освіта. – Випуск 4(11): Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: монографія [Кручек В. А., Кравець С. Г., Майборода Л. А., Пятничук Т. В.]; за наук. ред. В. А. Кручек – Київ: ІПО НАПН України, 2023. – 123 с.

ISSN 2786-619X

ISBN 978-617-95325-3-5

У монографії висвітлено результати прикладного науково-експериментального дослідження лабораторії дистанційного професійного навчання з теми «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», яке виконувалося у 2019-2021 роках в Інституті професійної освіти НАПН України.

Видання адресоване науковцям, докторантам, аспірантам, педагогічним працівникам закладів професійної(професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, методистам навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, наставникам структурних навчальних підрозділів підприємств.

ISSN 2786-619X

ISBN 978-617-95325-3-5

DOI <https://doi.org/10.32835/2786-619-X/2023/4.11>

© Інститут професійної освіти НАПН України, 2023

© Автори, 2023

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4
2. НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
2.1. Рівні наукової новизни	9
2.2. Педагогічні інновації	10
2.2.1. Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти	10
2.2.2. Методика відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти	17
2.2.3. Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання	20
2.2.4. Методика створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання	22
2.2.5. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання	26
2.2.6. Професійна стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі	30
2.3. Кінцеві результати дослідження	31
3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ	40
3.1. Загальна характеристика експерименту	40
3.2. Результати експериментальної роботи	43
3.2.1. Результати констатувального етапу	43
3.2.2. Результати формувального етапу	51
3.2.3. Результати узагальнювального етапу	56
4. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	59
5. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	73
5.1. Оприлюднення результатів наукового дослідження	73
5.2. Використання наукових результатів	83
5.3. Документи, що підтверджують використання результатів наукового дослідження	89
6. РЕКОМЕНДАЦІЇ	99
7. СПИСОК ПОСИЛАНЬ	101
ДОДАТКИ	108

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема наукового дослідження: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»,

Державний реєстраційний номер: 0119U000153 (рішення вченої ради ІІТТО НАПН України, протокол №3 від 25 лютого 2019 р.).

Характер дослідження – прикладне.

Терміни виконання наукового дослідження: 01.01.19 – 31.12.2021 рр.

Терміни упровадження результатів дослідження: 2021 – 2022 рр.

Підстава для виконання наукового дослідження: Постанова Президії НАПН України від 19 квітня 2018 року № 1-2/6-123.

Пріоритетний напрям, проблема дослідження (для галузевої тематики): Напрямок: 8.Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвища освіта. Проблема: «Теоретичні і методологічні засади професійної педагогіки, професіології і педагогіки праці *(відповідно до пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в НАПН України на 2018 – 2022 рр., затверджених загальними зборами НАПН України від 17 листопада 2017 р. № 1-1/2-8)*».

Пріоритетний тематичний напрям наукових досліджень і науково-технічних розробок: Проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика *(відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942 зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 556)*.

Науковий керівник дослідження: Кручек Вікторія Аркадіївна, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Основні виконавці наукового дослідження

Вікторія Кручек, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент;

Олександр Кошук, провідний науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, доктор педагогічних наук;

Світлана Кравець, старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший дослідник;

Тетяна Пятничук, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Людмила Майборода, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України;

Надія Колісник, науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Олександр Базелюк, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Світлана Заславська, молодший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат технічних наук;

Галина Однорог, молодший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України.

КРУЧЕК В.А.

КОШУК О.Б.

КРАВЕЦЬ С.Г.

МАЙБОРОДА Л.А.

ПЯТНИЧУК Т.В.

Актуальність теми дослідження

У розвитку сучасного суспільства особливе місце посідають проблеми педагогічної підготовки майстрів виробничого навчання. Адже згідно з наявними статистичними даними спеціальну педагогічну освіту мають близько 22,5 % майстрів, тобто, значна кількість з числа цієї професійної групи отримує педагогічну підготовку в процесі самостійної практичної діяльності. Водночас майстру виробничого навчання в процесі підготовки кваліфікованих робітників відводиться провідна роль щодо формування професійно-моторних навичок, розвитку майстерності, вдосконалення індивідуального професійного стилю майбутнього робітника, що базується, перш за все, на синтезі науково-технічних, економічних, виробничих знань. Тому майстру виробничого навчання необхідна сучасна інженерна та педагогічна підготовка, знання основ виробничого процесу, володіння сучасними навичками професійної діяльності, інноваційними педагогічними технологіями і методиками. Прискорення науково-технічного прогресу у всіх галузях знань, високі вимоги до технологічної грамотності та педагогічної майстерності ставлять перед майстром виробничого навчання завдання постійного підвищення професіоналізму.

Наукові напрацювання з розроблення і обґрунтування цілісної методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти практично відсутні, залишаються недостатньо вивченими питання психолого-педагогічної та методичної підготовки цієї категорії педагогів, визначення умов для розвитку їх професійної компетентності у міжкурсний період, які б враховували сучасні вимоги виробництва, ринку праці, пріоритетні напрями реформування професійної освіти і навчання на національному рівні. Глобальні зміни, що відбуваються в сфері професійної освіти і навчання, зумовлюють необхідність перегляду традиційної моделі підвищення кваліфікації майстра виробничого навчання, а накопичений в педагогіці та суміжних з нею науках значний теоретичний і фактичний матеріал окреслює основні шляхи розв'язання суперечності між потребою суспільства в кваліфікованих робітниках та недосконалістю існуючої системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Отже, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю комплексного розв'язання науково-педагогічної проблеми розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти; важливістю вдосконалення діючої системи підвищення кваліфікації; потребою заклади П(ПТ)О в сучасному методичному забезпеченні процесу розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Об'єкт дослідження – розвиток професійної компетентності педагогів професійного навчання.

Предмет дослідження – методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Мета дослідження: розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання, що розв'язувалися науковими працівниками лабораторії у 2019-2021 рр.:

- 1) з'ясувати стан розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- 2) визначити особливості професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, суть та структуру їхньої професійної компетентності;
- 3) розробити та обґрунтувати методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- 4) експериментально перевірити результативність методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- 5) підготувати та впровадити методичне забезпечення розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Гіпотеза дослідження полягала в припущенні, що підвищенню якості підготовки кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О сприятиме запровадження обґрунтованої та експериментально перевіреної методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. Передбачалося, що професійна компетентність майстрів виробничого навчання має підвищитися внаслідок реалізації науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов, розроблення структурно-функціональної моделі та методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробленні й впровадженні програми курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, розробленні професійних стандартів майстра виробничого навчання, педагога професійного навчання, методиста закладу

професійної (професійно-технічної) освіти, що сприятиме уніфікації вимог до кваліфікаційних і спеціальних знань педагогічних працівників, створенню умов для професійного розвитку та підвищення якості професійної діяльності, слугуватиме основою для розроблення посадових інструкцій, визначення посадових (робочих) завдань та обов'язків, організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зокрема, і через неформальне навчання, оцінювання та підтвердження його результатів, унормування вимог до продуктивності праці, при обґрунтуванні рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації, формуванні систем мотивації та стимулювання; підготовці методичного посібника «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичних рекомендацій «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», словника «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників», електронного ресурсу «Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: інструктивно-методичні матеріали для самоосвіти і саморозвитку»; розробленні технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, лекційних та тренінгових занять, діагностичного інструментарію для визначення рівня розвиненості професійної компетентності.

Соціально-педагогічне значення впровадження результатів дослідження полягає в урізноманітненні форм розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання й формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в системі професійної освіти; розширенні можливостей для забезпечення індивідуальних освітньо-професійних потреб педагогічних працівників; визначенні структури і змісту професійної компетентності майстрів виробничого навчання, що слугуватиме основою для розроблення програм підвищення кваліфікації у міжкурсний період; забезпеченню відповідності рівня підготовки майстрів виробничого навчання сучасним вимогам суспільства й економіки до компетентностей педагогічних кадрів у системі професійної освіти. Отримані результати сприятимуть підвищенню якості професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О, рівня професійної компетентності та конкурентоспроможності випускників закладів П(ПТ)О на вітчизняному й міжнародному ринках праці.

2. НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Рівні наукової новизни

В ході виконання дослідження було вперше:

– розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її модель, що складається з методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольо-оцінювального компоненту;

– теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (формування мотивації до оволодіння сучасними педагогічними та виробничими технологіями, підвищення професійної компетентності; оновлення змісту розвитку професійної компетентності на основі компетентнісного підходу; створення інформаційно-освітнього середовища; стимулювання до саморозвитку);

– розроблено методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її структурну модель;

– розроблено технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, що процесуально реалізовується на основі інтерактивних форм, методів навчання, а також шляхом самоосвіти, спроектовано модель розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яка містить п'ять етапів (пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оціночно-результативний) та є ідеалізованим відображенням процесу розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Удосконалено:

– перелік трудових функцій майстра виробничого навчання (планування та організація освітнього процесу; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів та зв'язок з ринком праці);

– структуру професійної компетентності майстра виробничого навчання (перелік загальних (ключових) та професійних компетентностей); методику розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; удосконалення полягає у розробленні та впровадженні програми курсів підвищення кваліфікації, що сприяє формуванню в майстрів виробничого навчання соціально і професійно-значущих цінностей, мотивів, інтересів і потреб професійного розвитку, удосконаленню загальних (ключових) і професійних компетентностей, здатності до самоаналізу результатів професійно-педагогічної діяльності;

– діагностичний інструментарій оцінювання розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання; удосконалення полягає у виокремленні критеріїв: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого-педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я-концепція»), показників та рівнів (високий, середній, базовий);

Набули подальшого розвитку концептуальні ідеї професійного розвитку майстрів виробничого навчання, які доповнені специфічними ознаками професійно-педагогічної діяльності означених фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та враховують сучасні тенденції цифровізації освіти; зміст поняття «професійна компетентність майстра виробничого навчання»; розвиток полягає у виокремленні істотних видових ознак цього інтегрального особистісного утворення, яке охоплює комплекс цінностей і мотивів професійно-педагогічної діяльності, психолого-педагогічних, фахових знань, умінь і навичок проектування і здійснення освітнього процесу на основі сучасних педагогічних та виробничих технологій, професійно важливих якостей та зумовлює якісну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників.

2.2. Педагогічні інновації

В ході дослідження розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методику самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання, методику створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі.

2.2.1. Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

являє собою єдність методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольньо-оцінювального компонентів, що утворюють цілісну функціональну структуру, орієнтовану на системне та безперервне збагачення професійно- ціннісних орієнтацій, мотивів, удосконалення знань і вмінь, розвиток професійно важливих якостей майстрів виробничого навчання на основі взаємодії навчально(науково)-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів післядипломної освіти, наукових установ, роботодавців, галузевих об'єднань (рис.1).

Рис. 1. Структура методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Методологічно-цільовий компонент включає мету, завдання, методологічні підходи (системний, синергетичний, аксіологічний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний), принципи (професійної спрямованості, зв'язку теорії з практикою, наступності, індивідуалізації, неперервності, рефлексивності та орієнтації на саморозвиток) розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (рис.2).

Соціальне замовлення є вихідним для проектування методологічно-цільового компонента методичної системи. Воно зорієнтоване на формування сучасного майстра виробничого навчання як високопрофесійної й різнобічно розвиненої особистості з високим рівнем фахової та педагогічної підготовки. Досягнення мети забезпечується шляхом реалізації низки завдань, які стосуються розвитку потребнісно-мотиваційного, когнітивно-процесуального, рефлексивно- оцінного компонентів професійної компетентності. Цей компонент є системоутворюючим елементом системи, що впливає на визначення змісту та засобів навчання, критеріїв оцінювання процесу.

Методологічно-цільовий компонент

Мета: високий рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Завдання:

- поглибити професійно-педагогічні знання та вдосконалити уміння, які свідчать про високий рівень професіоналізму майстра
- розвинути особистісні та професійно важливі якості, ціннісні орієнтації
- підвищити рівень загальної культури
- забезпечити розвиток творчого потенціалу в педагогічній та виробничій діяльності

Методологічні підходи:

- системний
- синергетичний
- особистісно-орієнтований
- діяльнісний
- андрагогічний
- акмеологічний
- компетентнісний

Принципи:

- професійної спрямованості
- зв'язку теорії з практикою
- наступності
- індивідуалізації
- неперервності
- рефлексивності
- орієнтації на саморозвиток

Рис.2. Зміст методологічно-цільового компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Змістовий компонент відповідає професійному стандарту (переліку загальних та професійних компетентностей), структурі професійної компетентності майстра виробничого навчання. Він відображений у планах і програмах методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти, навчально(науково)-методичних центрів; програмах курсів підвищення кваліфікації, програмах стажування на виробництві та в базових закладах П(ПТ)О, спецкурсах. Аналіз змісту професійної діяльності засвідчив, що майстер виробничого навчання повинен мати достатню фахову, дидактичну, методичну і психологічну підготовку, оскільки він має виступати у якості модератора професійних знань, умінь та навичок для майбутніх кваліфікованих робітників (рис.3). Окрім того, він повинен мати сформовану низку важливих особистісних якостей та готовність до виконання освітньо-виховних функцій.

Структурується зміст розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання на рівні: професійного стандарту; плану методичної роботи закладу освіти; навчальної програми курсів підвищення кваліфікації, стажування; навчального модуля; індивідуальних навчальних завдань, завдань для самостійної роботи та самоосвіти.

Рис. 3. Складові змістового компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Процесуальний компонент методичної системи передбачає поєднання різних форм (семінари, вебінари, тренінги, майстер-класи, круглі столи, он-лайн консультування, творчі групи, педагогічна майстерня, школа молодого педагога, конференції), методів навчання (кейс- метод, метод проєктів, моделювання педагогічних ситуацій, дискусії, мозковий штурм, ділові та імітаційні ігри, візуалізація, метод модерації); комплексне використання навчально-методичного забезпечення, сучасних засобів навчання (дидактичних матеріалів, методичних посібників, рекомендацій, матеріалів наукових фахових видань, електронних навчально-методичних комплексів, веб-середовища дистанційного навчання, інформаційних ресурсів) (рис.4).

Виокремлено такі етапи технології розвитку професійної компетентності: пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оцінно-результативний.

Пропедевтичний етап спрямований на ознайомлення майстрів з пропонованим навчальним змістом у межах яких буде здійснюватись педагогічний вплив, узгодження методів взаємодії, термінів координації проміжних та кінцевих результатів. На діагностичному етапі визначається актуальний рівень розвитку професійної компетентності. Метою мотиваційно- цільового етапу є підвищення мотивації майстрів до розвитку професійної компетентності; розвиток потреби в успішній діяльності та визнанні досягнень; потреби в саморегуляції поведінки та діяльності, в

саморозвитку, неперервному професійному самовдосконаленні, інтересу до професійної діяльності; професійно-ціннісних орієнтацій особистості.

Рис.4. Зміст процесуального компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Мета змістовно-діялісного етапу полягає в удосконаленні системи професійних знань, умінь й навичок; системи професійно-значущих, соціально- значущих, особистісних якостей. Завданнями, відповідно до мети, стають: розвиток умінь й навичок пізнавального, комунікативного, регулятивного й іншого характеру; розвиток творчого підходу до справи, винахідливості, оригінальності; раціонального розподілу робочого часу; професійної мобільності тощо; формування умінь рефлексії якості процесу і результату професійної діяльності; розвиток самооцінки, самоконтролю, самоаналізу, управління саморозвитком і професійним зростанням, саморегуляції поведінки та діяльності; виявлення причин, що гальмують розвиток тощо.

Колективні форми роботи передбачають залучення майстрів виробничого навчання до участі в педагогічних радах, предметних методичних комісіях, інструктивно-методичних засіданнях тощо. Дієвою формою розвитку професійної компетентності є Школа молодого майстра. Вона сприяє формуванню таких умінь, як: проєктування змісту професійно-практичного навчання з урахуванням вимог державних стандартів професії; визначення раціональних форм і методів професійного навчання; корегування своєї професійної діяльності і внесення змін в індивідуальні плани самоосвіти; систематизація необхідної психолого-педагогічної,

методичної, технічної і технологічної інформації та користування нею під час підготовки і організації навчально-виробничого процесу. Засідання Школи молодого майстра може відбуватись за участю інженерно-педагогічних працівників як закладу професійної освіти, так і методистів науково-методичних центрів.

Ще однією організаційною формою, яка сприяє розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, є стажування, як період опанування нових технологій, організації праці та інших досягнень безпосередньо на підприємстві. Стажування забезпечує формування професійних знань, умінь і навичок, воно спрямоване на підвищення робітничої кваліфікації майстрів виробничого навчання і проводиться протягом короткого терміну.

Перевага має надаватись активним формам та методам навчання, інтерактивним педагогічним технологіям, що передбачають суб'єкт-суб'єктну взаємодію оскільки саме вони забезпечують досягнення майбутніми фахівцями особистісно значущих результатів, стимулюють до самовдосконалення, уможливають співпрацю, забезпечують обмін цінностями, набуття досвіду взаємодії тощо. Цього потребує їхня професійна діяльність, в ході якої майстер і здобувачі мають вирішувати різні технічні завдання, розробляти проекти, колективно здійснюючи пошук оптимальних розв'язків виробничої задачі.

Важливою формою розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання є самоосвітня діяльність, спрямована на самовдосконалення, професійний саморозвиток з урахуванням особистісних потреб, мотивів та інтересів. Виокремлені перспективні напрями, форми і методи самоосвіти представлені на *рис.5*.

Використання цифрових технологій в самоосвіті передбачає використання новітніх інструментів накопичення, обробки та передачі наукової та методичної інформації через локальні та міжнародні освітянські мережі («Всеосвіта», «Педрада», «На урок»), методичних порталів, навчальних платформ масових відкритих онлайн-курсів «ED ERA», «ВУМ online», «Prometheus» для викладачів, «Вікіпедії», web-сайтів, відео-програм, практикумів з віддаленим доступом, які утворюють інформаційну складову освітнього середовища. Таке середовище, з одного боку, є засобом інтеграції навчальної, методичної й комунікативної діяльності майстрів виробничого навчання, а з другого – дидактичною умовою, яка здатна забезпечити ефективність самоосвіти та фахового самовдосконалення. Загальною метою оцінно-результативного етапу є аналіз та узагальнення кількісних та якісних результатів роботи з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

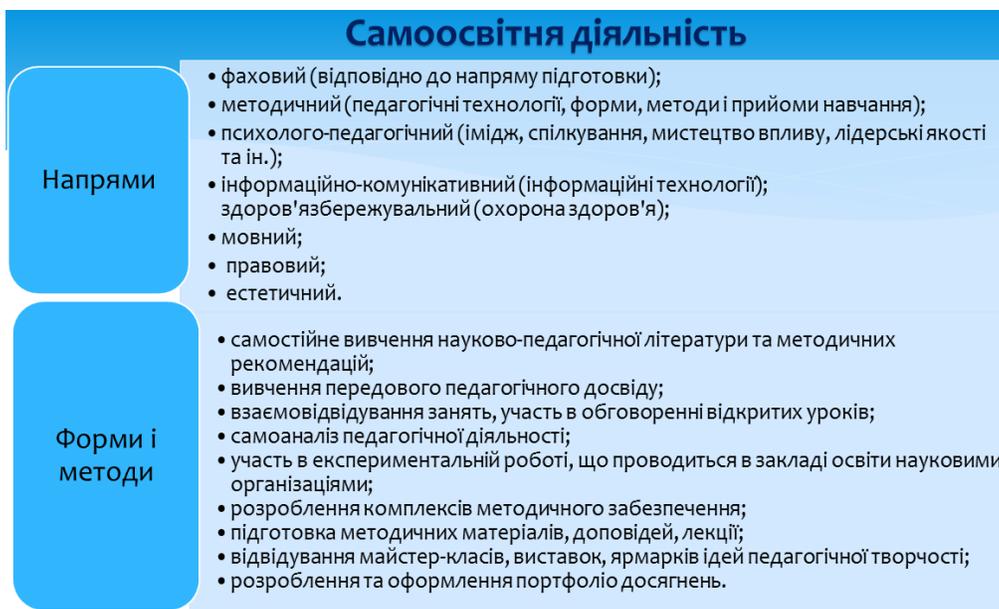

Рис.5. Напрями, форми і методи самоосвітньої діяльності майстрів виробничого навчання

Контрольно-оцінювальний компонент методичної системи передбачає педагогічне діагностування рівня розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, спрямоване на вивчення та задоволення їхніх професійних запитів і потреб, побудову індивідуальної траєкторії, забезпечення неперервності та ефективності процесу розвитку професійної компетентності. Виокремлено мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний критерії розвитку професійної компетентності. На основі виокремлених критеріїв та показників визначені три рівні розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: базовий, середній та високий. Діагностування здійснюється на всіх етапах освітнього процесу і передбачає отримання й використання з педагогічною метою достовірної інформації про його учасників, умови, зміст і результативність, має певні особливості, зумовлені метою, рівнем освіти суб'єктів, специфікою їх професійної діяльності, формою навчання, змістом освіти, особливостями засобів, умов. Важливим елементом цієї підсистеми є рефлексія, яка забезпечує усвідомлений та критичний аналіз процесу та результатів навчальної й самоосвітньої діяльності, визначення ефективних напрямів її вдосконалення. Здатність до рефлексії є однією з важливих умов розуміння інших суб'єктів навчального процесу, налагодження зворотного зв'язку під час педагогічної взаємодії.

Описана методична система діяльності – це система управління процесом розвитку професійної компетентності на основі здійснення науково обгрунтованого змісту, правил, рекомендацій відповідно до цільових установок безперервного професійного зростання фахівців. Єдність

методичної системи передбачає не формальну стандартизацію, а розумну гнучкість застосування загальних підходів, принципів управління (орієнтація на цільові установки професійного розвитку, формування усвідомленої мотивації, оптимізації навчального змісту, добору адекватних меті методів, здійснення систематичного контролю та самоконтролю).

Практичне значення: реалізація розробленої методичної системи дозволить провадити системну роботу з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, сприятиме зміцненню ціннісного ставлення та інтересу до педагогічної діяльності, трансформації цілей і засобів професійної діяльності та підвищення її успішності, озброєнню сучасними знаннями та навичками, розвитку здатності до рефлексії, актуалізації потреби у саморозвитку, самовдосконаленні.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання і, як наслідок, якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

2.2.2. Методика відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Найчастіше педагогічне проектування визначають як діяльність з вибору адекватних педагогічних рішень, ефективність яких має теоретичне й практичне підтвердження, а також детальне, послідовне та обґрунтоване їхнє викладення, що уособлює собою поняття педагогічного проєкту. До документів, які отримуються у процесі педагогічного проєктування на різних рівнях, найчастіше відносять: стандарти професійної (ПТ) освіти; навчальні плани; навчальні програми навчальних дисциплін; дидактичні матеріали, що у вигляді плану викладення навчальної теми, тексту чи конспекту з теми, побудованих згідно правил текстотворення і з урахуванням вимог організації навчального процесу, відображають зміст навчання; навчально-методичне забезпечення навчального процесу до якого належать підручник, навчальний посібник, практикум, хрестоматія, альбом, пам'ятка, інструкція, методичні рекомендації та вказівки, монографія, збірник наукових праць, практичне керівництво, словник, довідник. Як було вказано вище, стандарти мають стати засобом забезпечення державних гарантій стосовно якості освіти на фундаментальному рівні. Вони повинні створювати максимальну варіативність змісту для того, щоб оперативно врахувати зміну пріоритетів на ринку праці в умовах глобалізації, що інтенсивно розвивається. Доречно сказати, що майже в усіх європейських країнах кваліфікаційні стандарти – це норми й вимоги, які застосовуються для таких аспектів кваліфікацій:

– *професійні стандарти* – затверджені в установленому порядку вимоги до кваліфікації працівників, їх компетентності, визначаються роботодавцями і служать підґрунтям для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями національної та галузевих рамок кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками. Ці нормативні документи дають відповідь на запитання: що фахівець повинен уміти виконувати на робочому місці?

– *освітні стандарти* – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів професійної (ПТ) освіти за кожним рівнем освіти в межах кожної спеціальності. Освітні стандарти дають відповідь на запитання: чого учень повинен навчитися, щоб у майбутньому бути кваліфікованим працівником?

– *оцінні стандарти* визначають об'єкт оцінки, критерії успішності, методи оцінювання, стандарти (еталони), а також склад комісії, яка надає відповідну кваліфікацію. Оцінні стандарти дають відповідь на запитання: «Як ми пересвідчимось, що майбутній фахівець отримав потрібні знання й уміння (компетентності) для виконання робіт».

Узагальнивши наявні підходи та враховуючи ієрархію цілей, структурування змісту підготовки розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання пропонуємо розглядати на таких рівнях: 1) рівень стандарту професійної (ПТ) освіти; 2) рівень навчальних планів; 3) рівень навчального модуля; 4) рівень навчальної програми дисципліни; 5) рівень індивідуальних навчальних завдань. Коротко схарактеризуємо деякі з цих рівні.

Стандарти професійної (професійно-технічної) освіти за кожною спеціальністю розробляються з урахуванням пропозицій об'єднань організацій роботодавців, та, при наявності, базуються на професійних стандартах. Зауважимо, що стандарт є ключовим механізмом саморегулювання ринку праці. Це – функціональний нормативний документ, що встановлює у межах конкретного виду (галузі) професійної діяльності: вимоги до змісту та якості праці; вимоги до умов здійснюваної трудової діяльності; рівень кваліфікації працівника; вимоги до професійної освіти і навчання, необхідні для відповідної кваліфікації.

Освітньо-професійна програма є основою для проектування *навчального плану* – головного нормативного документу, на підставі якого формується весь навчальний процес у професійній (ПТ) освіті, який визначає перелік і обсяг нормативних та вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять, та їх обсяг, графік навчального процесу, форми і засоби здійснення поточного й підсумкового контролю. На основі навчального плану

складається план на поточний навчальний рік (робочий навчальний план). Проектування змісту навчальної дисципліни відбувається після розроблення навчального плану.

Варто розглянути алгоритм проектування змісту навчальної дисципліни за яким відбір і структурування змісту навчальної дисципліни має будуватися за такими етапами:

- 1) проектування результатів навчання з дисципліни;
- 2) компонування інформаційного поля з дисципліни;
- 3) визначення базового (опорного) навчального матеріалу;
- 4) формування дидактичних одиниць навчального матеріалу;
- 5) побудова структурно-сислової моделі навчального матеріалу;
- б) розробка тематичного плану вивчення дисципліни.

При структурування змісту важливо визначити структуру вивчення навчальних об'єктів і явищ, таку їх послідовність, яка дозволить сформуванати систему компетентностей з певної наукової галузі.

Зупинимося на основних компонентах, принципах, критеріях добору і структурування змісту.

Результати аналізу наявних теорій проектування змісту освіти (теорія дидактичного матеріалізму; формальна теорія змісту освіти; утилітарна концепція; теорія функціонального матеріалізму; теорія операційної структуризації та ін.), підходів сучасних учених до розв'язання вказаної проблеми, власного наукового пошуку дають змогу виокремити такі основні принципи структурування змісту: принцип науковості; принцип відповідності освіти до вимог суспільства, науки, культури і особистості; принцип єдності змістової та процесуальної сторін навчання; принцип діагностичного цілепокладання; принцип доступності змісту освіти; принцип відповідності змісту освіти цілям обраної моделі освіти; принцип фундаменталізації, гуманізації змісту та освіти; принцип структурної єдності змісту освіти на різних рівнях спільності й на міждисциплінарному рівні.

Крім того, в процесі експериментальної роботи було зроблено висновок, що вартує враховувати й вимоги додаткових принципів, зокрема: *історизму* – висвітлення основ наук у їхньому історичному розвитку; *послідовності* – проектування змісту освіти так, щоб нові знання гуртувалися на попередніх та розширювали їх обсяги; *зв'язку життя з виробництвом* – використовувати приклади сучасних систем машин, виробничих технологій, новітніх способів виробництва; *системності* – у змісті дисципліни має відображатися система певної науки, логіка її конструювання, взаємозв'язок, інтеграція з іншими курсами освітньої програми; *доцільності* – інформативність змісту має забезпечувати досягнення нормативних результатів навчання, «... до програми навчання та навчального матеріалу

включають знання, що відповідають типовим проблемам і методам тих царин знань, що вивчаються, суспільним та особистим потребам, відображають головне, сучасне, нове, мають виховну та пізнавальну цінність».

Відповідно принципам та основним вимогам до проектування навчального матеріалу визначено такі критерії добору і структурування змісту: цілісного відображення у змісті цілей і завдань формування всебічно розвиненої особистості; науковості і практичної значущості змісту, що включається до основ науки; відповідності обсягу змісту наявному часу на його опанування; відповідності складності змісту навчання реальним пізнавальним можливостям тих хто навчається; врахування позитивного міжнародного досвіду проектування змісту; відповідність змісту освіти наявній матеріально-технічній базі закладу П (ПТ)О та інше.

Структурна модель методики відбору і структурування змісту представлена на рис.6.

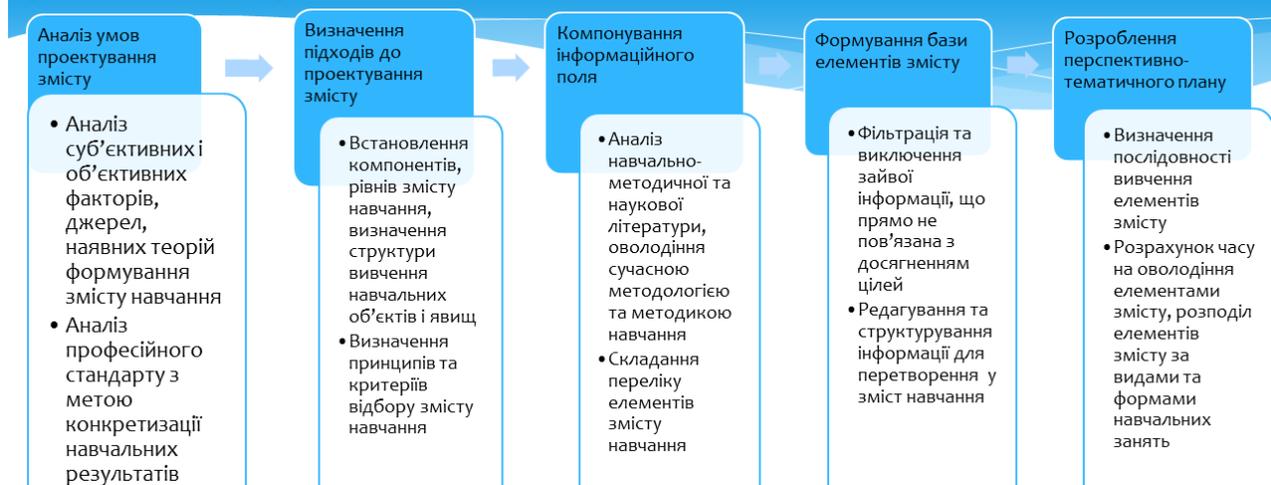

Рис.6. Структурна модель методики відбору і структурування змісту

2.2.3. Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання – це послідовна реалізація підготовчого (самоаналіз; самовизначення; самоорганізація), діяльнісного (самонавчання; самоконтроль) і заключного (самооцінка; самореалізація) етапів майстрами виробничого навчання (рис.7).

І. Підготовчий етап:

- самоаналіз – процес і результат рефлексії власної професійної компетентності майстра задля виявлення слабких сторін професійної підготовки, задля її поліпшення;

Рис. 7. Етапи с самоосвітньої діяльності майстрів виробничого навчання

- самовизначення – самостійне визначення майстром напрямку самоосвіти з врахуванням власних пізнавальних професійних, фахових, індивідуальних й особистих інтересів. При визначенні напрямку самоосвіти майстрам необхідно враховувати власний рівень фахової, психолого-педагогічної підготовки, організації та методики виробничого навчання, пізнавальних інтересів тощо;

- самоорганізація – самостійна діяльність майстра виробничого навчання з пошуку джерел пізнання відповідно до визначених напрямів і форм самоосвіти, складання плану і програми самоосвітньої діяльності.

II. Діяльнісний етап:

- самонавчання – діяльність майстра в/н спрямована на самостійне оволодіння знаннями, уміннями, навичками.

Передбачає читання літератури (навчальної, наукової, науково-популярної, художньої літератури, газети, журнали тощо), прослуховування публічних лекцій, відвідування семінарів, конференцій, виставок (освітніх, професійних, технологічних, образотворчих тощо), спілкування і консультації фахівців, використання інтернет-інформації тощо;

- самоконтроль - усвідомлена регуляція власної поведінки і діяльності майстра з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям і завданням. Мета самоконтролю полягає як у попередженні, так і у коригуванні помилкових дій. Завдяки коригуючій функції самоконтролю майстер виробничого навчання спроможний реалізувати складений план самоосвітньої діяльності.

III. Заключний етап:

- самооцінка – власне оцінювання переваг та недоліків, можливостей, стану самоосвітньої діяльності. Самооцінка є обов'язковою умовою

реалізації двох важливих станів самокерованої діяльності (поведінки): самоконтролю й самоосвіти (самовдосконалення). Самооцінка дає майстру виробничого навчання можливість оцінити власні можливості та стан самоосвітньої діяльності;

- самореалізація – впровадження результатів самоосвіти у власну професійну діяльність, окреслення перспективних завдань для наступного професійного саморозвитку.

Потенційними загрозами для ефективного впровадження методики самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання є відсутність або недостатня сформованість вмотивованості майстрів; брак навичок управління часом (тайм-менеджмент); відсутність або обмеженість забезпечення спеціальних умов (організаційних, педагогічних тощо).

Форми й методи самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання: самостійне вивчення наукової та методичної літератури; вивчення передового педагогічного досвіду; взаємовідвідування занять, участь в обговоренні відкритих уроків; самоаналіз педагогічної діяльності; участь в експериментальній роботі, що проводиться в закладі освіти науковими організаціями; розроблення комплексів методичного забезпечення; підготовка методичних матеріалів, доповідей, лекцій; відвідування майстер-класів, виставок, ярмарків ідей педагогічної творчості; розроблення та оформлення портфоліо досягнень, навчання на дистанційних курсах підвищення кваліфікації тощо.

Практичне значення: впровадження означеної методики має забезпечити формування чіткої системи планування самоосвітньої діяльності, підвищення якості самоосвітньої діяльності та рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання загалом.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня професійної самоосвітньої компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

2.2.4. Методика створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання

Проектування варіативних модульних дистанційних курсів підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання передбачає:

1. Створення робочої групи.
2. Вивчення актуальних і перспективних потреб територіальної системи П(ПТ)О в майстрах виробничого навчання та можливостей їх задоволення шляхом дистанційних курсів підвищення кваліфікації.
3. Моделювання системи дистанційних курсів підвищення кваліфікації.

4. Встановлення вимог до результатів опанування дистанційних курсів підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання П(ПТ)О.

Вимоги, яким має відповідати курс дистанційного підвищення кваліфікації представлено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Вимоги до курсу дистанційного підвищення кваліфікації фахівців

Характеристики курсу	Вимоги
Складові навчальних матеріалів	<ul style="list-style-type: none"> – не менше 5 навчальних відео для кожного модуля, тривалість не більше 10-15 хв.; – не менше 5 навчальних текстових додатків для кожного модуля з методичними й дидактичними матеріалами у форматі pdf; – не менше 30 запитань у контрольній роботі;
Компоненти дистанційного курсу	<ul style="list-style-type: none"> – програма навчання; – графік навчання; – структура курсу; – опис системи оцінювання результатів навчання, умови видачі сертифіката; – відеолекції з використанням анімації, візуального супроводу й динаміки; – додаткові навчальні матеріали (у форматі .pdf, .ppt, .pptx); – практичні завдання; – банк тестових завдань різних типів (з вибором однієї правильної відповіді серед декількох варіантів відповідей; з вибором декількох правильних відповідей серед декількох варіантів відповідей; на встановлення відповідності тощо) з можливістю групування за категоріями; – інформація про розробників курсу та зворотній зв'язок
Система обліку користувачів дистанційного курсу та формування статистичних звітів	<ul style="list-style-type: none"> – механізм реєстрації та авторизації користувачів курсу; – статистика для користувачів курсу (кількість пройдених лекцій/модулів, кількість виконаних/не виконаних завдань/тестових завдань, переглядів відео-, -аудіоматеріалів, веб-сторінок курсу); – статистика для розробників (кількість зареєстрованих учасників на курс; формування індивідуальних та загальних звітів за результатами навчання користувачів курсу з можливістю сортування, фільтрування за декількома параметрами одночасно, автоматичне генерування сертифікату для користувача курсу в разі успішного завершення навчання, кількість слухачів, які отримали сертифікат.

При розробленні програм дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання доцільно використовувати форму, представлена в *таблиці 2*.

Визначившись із компетентностями та навчальними модулями розробник має визначитися з платформою, на якій буде здійснюватися дистанційне навчання. Найпоширенішими є три платформи: Moodle, E-Learning, Google Classroom. Дані платформи мають доволі зручний функціонал, як для викладача так і для слухачів курсів, який дозволяє

Зміст програми дистанційного курсу підвищення кваліфікації

Назва дистанційного курсу підвищення кваліфікації					
Результати навчання (компетентності)	Повинен знати	Теми теоретичних занять	Повинен уміти	Теми і види занять	Назва навчального модуля

побудувати продуктивний навчальний процес. Спосіб реєстрації та вхід в систему електронного навчання здійснюється за допомогою електронної пошти чи облікових записів Google, Facebook, Moodle.

Орієнтовна структура та особливості функціонування електронного навчального курсу. Здійснивши вхід до системи, користувачеві відкривається інформаційна сторінка курсу, з якої зареєстрований слухач може перейти до розділів:

«Головна сторінка» – для ознайомлення з загальною інформацією; «Особисті файли» – для зберігання та обміну файлами (рис.8).

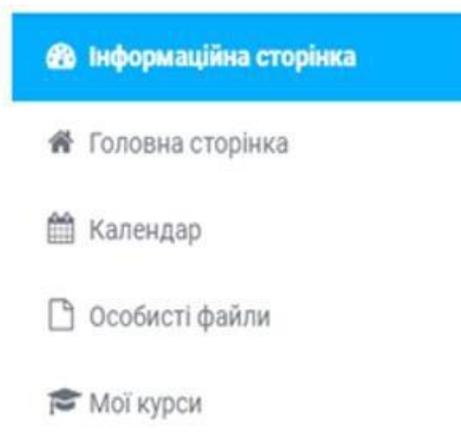

Рис. 8. Інформаційна сторінка в Moodle

У «Календарі подій» відображається активність всіх учасників курсу (рис.9). У вкладенні «Мої курси» висвітлюються всі модулі, з якими працює слухач (рис.10).

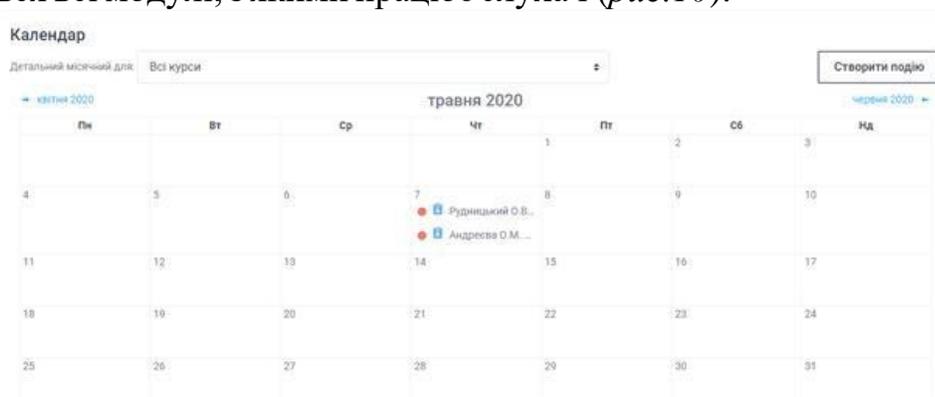

Рис.9. Календар подій у системі

В курсі висвітлені всі теми, які має опанувати слухач. Кожна тема має теоретичний матеріал, який наведено у вигляді відео-заняття, конспект лекцій та заключне тестування до теми. Розділ «Тестування» призначений для проходження тематичного та підсумкового контролю. Тестування доступне тільки після повного проходження теми, а доступ до наступної теми надається лише за умови успішного тестування.

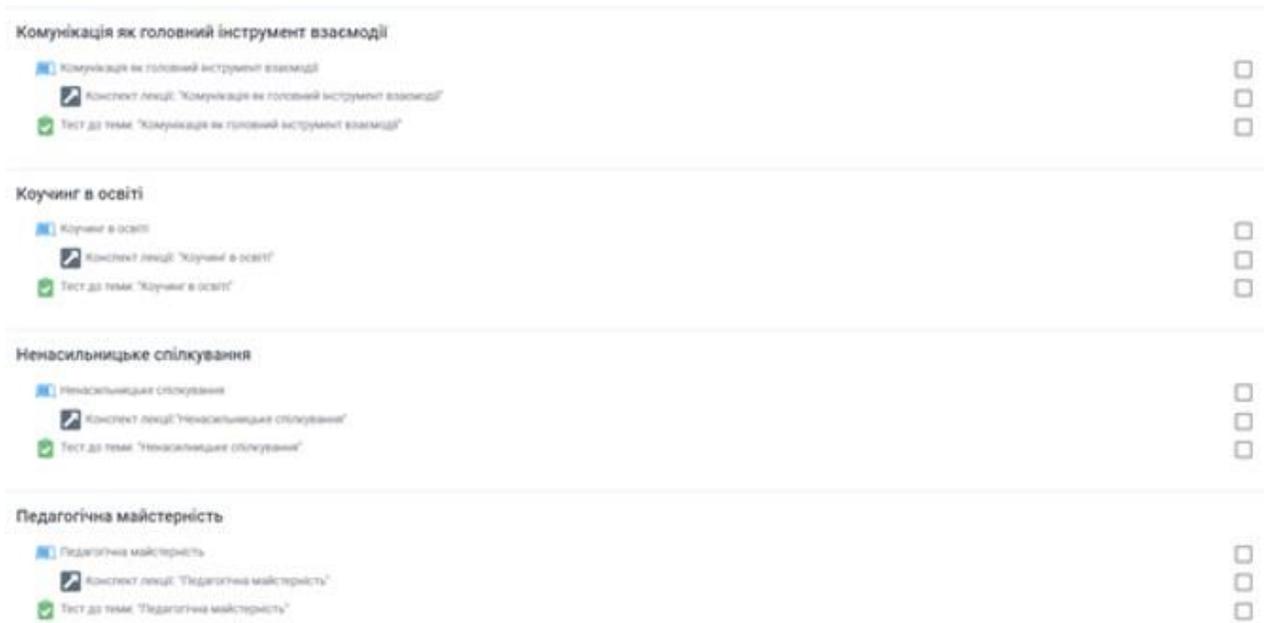

Рис. 10. Електронний ресурс у профілі слухача

Основними рекомендаціями до тематичного тестування є: обмеження в часі (30- 45 хвилин), невелика кількість питань (до 10), бажано щоб одне з цих питань було «відкритого типу» та обмежена кількість спроб (до 3). Тестування в системі електронного навчання має певну структуру, представлена на рис. 11.

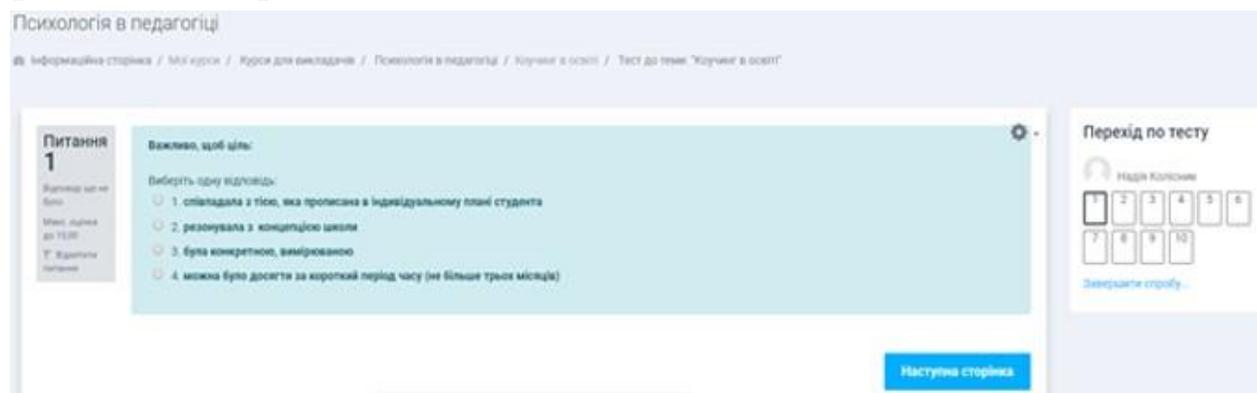

Рис. 11. Тестування до теми «Коучинг в освіті»

Також в структурі курсу передбачений журнал, який містить оцінки з основних видів діяльності, які оцінюються, з кожної теми модулю та загальну оцінку за курс (рис. 12).

Інтерфейс викладача містить додаткові розділи, такі як журнал оцінок всієї групи (рис. 13).

Журнал оцінок дає можливість не тільки переглянути оцінку конкретного слухача, а й середню оцінку групи. Існує ряд додаткових

критеріїв, такі як термін виконання, дата завершення та витрачений час, які не є обов'язковими та не впливають на оцінку з курсу.

Звіт по користувачу у курсі - Надія Колісник

Звіт по користувачу у курсі

Елемент оцінювання	Оцінка	Інтервал	Відсоток
Психологія в педагогії			
Тест з теми: "Вікова психологія"	-	0-100	-
Тест з теми: "Поведінкова психологія"	-	0-100	-
Тест з теми: "Адаптація студентів"	-	0-100	-
Тест з теми: "Соціальна безпека"	-	0-100	-
Тест до теми: "Форми активності у дітей"	-	0-100	-
Тест до теми: "Форма організації роботи в класі"	-	0-100	-
Тест до теми: "Педагогічна майстерність"	-	0-100	-
Тест до теми: "Комунікація як головний інструмент взаємодії"	-	0-100	-
Тест до теми: "Вчителі в освіті"	-	0-100	-
Тест до теми: "Ненасильницьке спілкування"	-	0-100	-
Тест до теми: "Профілактика вигорання"	-	0-100	-
Тест до теми: "Драйвери розвитку та мотивації"	-	0-100	-
Загальне за курс	0,00 (0,00 %)	0-100	0,00 %

Рис.12. Журнал оцінок слухача

Ім'я / Прізвище	ТЕМА	Оцінка	Відсоток	Оцінка	Відсоток	Оцінка	Відсоток
	Тематичний контроль 2...	18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	85,00 (85,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	80,00 (80,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	80,00 (80,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	70,00 (70,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
		18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
1402,50 (82,50 %)		18,00 (90,00 %)	84,38 (84,38 %)				
Загальне середнє		18,86 (94,29 %)	78,55 (78,55 %)	71,84 (71,84 %)	54,13 (54,13 %)		

Рис.13. Журнал оцінок групи

Практичне значення: впровадження цієї методики сприяє гнучко та оперативно реагувати на потреби професійної освіти, ринку праці.

Очікуваний соціально-економічний ефект: забезпечення безперервності розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, підвищення рівня їх професійної майстерності.

2.2.5. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання – організований психолого-педагогічний процес, що

ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, технологій навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення результату – професійний розвиток особистості педагогічного працівника.

Етапи: мотиваційно-стимулювальний (професійна мотивація, усвідомлена спрямованість майстра виробничого навчання до якісного виконання трудових функцій й розуміння значення професійного саморозвитку), діяльнісно-результативний (здійснення педагогічної діяльності (реалізація трудових функцій) й аналіз її результатів у конкретній ситуації (професійна підготовка) відносно цільової групи (майбутні кваліфіковані робітники), змістово-діагностичний (обсяг знань, умінь й навичок, професійного досвіду, оцінювання рівня сформованості професійної компетентності та здійснення аналізу на рефлексивній основі), пізнавально-проектувальний (систематичне «нарощування» професійного досвіду, використання педагогічних і виробничих технологій у професійній діяльності, проектування способів безперервного саморозвитку та удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти). Означені етапи забезпечують логічну організацію процесу саморозвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; зорієнтовані на конкретні завдання; характеризуються чітким визначенням форм, методів, технологій; передбачають можливість поетапної діагностики.

Методичний супровід розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується в умовах інтравертної педагогічної системи (вивчення позитивних практик педагогічних працівників (наставників); самоосвіта; участь в роботі методичних комісій, шкіл наставництва, молодого майстра виробничого навчання; обмін досвідом, взаємовідвідування, взаємодопомога, організація методичних семінарів майстер-класів, участь в науково-практичних заходах; упровадження особистісно-розвивальних, проектних, практико-орієнтованих, ігрових; цифрових (дистанційних); тренінгових технологій тощо) та екстравертної (відкритої) педагогічної системи (комплексна інтеграція освітнього процесу з організаційно-технологічними процесами виробництва в умовах налагодженого соціального партнерства між закладом освіти та підприємствами; виробничі технології; ресурси державно-приватного партнерства; дуальна форма здобуття освіти; підвищення професійної та освітньої кваліфікації; стажування на виробництві; сертифікація, конкурси фахової майстерності тощо).

Алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти передбачає реалізацію низки етапів: наукового

(визначення цільових орієнтирів, завдань, методологічних засад, принципів професійної освіти), процесуального (моделювання змісту, форм та методів розвитку в майстрів виробничого професійної компетентності) і результативного (відбір інструментарію для діагностування рівня сформованості професійної компетентності майстрів виробничого навчання на основі самоаналізу та методик, адаптованих у педагогіці й психології).

Форми розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь у конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, відкритих заняттях, вивчення професійної літератури, участь у конкурсах з професійної та педагогічної майстерності, дистанційне навчання, тренінги, участь у роботі педагогічних рад, предметних методичних комісій, інструктивно-методичних засіданнях тощо.

Модель технології розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання представлена на *рис. 14*.

Практичне значення: використання означеної технології дасть можливість враховувати організаційні та методичні особливості професійного розвитку майстрів виробничого навчання, цілеспрямовано управляти цим процесом.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

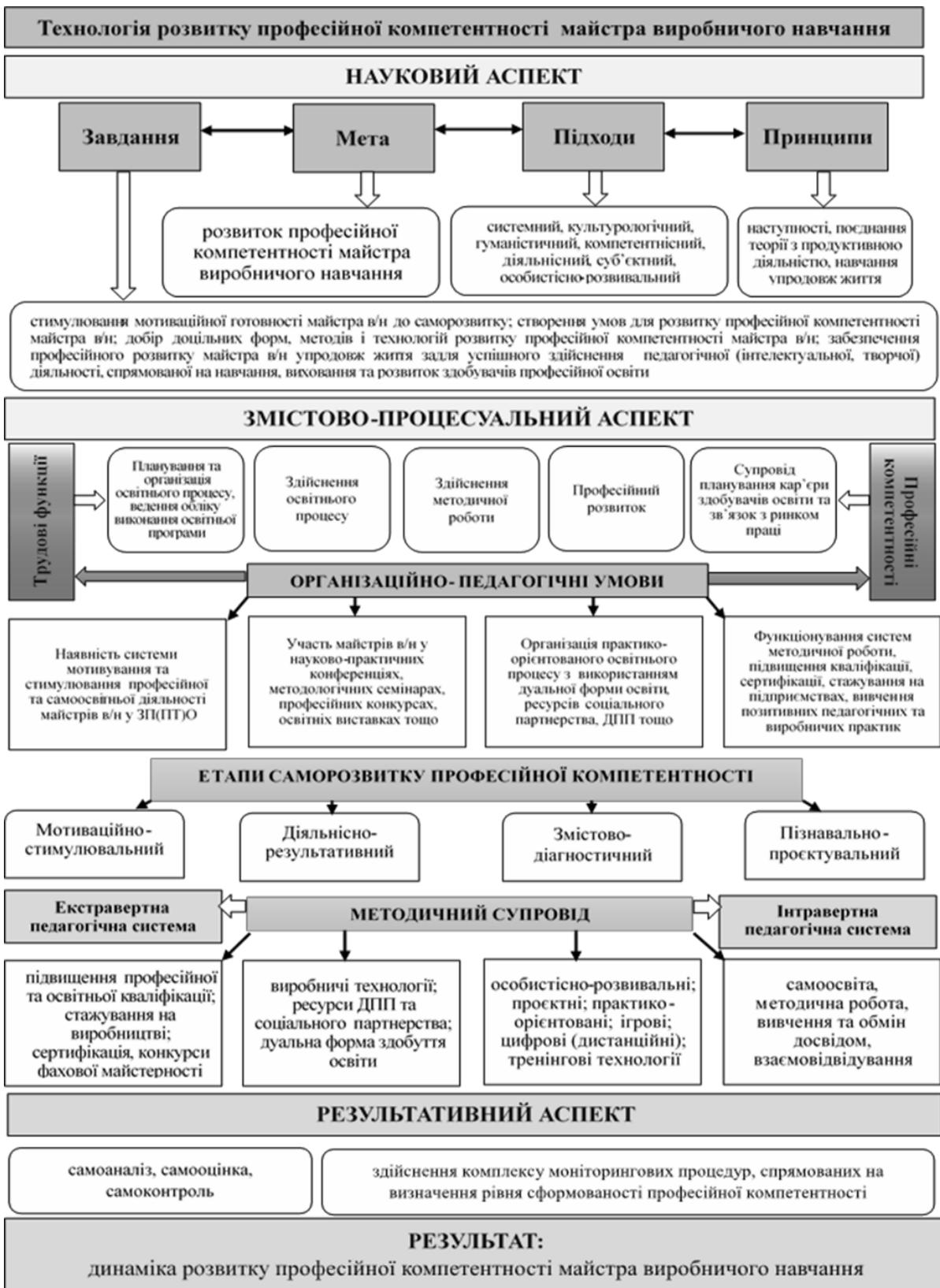

Рис. 14. Модель технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

2.2.6. Професійна стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі

Розроблений професійний стандарт містить: загальну інформацію про основну мету професійної діяльності, назву виду економічної діяльності, виду професійної діяльності, назву професії (професійну назву роботи), узагальнену назву професії, професійну кваліфікацію, вимоги до державної сертифікації, назви типових посад, місце професії в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації), умови праці, умови допуску до роботи за професією, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх віднесення до рівня Національної рамки кваліфікації; відомості про навчання та професійний розвиток (первинну професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації з присвоєнням нового рівня освіти, підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти, спеціальне, спеціалізоване навчання; нормативно-правову базу, що регулює відповідну професійну діяльність; загальні компетентності: перелік трудових функцій; опис професійних компетентностей.

Практичне значення: використання розробленого стандарту сприятиме уніфікації вимог до кваліфікаційних і спеціальних знань майстрів виробничого навчання, створенню умов для професійного розвитку та підвищення якості їхньої праці; він може слугувати основою для розроблення посадових інструкцій, визначення посадових (робочих) завдань та обов'язків, організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зокрема, і через неформальне навчання, оцінювання та підтвердження його результатів; унормування вимог до продуктивності праці. Вказаний стандарт може використовуватись при доборі та укомплектуванні штату майстрів виробничого навчання; обґрунтуванні рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації; формуванні систем мотивації та стимулювання; для установлення єдиних вимог до змісту та якості професійної діяльності. Професійний стандарт є важливим елементом у взаємодії ринку праці і сфери освіти, він виступає основою для формування та оцінювання кваліфікації, інструментом співвіднесення кваліфікації з Національною рамкою кваліфікацій.

Очікуваний соціально-економічний ефект: розроблення освітнього стандарту вищої освіти України та освітніх (освітньо-професійних та освітньо-наукових) програм підготовки фахівців спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», підвищення якості підготовки майбутніх педагогів професійної освіти, посилення їх конкурентоспроможності та мобільності на ринку праці.

2.3. Кінцеві результати дослідження

За результатами дослідження підготовлено 59 наукових праць, у т. ч.: 1 професійний стандарт; розділи до 2 колективних монографій; матеріали до 1 енциклопедії; 1 методичний посібник; 1 методичні рекомендації; 1 словник; 5 аналітичних матеріалів; 14 статей, в тому числі 6 статей у фахових виданнях України та 4 статті у виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection; 33 тез доповідей у матеріалах міжнародних і всеукраїнських конференцій.

Виробничо-практична продукція

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г., Майборода, Л. А., Пятничук, Т. В., Голуб, І. І., Однорог, Г. В. (2020). *Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників: методичний посібник*. Житомир: Полісся

<https://lib.iitta.gov.ua/724247/>

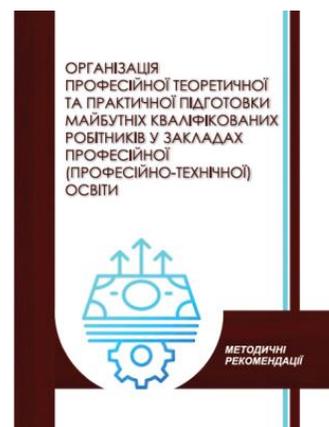
У методичному посібнику висвітлені цілі професійного навчання кваліфікованих робітників, критерії відбору та структурування змісту професійного навчання, представлено опис форм, методів та прийомів професійного навчання кваліфікованих робітників. В структурі посібника містяться розділи, присвячені інноваційним педагогічним технологіям, які можуть з успіхом бути реалізовані при підготовці кваліфікованих робітників, методам контролю навчальних досягнень учнів закладів П(ПТ)О, застосуванню елементів дистанційного навчання. Подано загальну інформацію про навчально-методичне забезпечення з планування професійного навчання кваліфікованих робітників.

Методичний посібник адресовано керівникам і педагогам професійної освіти, аспірантам і докторантам, методистам науково (навчально)-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Кручек, В. А., Кошук О. Б., Кравець, С. Г. (2021). *Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: методичні рекомендації*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729352/>

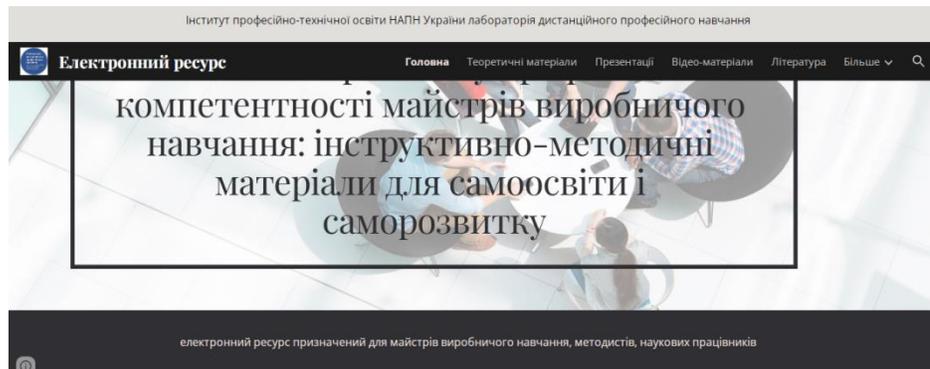
У методичних рекомендаціях висвітлені актуальні питання організації професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема, нормативно-

правового забезпечення, змісту сучасних стандартів професійної підготовки, реалізації компетентнісного підходу, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, які можуть з успіхом бути застосовані при підготовці кваліфікованих робітників.

Методичні рекомендації адресовані керівникам і педагогам професійної освіти, аспірантам і докторантам, методистам науково (навчально)-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Лабораторія
дистанційного
професійного
навчання
Інституту
професійно-
технічної освіти
НАПН України.
(2021). *Технологія*

розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: інструктивно-методичні матеріали для самоосвіти і саморозвитку. Електронний ресурс для майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

<https://sites.google.com/view/ldpn>

Довідкова продукція

Майборода, Л. А., Заславська, С. О., Горбан, Є. І. (2021). *Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729629/>

Словник містить узагальнену інформацію з теорії і практики професійного (професійно-технічного) навчання. Подано тлумачення загальних понять і термінів які пов'язані з інноваційними технологіями професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників.

Видання адресоване майстрам виробничого навчання, педагогічним працівникам, науковим працівникам, методистам, здобувачам освіти системи професійної (професійно-технічної) освіти.

Офіційна продукція

Інститут проф.-техн. освіти НАПН України (2021) *Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання»*. 25.06.2020 (Оновлений у 2021 р.)

<https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2>

Статті у вітчизняних фахових виданнях

Кравець, С. (2020). Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogics*, (2(19)), 80–85. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.80-85>

Пятничук, Т. (2019). Інноваційне освітнє середовище формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників. *Professional Pedagogics*, 1(18), 131–136. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.131-136>

Кошук О. (2019). Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання. *Інноваційна педагогіка*, 19, 13-17

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Результати дослідження сучасного стану партнерства у підготовці педагогів професійної освіти. *Professional Pedagogics*, 2(21), 69–82. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.69-82>

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Зміст і структура веб-платформи «Партнерський простір «015». *Professional Pedagogics*, 1(22), 213–224. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.213-224>

Статті в зарубіжних виданнях

Радкевич, В.О., Кравець, С.Г., Козак, А.Р. (2020). Ключові компетентності (м'які навички) майбутніх фахівців індустрії гостинності. *Colloquium-journal*, (15 (67)), 90-96. <https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-11937>

Статті в інших виданнях

Petrenko, L., Kravets, S., Bazeliuk, O., Maiboroda, L., Muzyka, I. (2020). Analysis of the current state of distance learning in professional (vocational) educational establishments, *E3S Web of Conferences. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020)*, Kryvyi Rih. https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html,

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O. and Kozak, A. (2020). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools, *XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (ICon-MaSTEd 2020)* 15-17 October 2020, Kryvyi Rih, Ukraine

DOI 10.1088/1742-6596/1840/1/012041

<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1840/1/012041/meta>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., Mosia, I. (2021). The technology of the learning outcomes test development. InterPartner 2021: Advanced Manufacturing Processes II. Lecture Notes in Mechanical Engineering, Springer International Publishing

<https://www.springerprofessional.de/en/the-technology-of-the-learning-outcomes-test-development/19877410>

Тези (статті) у матеріалах конференцій (інших науково-практичних заходів)

Кошук, О. Б., (2019). *Цілі та завдання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Потенціал сучасної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ.

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток готовності педагогів ЗП(ПТ)О до впровадження дистанційного навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18-28 березня 2019 р.). Київ : ПТОО НАПН України

Кравець, С. Г., (2019). *Ідеї психопедагогіки у науковій спадщині Володимира Костіва*, Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ

Кравець, С. Г., (2019). *Проблемні питання розвитку проектної культури педагогів професійного навчання*, Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту: Матеріали II науково-практичної конференції (за міжнародною участю). Київ: ІДУЦЗ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток майстра виробничого навчання в умовах модернізації системи професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукраїнської web-конференції (20 травня 2019 р., м. Київ). Київ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток сучасного педагога в контексті реформування професійної освіти*, Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. Ч. 1 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 р). Тернопіль : СМП «Тайп»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграційних процесів*, Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 25 квітня 2019 р.). Дніпро: Вид-во «Літограф»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах екстравертної педагогічної системи закладу освіти*, Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів (3 квітня 2019 р., м. Глухів), Глухів

Кручек, В. А., (2019). *Актуальні проблеми та шляхи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18–28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., Майборода, Л. А., (2019). *Професійна компетентність та сучасні трудові функції майстра виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: зб. матер. всеукраїнської web-конференції «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ.

Майборода, Л. А., (2019). *Використання мобільних додатків у процесі підготовки кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Актуальність розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»: зб. матер. всеукраїнської web-конференції (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Дуальна система навчання: особливості впровадження в Україні*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кравець, С. Г., (2020). *Практико-орієнтовані технології у професійно-практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Аналіз результатів самоцінювання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення

професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) (м. Київ, 18–28 березня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Стан партнерства в управлінні підготовкою викладачів професійної освіти*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Майборода, Л. А., (2020). *Самоосвітня діяльність майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Майборода, Л. А., (2020). *Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничу, Т. В., (2020). *Професійне становлення і розвиток особистості майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIV звітної Всеукраїнської наук-практ. Конф. (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2020). *Критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кошук, О. Б., (2020). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної освіти)*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Заславська, С. Г., (2020). *Інноваційна діяльність майстра виробничого навчання: шляхи формування*, Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 14 травня 2020 р.). Глухів

Заславська, С. Г., (2020). *Інноваційна діяльність педагога професійної школи: шлях до саморозвитку*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку

суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ПІТО НАПН України

Aliexieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Lapshyna, O. & Odnoroh, H. (2021). Self-education and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. In V. Hamaniuk, S. Semerikov & Yu. Shramko (Eds.), *SHS Web of Conferences*, Vol. 104, 03002. *Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021)*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., & Mosia, I. (2022). The technology of the learning outcomes test development. In V. Tonkonogyi, V. Ivanov, J. Trojanowska, G. Oborskyi, & I. Pavlenko (Eds.), *Lecture Notes in Mechanical Engineering. 3rd Grabchenko's International Conference on Advanced Manufacturing Processes*, 687-696). <https://doi.org/10.1007/978-3-030-91327-4>

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O., & Kozak, A. (2021). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools. In A.E. Kiv, V.N. Soloviev, & S.O. Semerikov (Eds.), *Journal of Physics: Conference Series: Vol. 1840(1). 12th International Conference on Mathematics, Science and Technology Education, ICon-MaSTEd (012041)*. <https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041>

Заславська, С. І. (2021, березень 25). *Неперервна освіта у системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 176-179.

Заславська, С. І. (2021, лютий 25). *Інноваційні педагогічні технології в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної web-конференції, Київ, 29-32.

Кошук, О. Б. (2021, березень 25). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної, Київ.

Кравець, С. Г. (2021, березень 25). *Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 171-174.

Кравець, С. Г. (2021, лютий 25) *Професійний розвиток майстрів виробничого навчання в контексті реалізації цілей сучасної професійної освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукр. web-конф., Київ, 32-36.

Кручек, В. А. (2021, березень 25) *Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 168-171.

Кручек, В. А. (2021, лютий 25) *Передмова*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 6-9.

Майборода, Л. А. (2021, березень 25) *Самоосвіта педагога професійного навчання засобами інтернет технологій*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 188-191.

Майборода, Л. А. (2021, лютий 25) *Використання інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 44-48.

Аналітичні матеріали

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., Радкевич, О. (2020). Аналітична довідка за результатами опитування науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти (структурний звіт)

https://pagoste.eu/typo3temp/secure_downloads/110179/0/d91645b122a9c45b69306d60e9be5ddedb10372a/WP1_Analysis_of_governance_of_VTE_Structural_report_IVET_PAGOSTE_ua.pdf

Кручек, В. А., Кравець, С. Г., Кошук, О. Б., Майборода, Л. А., & Заславська, С. І. (2021). Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.104-138). Житомир: Полісся.

Кошук, О. Б. (2021). Новітні підходи до професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова*

передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали (с.172-177).
Житомир: Полісся.

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021) *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТРОПЕА.

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1336-profesiina-profesiinotekhnichna-osvita-ukrainy-v-konteksti-ievrointehratsiinykh-protsesiv>

3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

3.1. Загальна характеристика експерименту

Експеримент проводиться відповідно до затвердженої Програми та методики наукового дослідження за темою «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», схваленої рішенням вченої ради ІІТОНАПН України (протоком №3, від 25.02.2019 р.).

Мета експерименту – експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання експерименту:

1. Визначити експериментальні бази.
2. Розробити необхідний діагностичний інструментарій для експериментальної роботи згідно критеріїв розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.
3. Визначити рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (констатувальний етап експерименту).
4. Експериментально перевірити результативність розробленої методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (формульвальний етап експерименту).
5. Узагальнити результати експериментальної роботи.

Вид експерименту – послідовний педагогічний експеримент з декількома експериментальними факторами з типологічним відбором експериментальної вибірки.

Критерії відбору експериментальних груп – гомогенність груп за показником сформованості професійної компетентності.

Методи експериментального дослідження: педагогічні спостереження; вивчення результатів професійно-педагогічної діяльності, бесіди, інтерв'ювання, опитування, анкетування, аналіз педагогічної документації, тестування, моніторинг.

Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання оцінювався за чотирма критеріями: мотиваційним (інтерес до удосконалення професійних якостей; вмотивованість до розвитку професійної компетентності; сформованість професійних ціннісних орієнтацій); когнітивним (наявність професійних знань та їх оновлення; знання професійних функцій, компетентностей, вимог до професійних та

особистісних якостей, напрямів і шляхів професійного зростання); діяльним (включення у процес розвитку професійної компетентності в якості суб'єкта); рефлексивно-оцінним (здатність до самоаналізу результатів власної педагогічної діяльності).

Експериментальна робота включала підготовчий етап, який передбачав розроблення науково-методичних засад експерименту, методологічного інструментарію, постановку проблеми та вивчення психолого-педагогічної літератури, визначення мети, предмета та об'єкта дослідження, формулювання гіпотези, добір методів та розроблення методики, визначення експериментальної бази.

Дослідницький етап представлений констатувальним, формувальним та контрольним експериментом. Констатувальний експеримент спрямований на виявлення стану розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання шляхом опитування, спостереження. Формувальний експеримент передбачав активну системну роботу з майстрами виробничого навчання, розгортання реалізації методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, зокрема проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, конференцій, організацію самоосвітньої діяльності, використання можливостей дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання. Під час контрольного експерименту здійснювалося порівняння рівня розвитку респондентів контрольної та експериментальної груп за визначеними критеріями.

Етап статистичної обробки даних експерименту був призначений для доведення не випадковості результатів та обґрунтованості висновків і підтвердження існування залежності між рівнем розвитку професійної компетентності та реалізацією розробленої методичної системи за допомогою обчислення коефіцієнтів Пірсона та Кендалла (конкордації).

Якісний аналіз результатів одержаних результатів дав можливість стверджувати про результативність запропонованої методичної системи.

Завданнями експериментальної роботи на *констатувальному* етапі були:

- визначити трудові функції, загальні та професійні компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відповідні знання, уміння та навички, предмети та засоби праці;
- розробити професійний стандарт «Майстер виробничого навчання»;
- дослідити самооцінку майстрів виробничого навчання щодо важливості професійних функцій та готовності до їх реалізації;

Завданнями експериментальної роботи на *формуальному* етапі були:

– розробити та експериментально перевірити методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О;

– визначити та теоретично обґрунтувати критерії, рівні та показники розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О;

– розробити діагностичний інструментарій і здійснити оцінювання рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Для реалізації цих завдань в експериментальних закладах П(ПТ)О було впроваджено наукові результати, отримані в межах теми дослідження.

Заклади, установи, організації, на базі яких проводився експеримент:

– ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»;

– ВСП «Бурштинський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету»;

– ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»;

– ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»;

– Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва;

– ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»;

– ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі»;

– Навчально-методичний кабінет професійно технічної освіти у м.Києві.

3.2. Результати експериментальної роботи

3.2.1. Результати констатувального етапу

1. Визначено трудові функції (планування та організація освітнього процесу, ведення обліку виконання освітньої програми; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів освіти та зв'язок з ринком праці), загальні та професійні компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відповідні знання, уміння та навички, предмети та засоби праці. До загальних компетентностей віднесено: здатність адаптуватись до умов освітнього середовища; здатність до академічної та професійної мобільності; здатність нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень; здатність до комунікацій у межах професійної діяльності; здатність ефективно розподіляти робочий час; здатність виявляти лідерські якості; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність запобігати конфліктним ситуаціям; здатність діяти як відповідальний громадянин і брати участь у соціальному житті; здатність бути відкритим до проявів культурної різноманітності, дотримуватись етичних норм та бути відповідальним щодо інтелектуальної та культурної власності; здатність до самовдосконалення упродовж життя. До професійних компетентностей належить: здатність застосовувати професійну літературу під час планування освітнього процесу; здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу; здатність до планування освітнього процесу, підготовки навчально-методичних документів з планування професійно-практичної підготовки та ведення обліково-звітної документації; здатність до взаємодії з педагогічними працівниками та соціальними партнерами щодо планування та організації освітнього процесу; здатність до проведення психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти; здатність реалізовувати здоров'язбережувальний підхід до організації освітнього процесу; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність до використання теоретичних знань та навичок виконання типових завдань і здійснення технологічного процесу за робітничою спеціальністю в певній галузі виробництва; здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність до системного мислення та творчої діяльності; здатність застосовувати інноваційні педагогічні технології з урахуванням мети, особливостей підготовки фахівців за різними спеціальностями, змісту

навчального матеріалу, індивідуальних особливостей здобувачів освіти; здатність застосовувати цифрові технології; здатність організувати оцінювання результатів освітнього процесу; здатність до створення освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий та духовний розвиток здобувачів освіти; здатність здійснювати виховний вплив на особистість учня/слухача, формувати світогляд щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики; здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність до аналізу та використання перспективного педагогічного досвіду; здатність до усвідомлення ролі, мети, завдань професійної діяльності; здатність до критичного мислення, самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу, пропозицій колег; здатність до усвідомлення потреби у саморозвитку; здатність до розроблення та реалізації програми професійного самовдосконалення; здатність до проведення майстер-класів, відкритих уроків, тренінгів тощо; здатність до відстеження та збереження фізичного та психічного здоров'я; здатність до відстеження динаміки професійного становлення здобувачів освіти; здатність консультувати з питань планування та побудови кар'єри; здатність до забезпечення підтримки технічної, творчої та підприємницької активності здобувачів освіти; здатність взаємодіяти з представниками державної служби зайнятості, соціальними партнерами з питань виробничої практики, працевлаштування; здатність проводити профорієнтаційну роботу.

2. Проведено експертне оцінювання трудових функцій, операцій та дій майстра виробничого навчання за важливістю та частотою використання. В оцінюванні взяли участь 230 осіб. Найбільш затребуваними виявились функції здійснення освітнього процесу, професійного розвитку; планування освітнього процесу, супроводу планування кар'єри здобувачів освіти та зв'язку з ринком праці, здійснення методичної роботи (рис. 15.).

Сформований перелік компетентностей, разом з переліком предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій, підлягає експертному оцінюванню. Після узагальнення результатів експертного опитування був сформований перелік знань, умінь та навичок за певною компетентністю, необхідних для виконання відповідної трудової функції. Результати цієї роботи були втілені в професійному стандарті «Майстер виробничого навчання».

Рис.15. Результати оцінювання важливості трудових функцій

3. Проведено опитування майстрів виробничого навчання щодо їх вмотивованості до професійного вдосконалення, стану та форм організації підвищення їх кваліфікації, перспективних напрямів роботи з розвитку професійної компетентності. В опитуванні взяли участь 1888 респондентів з 21 області України. За результатами опитування, 60,4% учасників вказали, що відчують потребу у розвитку професійної компетентності. Розподіл інших відповідей має такий вигляд: 25,4% - радше, так; 4,1 – радше, ні; 5,8% - ні, не відчую, 4,3% не визначились з відповіддю (рис.16).

Рис.16. Розподіл респондентів за відповідями на питання "Чи відчуваєте Ви потребу у розвитку професійної компетентності?"

97,9% опитаних фахівців вказали, що протягом останніх п'ять років були залучені до заходів з підвищення кваліфікації. Задоволені результатами участі в цих заходах 76,8% (рис.17).

Рис.17. Розподіл респондентів за відповідями на питання "Чи задоволені Ви результатами участі в заходах з підвищення кваліфікації?"

Високий рівень знань з педагогіки та методики викладання відзначили у себе 36,8% фахівців (61,3% вказали на середній рівень знань, 1,9% вважають цей рівень низьким). Відповіді щодо сформованості педагогічних умінь розподілились таким чином: високий рівень – 38,7%, середній рівень – 59,1%, низький рівень – 2,2%. Дещо вищими виявились загальні оцінки рівня фахової підготовленості. Частка респондентів, які за результатами самооцінювання володіють високим рівнем фахових знань, склала 69,3%, середнім рівнем – 29,7% і низьким рівнем – 1,0%. 65% учасників оцінили сформованість фахових умінь на високому рівні, 34% вважають, що їм притаманний середній рівень, а 0,9% оцінили сформованість згаданих умінь на низькому рівні (рис.18).

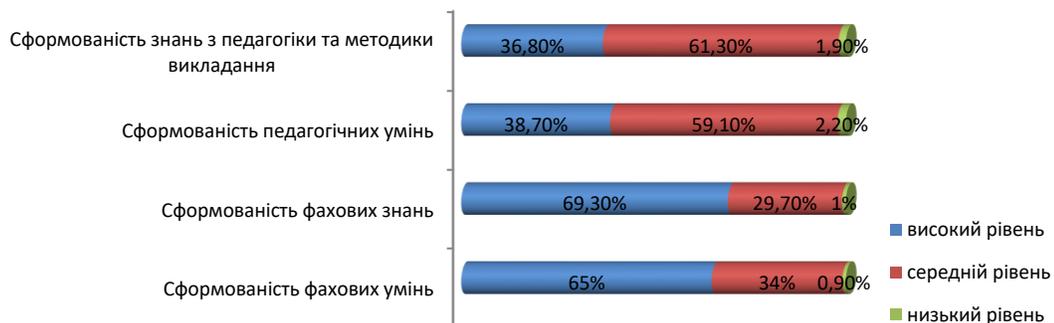

Рис.18. Результати самооцінювання сформованості професійних знань та умінь майстрів виробничого навчання

Самооцінюванню також підлягали загальні та професійні компетентності майстра виробничого навчання. Серед загальних компетентностей за оцінками майстрів виробничого навчання найбільш сформованими виявились: здатність працювати в команді, здатність до самовдосконалення упродовж життя та здатність ефективно розподіляти робочий час. Найменші оцінки сформованості отримали: здатність виявляти

лідерські якості, здатність діяти в нестандартних ситуаціях і здатність до академічної та професійної мобільності. Серед сформованих на високому рівні професійних компетентностей були названі: здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність проводити профорієнтаційну роботу. Низьким рівнем сформованості характеризуються такі компетентності, як здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти.

Найпоширенішими формами розвитку професійної компетентності в практиці закладів професійно (професійно-технічної) освіти є стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь в конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, проведення відкритих занять, майстер-класів, вивчення професійної літератури, участь в конкурсах з професійної та педагогічної майстерності. Залучені до дистанційного навчання лише 30% респондентів (рис.19). При цьому найбільш перспективними технологіями розвитку професійної компетентності майстри виробничого навчання вважають технології дистанційного навчання та тренінгові технології, а формами – самоосвіту та курси підвищення кваліфікації.

Рис.19. Поширеність форм розвитку професійної компетентності (за результатами опитування)

Найвпливовішими чинниками, що стимулюють розвиток професійної компетентності майстри виробничого навчання назвали: зміни в галузі виробництва, зміни в освітній галузі (рис.20).

Рис.20. Результати оцінювання чинників, що стимулюють розвиток професійної компетентності

5. Уточнено поняття «технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», визначено алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» представлена як сукупність психолого-педагогічних компонентів, які включають визначену мету, суб'єктів, дидактичний комплекс (принципи, педагогічні умови, завдання, способи (форми, методи, засоби), педагогічне середовище), та забезпечують досягнення спроектованого результату шляхом оптимального підбору та розподілу ресурсів. Це організований психолого-педагогічний процес, що ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, засобів навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення результату – професійний розвиток особистості майстра виробничого навчання. Метою технології є розвиток професійної компетентності майстра виробничого навчання шляхом повномасштабного використання в цьому процесі особистісного потенціалу, ресурсів освітнього середовища, можливостей соціального партнерства тощо для безперервного професійного розвитку, самовдосконалення, активної діяльності у сфері професійної освіти. Завдання технології розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання полягають у: стимулюванні мотиваційної готовності майстрів виробничого навчання до саморозвитку; створенні умов для розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; пошуку доцільних способів, форм, методів та засобів; забезпеченні професійного розвитку майстра виробничого навчання впродовж життя задля успішного здійснення ним педагогічної (інтелектуальної, творчої) діяльності. Вона має бути орієнтована на

поєднання оптимальних ресурсів відкритих та закритих педагогічних систем для набуття формального й неформального досвіду та системного і систематичного зростання в професії як педагога, так і здобувача освіти. Алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О включає науковий, процесуальний і результативний етапи, що передбачають, відповідно: визначення та дотримання цільових орієнтирів, завдань, методологічних засад, принципів професійної освіти; моделювання змісту, форм та методів розвитку в майстрів виробничого професійної компетентності; проведення діагностування рівня сформованості професійної компетентності майстрів виробничого навчання на основі самоаналізу та методик, адаптованих у педагогіці й психології.

6. Виокремлено загальні напрями самоосвіти майстрів виробничого навчання: психолого-педагогічний (орієнтований на учнів та батьків); психологічний (імідж, спілкування, мистецтво впливу, лідерські якості та ін.); методичний (педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання); правовий; естетичний; історичний; мовний (іноземні мови); інформаційно-комунікативний (інформаційні технології); здоров'язбережувальний (охорона здоров'я); інтереси і хобі тощо.

Узагальнено інформацію про форми самоосвіти (індивідуальні та групові), методи самоосвіти: самостійне вивчення науково-педагогічної літератури та методичних рекомендацій; участь у всіх формах методичної роботи закладу; вивчення передового педагогічного досвіду; взаємовідвідування занять, участь в розборі відкритих уроків; самоаналіз педагогічної діяльності, участь в експериментальній роботі, що проводиться в закладі освіти науковими організаціями; розробка матеріалів з комплексного методичного забезпечення предметів і професій, підготовка рефератів, методичних матеріалів, доповідей, лекції тощо.

7. Обґрунтовано структурні (мета, методи, об'єкти діагностування, суб'єкти діагностування) та функціональні компоненти (завдання, функції, види діагностування, напрями діагностування, принципи діагностування) системи діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

З'ясовано, що діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання передбачає визначення сильних та слабких сторін майстрів виробничого навчання, планування способів їх розвитку, перевірку, оцінювання, накопичення статистичних даних, їх аналіз, виявлення динаміки, тенденції, прогнозування подальшого розвитку подій, вивчення та оптимізацію освітнього процесу. Його визначають як пізнавально-перетворювальну діяльність закладу освіти щодо вивчення та

врахування їхніх індивідуальних особливостей, станів, властивостей з метою забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку майстрів виробничого навчання; повного задоволення їхніх професійних запитів і потреб та забезпечення ефективності освітнього процесу. Воно здійснюється на всіх етапах освітнього процесу і передбачає отримання і використання з педагогічною метою достовірної інформації про його учасників, умови, зміст і результативність. Його мета полягає у забезпеченні умов для всебічного розвитку та реалізації завдань професійної освіти на основі отримання і використання педагогічно значущої інформації.

Завданнями педагогічного діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти є: створення у закладі освіти передумов для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; визначення сильних сторін майстрів виробничого навчання, планування способів їх розвитку в індивідуальному стилі педагогічної діяльності; вивчення недоліків у роботі, сприяння усвідомленню та пошуку оптимальних шляхів їх подолання; забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку майстрів виробничого навчання; задоволення їхніх професійних запитів і потреб у системі методичної роботи; здійснення аналізу стану й динаміки розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; встановлення зворотного зв'язку в системі управління освітнім процесом; забезпечення прогнозування перебігу освітнього процесу; покращення результатів професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; підвищення статусу та іміджу закладу освіти.

Методи діагностування поділено на: методи збору інформації: спостереження, опитування (бесіда, анкетування), тестування, аналіз результатів діяльності для оцінювання явищ, властивостей, характеристик, вимірювання їх рівня; методи оцінювання діагностичної інформації: статистичні, методи рейтингового оцінювання; методи накопичення та представлення результатів діагностування: висновки щодо рівнів досліджуваного явища; методи використання результатів діагностування: прогнозування, рекомендації, побажання, вимоги тощо; методи оцінювання достовірності результатів діагностування: експертний метод, контрольні заходи, спостереження, статистичний аналіз. Об'єктом діагностування виступають педагогічні колективи, майстри виробничого навчання, напрями та результати їх професійної діяльності; педагогічний процес в цілому та його складові: навчання, виховання, форми, методи освіти тощо. Суб'єкти діагностування – керівництво закладу освіти, методисти, голови методичних предметних комісій, члени атестаційних комісій, що вивчають діяльність

майстрів виробничого навчання з метою врахування їхніх особливостей під час організації та проведення виробничого навчання, участь у методичній, профорієнтаційній, виховній роботі, підвищенні кваліфікації, самоосвіті тощо.

Відповідно до поставлених завдань діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання передбачає реалізацію контрольної-констатувальної, прогностичної та розвивальної функцій при застосуванні різних видів діагностування (попереднє, оперативне, контрольне, поточне, підсумкове, дослідницьке).

Серед напрямів діагностування виокремлено: дидактичне – вивчення освітнього рівня майстрів виробничого навчання та досягнень для оцінки ефективності процесу виробничого навчання; управлінське – вивчення педагогічного потенціалу: кваліфікації, методичної підготовки, особливостей організації освітнього процесу; соціально-педагогічне – вивчення соціальних умов освітнього процесу, педагогічного потенціалу; вихованості – вивчення проявів вихованості як результату педагогічних і соціальних чинників; психологічне – вивчення результатів розвитку особистості у педагогічному процесі.

Успішність реалізації функцій діагностування зумовлюється дотриманням принципів: об'єктивності (передбачає аналітичний підхід до отриманих результатів, багатократну перевірку, високу вимогливість); цілеспрямованості (має співвідноситись організаційних форм, засобів і методів її реалізації з кінцевою метою і цілями); доступності діагностичних методик і процедур (застосування різноманітних форм наочності під час використання діагностичних методик, забезпечення природності умов діагностування і мотивації обстежуваних); системності та безперервності (забезпечення багатоаспектного та неодноразового діагностування із застосуванням різноманітних методів, що розкривають різні сторони об'єкта); адресності (визначається мірою диференціації її форм і змісту залежно від індивідуальних особливостей суб'єктів педагогічного процесі, зумовлених статевими відмінностями, статусом, предметною соціальною спрямованістю, рівнем освіти тощо).

3.2.2. Результати формувального етапу

1. Визначено та теоретично обґрунтовано критерії, показники та рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Для проведення експериментальної роботи були виокремлені такі *критерії оцінювання* розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна

самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого- педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я- концепція»).

Ціннісно-мотиваційний критерій характеризується ціннісним ставленням майстрів виробничого навчання до педагогічної діяльності, що відбивається на цілях і засобах їхньої професійної діяльності та її успішності; складається з таких *показників*: прояву інтересу майстрів виробничого навчання до розвитку професійної компетентності, спрямованої на результат власної професійної діяльності; самоусвідомлення в умовах безпосередньої професійної діяльності, потреба у саморозвитку, самовдосконаленні, в реалізації особистісного потенціалу; ціннісне відношення до професії.

Когнітивний критерій охоплює сукупність спеціальних знань майстрів виробничого навчання, що пов'язані з їх педагогічною, методичною та професійною діяльністю; характеризується такими *показниками*, як: сукупність психологічних і педагогічних знань, які забезпечують виконання педагогічних функцій майстром виробничого навчання, що пов'язані з професійним навчанням і вихованням учнів; методичні знання, які представлені загальнометодичними та предметно-методичними знаннями.

Діяльнісний критерій характеризує практичну здатність майстрів виробничого навчання успішно реалізовувати посадові компетенції у процесі їх професійної діяльності, відображає вміння й досвід професійної діяльності майстрів виробничого навчання і містить такі *показники*: здатність здійснювати освітню діяльність (реалізація навчально-виробничого процесу, формування мотивації до учіння, організація навчально-професійної діяльності учнів, вибір оптимальних засобів педагогічного впливу і взаємодії самовиховання й самоуправління; аналіз виробничої ситуації, планування технологічного процесу, використання сучасних технічних засобів виробництва); уміння складати навчально-методичну документацію, працювати з нею, організувати науково- методичну роботу; уміння застосовувати сучасні педагогічні та виробничі технології на практиці, вирішувати типові і нетипові завдання, які виникають у процесі реалізації своїх компетенцій як фахівця з відповідної професії.

Рефлексивний критерій характеризується активністю майстрів виробничого навчання, усвідомленням власних дій, особистісних і професійно важливих якостей, рівнем професійного розвитку та самовизначення і виражається через такі показники, як: професійна самооцінка, саморефлексія та професійна «Я-концепція».

Визначено *рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання*:

– *високий* (характеризується глибоким володінням майстрами виробничого навчання змістом професійної діяльності, постійним прагненням досягати позитивних результатів; ґрунтовними знаннями з педагогіки та психології, методики організації навчально-виробничого процесу, досконалими знаннями нормативних та навчально-методичних документів, вільною орієнтацією у змісті стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з конкретних професій на компетентнісній основі, знаннями вимог нормативних документів і регіонального ринку праці);

– *середній* (мають певний інтерес та мотивацію до професійної діяльності, але недостатній рівень мотивації до особистісного зростання; володіють знаннями з педагогіки та психології, методики організації освітнього процесу, але відчують складнощі у визначенні базової і варіативної його складової; володіють педагогічними та виробничими технологіями, але зазнають труднощів при внесенні в них інноваційних компонентів; системно, логічно планують, організовують та контролюють навчально-виробничий процес учнів, але несхильні до інновацій);

– *базовий* (невиражений інтерес та слабка мотивація до удосконалення та розвитку професійної діяльності; відсутність системних знань з педагогіки та психології, а також методики організації навчально-виробничого процесу; формальне дотримання педагогічних принципів; проведенням занять з виробничого навчання лише за зразком; застосування обмеженої кількості форм контролю для перевірки теоретичних знань та практичних умінь і навичок учнів; значні утруднення щодо наукового обґрунтування змісту й програм виробничого навчання; достатні професійні вміння й навичками з робітничої професії, за якою здійснюється підготовка учнів, але відсутністю інноваційності в побудові освітнього процесу).

2. Здійснено добір *діагностичного інструментарію* оцінювання рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за обґрунтованими критеріями і показниками, який охоплює валідні діагностичні методики.

Вимірювання рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *ціннісно-мотиваційним критерієм* здійснюється з використанням такого інструментарію: методики «Мотивація професійної діяльності» (К. Замфір за модифікацією А. Реан, «Методика виявлення ціннісних орієнтацій (спрямованості) особистості» (М. Рокича), опитувальник А. Реана «Мотивація успіху і боязнь невдачі»; методика В. Смекала і М. Кучера «Вивчення спрямованості особистості»; методика Б. Басса «Методика

діагностики професійної спрямованості особистості», а також анкетування, спостереження, бесіди. Ці методики дали змогу з'ясувати ступінь розвиненості ціннісних орієнтацій, інтересів, потреб, а також мотивацію майстрів виробничого навчання процесі розвитку професійної компетентності.

Рівень розвиненості *когнітивного компонента* професійної компетентності майстрів виробничого навчання визначається на підставі результатів опитування, тестування (методика Р. Амтхауера; методика «Опитувальник визначення типів мислення і рівнів креативності» (Дж. Брунера), результатів академічної успішності учнів, аналізу якості написання звітної документації з виробничої практики, а також результатів опитування за авторськими тестами- опитувальниками, які дали змогу виявити рівень професійних, фахових і психолого-педагогічних знань майстрів виробничого навчання.

Рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *діяльним критерієм* визначається за допомогою: експертного оцінювання з метою вивчення нормативно-плануючої документації майстрів виробничого навчання, спостереження, аналізу виконання практичних робіт, виробничого навчання, написання звітної документації з метою визначення рівнів оволодіння майбутніми фахівцями технологіями виконання робіт і вміннями розробляти навчально-методичну документацію, аналізувати виконання виробничих завдань практичного спрямування, розв'язувати проблемні ситуації для перевірки сформованості вмінь здійснювати професійну діяльність; виконання комплексних кваліфікаційних завдань професійного спрямування з метою визначення рівня фахових умінь і навичок майстрів виробничого навчання. Доцільним є використання «Методики виявлення і оцінювання комунікативних та організаційних здатностей» (за В. Синявським і В. Федоришиним); «Методики діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки» (К.Томаса, адаптація Н.В.Гришиної), «Опитувальника соціально-психологічної адаптації» (К. Роджерса та Р. Даймонда), опитувальника «Стиль саморегуляції поведінки ССП-98» (В. Моросанової). Розвиненість професійно важливих якостей встановлюється за допомогою тестування на визначення функціонального стану «САН» (самопочуття, активність, настрої), методики «Оцінка вольових якостей» (Н. Стамбулової).

Діагностичним інструментарієм для вимірювання рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *рефлексивним критерієм* є «Методика визначення рефлексивності» (А. Карпов, В. Пономарьова), тест «Самооцінка особистості», методика «Тест «Хто я?» (М. Куна), методики

«Опитувальник «Локус контролю» (О. Ксенофонтової) та анкети для самооцінювання власних професійно важливих якостей.

Результати оцінювання розвиненості професійної компетентності за обраними методиками співвідносилися з узагальненою 100 бальною шкалою оцінювання (90–100 балів – високий рівень розвиненості певного компонента професійної компетентності; 50–89 балів – середній рівень розвиненості; 0–49 балів – низький рівень розвиненості). Отримані емпіричні та експериментальні результати проаналізовано за допомогою програми опрацювання статистичних даних SPSS.

3. Розроблено та експериментально перевірено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Дослідно-експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснювалася за допомогою методу педагогічного експерименту, організованого таким чином, щоб можна було спостерігати педагогічні явища в контрольованих експериментальних умовах.

Експериментальною базою виступили ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей», ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище», Бурштинським торговельно-економічним коледжем КНТЕУ, ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва, ДПТНЗ «Нікопольський центр професійної освіти». Система експериментальних заходів включала Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Сучасні підходи до розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (доступно за посиланням <https://youtu.be/fQX9rpb3UQs>). Учасники вебінару-майстри виробничого навчання знайомились з ключовими аспектам методичної системи розвитку професійної компетентності, її структурою (доступно за посиланням <https://youtu.be/fQX9rpb3UQs>); технологією розвитку професійної компетентності (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=Gd8lOQgbDEg>); критеріями оцінювання та показниками розвиненості професійної компетентності (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=D1VoNa81fkQ>); методикою самоосвітньої діяльності майстра виробничого навчання" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=P9ZLgBsSbZk>), обговорювали актуальні проблеми розвитку професійної компетентності. Також для майстрів виробничого навчання також організувались авторські вебінари співробітників лабораторії: "Організація дистанційного навчання в закладах професійної освіти" (доступно за посиланням

<https://www.youtube.com/watch?v=zijmC0nL5wU&list=PLMwe60BAwBNauUV3wOoPZFPkJzv6PcwZT&index=106>); "Організаційно-педагогічні умови дистанційного професійного навчання" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=wP4eW1e7joc&t=10s>); «Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання» (доступно за посиланням <https://youtu.be/Hdsi4KC-t7M>); «Застосування мобільних додатків у дистанційному навчанні» (доступно за посиланням https://youtu.be/_3GDMvibm9E); «Розвиток психолого-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами тренінгу» (доступно за посиланням <https://youtu.be/5zG-6SqXoUI>); «Розроблення змісту програми дистанційних курсів підвищення кваліфікації майбутніх майстрів виробничого навчання» (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=sfyYHFmOnxM&t=20s&pbjreload=101>); "Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання, її критерії та показники" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=EVpmJWm9H70>).

3.2.3. Результати узагальнювального етапу

1. Експериментально перевірено результативність методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Дослідно-експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснювалася за допомогою педагогічного експерименту, організованого таким чином, щоб можна було спостерігати педагогічні явища в контрольованих експериментальних умовах. Для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних застосовувались математичні та статистичні методи, порівняльний аналіз показників розвиненості професійної компетентності до і після впровадження методичної системи. До послідовного педагогічного експерименту було залучено 44 майстра виробничого навчання.

2. Узагальнено результати апробації технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

3. Проаналізовано результати впровадження розроблених методик (відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, самоосвітньої діяльності) та навчально-методичного забезпечення розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (методичний посібник, методичні рекомендації, словник, програма курсів підвищення кваліфікації).

В таблицях 5-8 представлено динаміку розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за визначеними критеріями.

Таблиця 5

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за ціннісно-мотиваційним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	25	56,82	9	20,46	- 36,36
Середній	18	40,91	28	63,64	+ 22,73
Високий	1	2,27	7	16,0	+ 13,73
Коефіцієнт розвиненості	1,54		2,48		+0,94

Таблиця 6

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за когнітивним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	23	52,27	12	27,27	- 25,0
Середній	21	47,73	24	54,55	+ 6,82
Високий	0	0	8	18,18	+ 18,18
Коефіцієнт розвиненості	1,65		2,39		+0,74

Таблиця 7

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за діяльнісним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	25	56,82	14	31,82	- 26,0
Середній	18	40,91	27	61,36	+ 20,45
Високий	1	2,27	3	6,82	+ 4,55
Коефіцієнт розвиненості	1,54		2,25		+0,71

Таблиця 8

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за рефлексивним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	27	61,36	14	31,82	- 29,54
Середній	17	38,64	23	52,27	+ 13,63
Високий	0	0	7	15,91	+ 15,91
Коефіцієнт розвиненості	1,43		2,39		+0,96

Можна зауважити, що в результаті експерименту відбулося значне зростання частки респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності за усіма критеріями, а також зменшення кількості педагогів з базовим рівнем. Коефіцієнти розвиненості після експерименту зростали всіма критеріями. Найбільших змін зазнав рефлексивний компонент професійної компетентності учасників експерименту. Найменше змінився коефіцієнт розвиненості за діяльнісним критерієм. В таблиці 9 та рисунку 21 представлено дані про розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту.

Таблиця 9

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	
Базовий	26	59,1	11	25,0	- 34,1
Середній	16	36,36	26	59,09	+ 22,73
Високий	2	4,56	7	15,91	+ 11,35
Інтегральний коефіцієнт розвиненості	1,5		2,34		+0,84

За результатами експерименту найбільш суттєві зміни стосувалися частки респондентів з базовим рівнем розвитку професійної компетентності. Зафіксовано зростання долі респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності. Інтегральний коефіцієнт розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання до експерименту становив 1,5, після експерименту – зріс до 2,34. Отже, спостерігається позитивна динаміка розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, які пройшли відповідне навчання. Наведені дані дають можливість припустити про ефективність розробленої експериментальної програми. Обґрунтована методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання сприяє удосконаленню професійної майстерності майстрів виробничого навчання, що проявляється у зростанні рівнів її розвиненості за всіма компонентами.

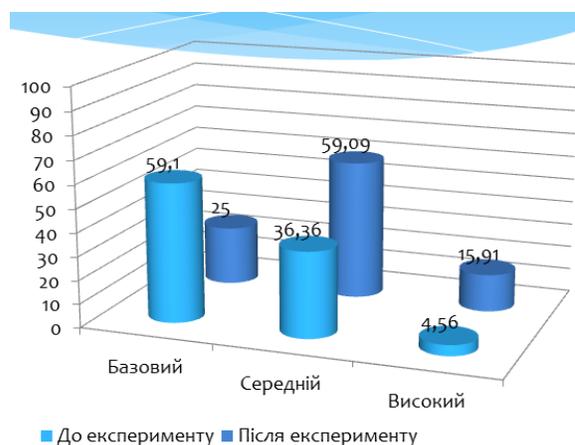

Рис. 21. Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту, %

4. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Відповідно до *першого завдання*

- Здійснено оцінку стану вивченості проблеми, з'ясовано зміст основних понять на основі аналізу філософської, педагогічної і психологічної літератури.

Професійна компетентність майстра виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти визначається як нормативна інтегративна характеристика фахівця, яка визначає здатність до організації професійно-практичної підготовки в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, ефективного вирішення навчально-виховних завдань на основі використання загальних і професійних знань, професійного та життєвого досвіду, професійно-значущих якостей, сформованих на основі професійних здібностей, професійної спрямованості, мотивації до саморозвитку, професійного удосконалення та реалізації творчого потенціалу. З'ясовано, що професійна компетентність майстрів виробничого навчання відображає необхідний рівень фахової та психолого-педагогічної підготовленості, що передбачає поєднання технологічних знань з відповідного виробництва, професійних умінь робітника високої кваліфікації у певній галузі, педагогічних знань і вмінь, особистісних якостей, дає можливість ефективно реалізовувати посадові компетенції, враховувати сучасні освітні технології та тенденції розвитку виробничої сфери. Розвиток професійної компетентності майстра виробничого навчання являє собою цілеспрямовану, спеціально організовану й керовану систему формування соціального, психолого-педагогічного та практичного досвіду на основі визначених об'єктивних потреб щодо розвитку професійних якостей; діяльність, спрямовану на педагогічну підтримку професійного розвитку в аспекті удосконалення ціннісних установок, що визначають мотиви професійної діяльності та регулюють її; професійних знань, вмінь, навичок, а також особистісних якостей, що забезпечують їх реалізацію.

- Уточнені функції майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Професійна компетентність являє собою сукупність різних видів компетентностей (компонентів), що відображають різні аспекти професійної діяльності та функції майстра виробничого навчання. З метою їх виокремлення проведено функціональний аналіз, який передбачав:

- збір інформації щодо трудових функцій, які виконують майстри виробничого навчання; переліку предметів та засобів праці, обладнання, устаткування, продуктів, матеріалів та інструментів праці, що

застосовуються в професійній діяльності; положень чинних нормативно-правових актів та нормативно-технічних документів, які визначають вимоги до змісту та якості професійної діяльності; вимог, які висуваються до знань, умінь, навичок та інших компетентностей педагогічних працівників; вимог до працівників щодо рівня кваліфікації, досвіду роботи, рівня освіти, наявності сертифікатів щодо присвоєння професійних кваліфікацій, додаткових вимог до виконання трудових функцій, медичних протипоказань для роботи тощо;

- формування переліку трудових функцій та трудових дій/операцій;

- експертне оцінювання частоти застосування та важливості трудових функцій;

- формування остаточного варіанту переліку трудових функцій. До функцій майстра виробничого навчання віднесено: планування та організація освітнього процесу; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів та зв'язок з ринком праці.

- Конкретизовано суть та структуру професійної компетентності майстра виробничого навчання.

Трудові функції майстра виробничого навчання реалізуються через комплекс загальних(ключових) компетентностей (здатність адаптуватися до умов освітнього середовища; здатність до академічної та професійної мобільності; здатність нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень; здатність до комунікацій у межах професійної діяльності; здатність ефективно розподіляти робочий час; здатність виявляти лідерські якості; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність запобігати конфліктним ситуаціям; здатність діяти як відповідальний громадянин і брати участь у соціальному житті; здатність бути відкритим до проявів культурної різноманітності, дотримуватися етичних норм та бути відповідальним щодо інтелектуальної та культурної власності; здатність до самовдосконалення впродовж життя) та професійних компетентностей (здатність застосовувати професійну літературу під час планування освітнього процесу; здатність дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу; здатність до планування освітнього процесу, підготовки навчально-методичних документів з планування професійно-практичної підготовки та ведення обліково-звітної документації; здатність до взаємодії з педагогічними працівниками та соціальними партнерами щодо планування та організації освітнього процесу; здатність до проведення психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти; здатність проектувати індивідуальні

освітні траєкторії здобувачів освіти; здатність реалізовувати здоров'язбережувальний підхід до організації освітнього процесу; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність до використання теоретичних знань та навичок виконання типових завдань і здійснення технологічного процесу за робітничою спеціальністю в певній галузі виробництва; здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність до системного мислення та творчої діяльності; здатність застосовувати інноваційні педагогічні технології з урахуванням мети, особливостей підготовки фахівців за різними спеціальностями, змісту навчального матеріалу, індивідуальних особливостей здобувачів освіти; здатність застосовувати цифрові технології; здатність організувати оцінювання результатів освітнього процесу; здатність до створення освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий та духовний розвиток здобувачів освіти; здатність здійснювати виховний вплив на особистість учня/слухача, формувати світогляд щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики; здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність до аналізу та використання перспективного педагогічного досвіду; здатність до усвідомлення ролі, мети, завдань професійної діяльності; здатність до критичного мислення, самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу, пропозицій колег; здатність до усвідомлення потреби у саморозвитку; здатність до розроблення та реалізації програми професійного самовдосконалення; здатність до проведення майстер-класів, відкритих уроків, тренінгів тощо; здатність до відстеження та збереження фізичного та психічного здоров'я; здатність до відстеження динаміки професійного становлення здобувачів освіти; здатність консультувати з питань планування та побудови кар'єри; здатність до забезпечення підтримки технічної, творчої та підприємницької активності здобувачів освіти; здатність взаємодіяти з представниками державної служби зайнятості, соціальними партнерами з питань виробничої практики, працевлаштування; здатність проводити профорієнтаційну роботу.

- Розроблено професійний стандарт «Майстер виробничого навчання», який містить відомості про основну мету професійної діяльності, умови праці, умови допуску до роботи за професією, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх

співвіднесення з Національною рамкою кваліфікації; відомості про навчання та професійний розвиток (первинну професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації); спеціальне, спеціалізоване навчання; нормативно-правову базу, що регулює професійну діяльність; перелік трудових функцій, загальних(ключових) та професійних компетентностей тощо.

Відповідно до *другого завдання*

- Проведено опитування майстрів виробничого навчання з метою з'ясування їх вмотивованості до професійного вдосконалення, стану та форм організації підвищення їх кваліфікації, обґрунтування перспективних напрямів роботи з розвитку професійної компетентності. В опитуванні взяли участь 1888 респондентів з 21 області України. За результатами опитування, 60,4% учасників вказали, що відчують потребу у розвитку професійної компетентності (25,4% - радше, так; 4,1 – радше, ні; 5,8% - ні, не відчую, 4,3% не визначилися з відповіддю). Майже 98% опитаних вказали, що протягом останніх п'ять років були залучені до заходів з підвищення кваліфікації. Задоволені результатами участі в цих заходах 76,8%. Високий рівень знань з педагогіки та методики викладання відзначили у себе 36,8% фахівців (61,3% вказали на середній рівень знань, 1,9% - на низький). Відповіді щодо сформованості педагогічних умінь розподілились таким чином: високий рівень – 38,7%, середній рівень – 59,1%, низький рівень – 2,2%. Дещо вищими виявилися загальні оцінки рівня фахової підготовленості. Частка респондентів, які за результатами самооцінювання володіють високим рівнем фахових знань, склала 69,3%, середнім рівнем – 29,7% і низьким рівнем – 1,0%. 65% учасників оцінили сформованість фахових умінь на високому рівні, 34% вважають, що їм притаманний середній рівень, а 0,9% оцінили сформованість означених умінь на низькому рівні.

Самооцінюванню також підлягали загальні (ключові) та професійні компетентності майстра виробничого навчання. Серед загальних (ключових) компетентностей за оцінками майстрів виробничого навчання найбільш сформованими виявилися: здатність працювати в команді, здатність до самовдосконалення впродовж життя та здатність ефективно розподіляти робочий час. Найнижчі оцінки сформованості отримали наступні компетентності: здатність виявляти лідерські якості, здатність діяти в нестандартних ситуаціях і здатність до академічної та професійної мобільності. Серед сформованих на високому рівні професійних компетентностей були названі: здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками

(особами, які їх замінюють), колегами; здатність проводити профорієнтаційну роботу. Низьким рівнем сформованості характеризуються такі компетентності, як здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти.

Найпоширенішими формами розвитку професійної компетентності в практиці закладів професійно (професійно-технічної) освіти є стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь у конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, проведення відкритих занять, майстер-класів, вивчення професійної літератури, участь у конкурсах з професійної та педагогічної майстерності. Найбільш перспективними для розвитку професійної компетентності майстри виробничого навчання вважають технології дистанційного навчання та тренінгові технології, а формами – самоосвіту та курси підвищення кваліфікації. Аналіз результатів здійсненого опитування засвідчили необхідність розроблення методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та дали змогу виокремити шляхи його реалізації.

Відповідно до третього завдання

- Розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти є складним динамічним утворенням, яке має інтегративні властивості, являє собою єдність методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольного-оцінювального компонентів. Вони утворюють цілісну функціональну структуру, орієнтовану на системне та безперервне збагачення професійно-ціннісних орієнтацій, мотивів, удосконалення знань і вмінь, розвиток професійно-значущих якостей майстрів виробничого навчання на основі взаємодії навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійної (професійно-технічної) освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів післядипломної освіти, наукових установ, роботодавців, галузевих об'єднань. Методологічно-цільовий компонент включає мету, завдання, методологічні підходи (системний, синергетичний, аксіологічний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний), принципи (професійної спрямованості, зв'язку теорії з практикою, наступності, індивідуалізації, неперервності, рефлексивності та орієнтації на саморозвиток) розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Вихідним для

проектування цільового компонента методичної системи є соціальне замовлення на формування сучасного майстра виробничого навчання як високопрофесійної й різнобічно розвиненої особистості з високим рівнем фахової та педагогічної підготовки. Досягнення мети забезпечується шляхом реалізації низки завдань, які стосуються розвитку потребнісно-мотиваційного, когнітивно-процесуального, рефлексивно-оцінного компонентів професійної компетентності. Змістовий компонент відповідає професійному стандарту (переліку загальних (ключових) та професійних компетентностей) майстра виробничого навчання, відображається у планах і програмах методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти, навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів); програмах курсів підвищення кваліфікації, програмах стажування на виробництві та в базових закладах П(ПТ)О, спецкурсах, навчальних модулях; індивідуальних навчальних завданнях, завданнях для самостійної роботи та самоосвіти. Процесуальний компонент методичної системи передбачає поєднання форм (семінари, вебінари, тренінги, майстер-класи, круглі столи, он-лайн консультування, творчі групи, педагогічна майстерня, Школа молодого педагога, конференції), методів навчання (кейс-метод, метод проєктів, моделювання педагогічних ситуацій, дискусії, мозковий штурм, ділові та імітаційні ігри, візуалізація, метод модерації); участь майстрів виробничого навчання в педагогічних радах, предметних методичних комісіях, інструктивно-методичних засіданнях; стажування, як період освоєння нових технологій, організації праці та інших досягнень безпосередньо на підприємстві; комплексне використання навчально-методичного забезпечення, сучасних засобів навчання (дидактичних матеріалів, методичних посібників, рекомендацій, матеріалів наукових фахових видань, електронних навчально-методичних комплексів, веб-середовища дистанційного навчання, інформаційних ресурсів); самоосвітню діяльність, спрямовану на самовдосконалення, професійний саморозвиток з урахуванням особистісних потреб, мотивів та інтересів. Контрольно-результативний компонент методичної системи передбачає педагогічне діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яку визначено як пізнавально-перетворювальну діяльність, спрямовану на вивчення та врахування їхніх індивідуальних особливостей з метою забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку, задоволення професійних інтересів і потреб.

- Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (формування мотивації до оволодіння сучасними педагогічними та виробничими технологіями,

підвищення професійної компетентності; оновлення змісту розвитку професійної компетентності на основі компетентнісного підходу; створення інформаційно-освітнього середовища, функціонування системи неперервної підтримки та методичного супроводу майстрів виробничого навчання; стимулювання до саморозвитку).

- Розроблено методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її структурну модель. Її особливість полягає у врахуванні структури професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти й передбачає добір змісту відповідно до визначених компетентностей (компонентів), що відображають різні аспекти професійної діяльності та трудові функції. Методика структурно поєднує п'ять стадій (аналіз умов – визначення підходів до проектування – компонування інформаційного поля – формування бази елементів знань – розроблення перспективно-тематичного плану) та послідовно розгортається за етапами: 1) аналіз суб'єктивних і об'єктивних факторів, джерел, наявних теорій формування змісту навчання; 2) аналіз професійного стандарту з метою конкретизації навчальних результатів (компетентностей), як цілей навчання; 3) встановлення компонентів, рівнів змісту навчання, визначення структури вивчення навчальних об'єктів і явищ; 4) визначення принципів та критеріїв відбору змісту навчання; 5) аналіз навчально-методичної та наукової літератури, оволодіння сучасною методологією та методикою навчання; 6) складання переліку елементів змісту навчання (терміни, поняття, явища, властивості, об'єкти, події, факти, приклади, статистика, цитати, аналогії, теореми, закони, причини, зв'язки, принципи, формули, залежності, алгоритми, процедури, докази, правила, рекомендації, прийоми, способи, інструкції); 7) фільтрація та виключення зайвої інформації, що прямо не пов'язана з досягненням освітніх цілей; 8) редагування та структурування інформації для перетворення у зміст навчання; 9) визначення послідовності вивчення елементів змісту; 10) розрахунок часу на оволодіння елементами змісту, розподіл елементів змісту за видами та формами навчальних занять. Критеріями добору і структурування змісту запропоновано наступні: цілісності відображення цілей і завдань розвитку професійної компетентності; науковості і практичної значущості змісту; відповідності обсягу змісту наявному часу на його опанування; оптимальності рівня складності змісту навчання; врахування позитивного міжнародного досвіду проектування змісту; відповідності змісту наявній матеріально-технічній базі закладу П(ПТ)О.

- Розроблено технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яку визначено як організований психолого-педагогічний процес, що ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, технологій навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення результату – професійний розвиток особистості педагогічного працівника; побудовано її модель, що реалізується в п'ять етапів (пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оціночно-результативний). Пропедевтичний етап спрямований на ознайомлення майстрів з пропонованим навчальним змістом у межах яких буде здійснюватися педагогічний вплив, узгодження методів взаємодії, термінів координації проміжних та кінцевих результатів. На діагностичному етапі визначається актуальний рівень розвитку професійної компетентності. Метою мотиваційно-цільового етапу є підвищення мотивації майстрів до розвитку професійної компетентності; розвиток потреби в успішній діяльності та визнанні досягнень; потреби в саморегуляції поведінки та діяльності, в саморозвитку, неперервному професійному самовдосконаленні, інтересу до професійної діяльності; професійно-ціннісних орієнтацій особистості. Мета змістовно-діялісного етапу полягає в удосконаленні системи професійних знань, умінь й навичок та професійно-значущих якостей фахівця. Завданнями етапу є: розвиток умінь й навичок пізнавального, комунікативного, регулятивного й іншого характеру; розвиток креативності, вміння раціонального використання робочого часу; розвиток професійної мобільності та адаптивності, розвиток здатності до самоаналізу в професійній діяльності, до управління саморозвитком і професійним зростанням, самоконтролю та саморегуляції поведінки; виявлення причин, що гальмують розвиток тощо. Загальною метою оціночно-результативного етапу є аналіз та узагальнення кількісних та якісних результатів роботи з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Означені етапи забезпечують комплексну організацію процесу розвитку та саморозвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; вони зорієнтовані на конкретні завдання; характеризуються чітким визначенням форм, методів, технологій; передбачають можливість поетапної діагностики. Методичний супровід розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується в умовах інтравертної педагогічної системи (вивчення позитивної педагогічної практики; самоосвіта; участь в роботі методичних комісій, школи молодого педагога; обмін досвідом, взаємовідвідування, взаємодопомога, організація методичних семінарів майстер-класів, участь в науково-практичних заходах; упровадження особистісно-розвивальних,

проектних, практико-орієнтованих, ігрових; цифрових (дистанційних); тренінгових технології тощо) та екстравертної педагогічної системи (комплексна інтеграція освітнього процесу з організаційно-технологічними процесами виробництва в умовах налагодженого соціального партнерства між закладом освіти та підприємствами; виробничі технології; ресурси державно-приватного партнерства; підвищення професійної та освітньої кваліфікації; стажування на виробництві; сертифікація, конкурси фахової майстерності тощо). Використання означеної технології дає змогу враховувати організаційні та методичні особливості професійного розвитку майстрів виробничого навчання, цілеспрямовано управляти цим процесом.

- Розроблено програму курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти на модульно-компетентнісній основі за очно-дистанційною формою навчання (організаційно-настановчий етап (on-line), дистанційний етап (on-line), заключний етап (очний)), яка включає лекції, семінарсько-практичні заняття (вебінари), самостійну роботу, тренінги, науково-практичні конференції, підготовку та захист індивідуальних навчально-дослідницьких робіт слухачів та опанування модулів, що стосуються соціально-гуманітарної, психологічної, педагогічної, методичної, інформаційної, екологічної компетентності, методики розроблення навчально-планувальної документації.

- Виокремлені перспективні напрями самоосвіти (фаховий (відповідно до напрямку підготовки); методичний (педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання); психолого-педагогічний (імідж, спілкування, мистецтво впливу, лідерські якості та ін.); інформаційно-комунікативний (інформаційні технології); здоров'язбережувальний (охорона здоров'я); мовний; правовий; естетичний тощо), форми, методи та етапи (підготовчий, діяльнісний, заключний). Підготовчий етап: - самоаналіз – процес і результат рефлексії власної професійної компетентності майстра задля виявлення слабких сторін професійної підготовки та її поліпшення; - самовизначення – самостійне визначення майстром напрямку самоосвіти з врахуванням власних пізнавальних професійних, фахових, індивідуальних й особистих інтересів; - самоорганізація – самостійна діяльність майстра виробничого навчання з пошуку джерел пізнання відповідно до визначених напрямів і форм самоосвіти, складання плану і програми самоосвітньої діяльності. Діяльнісний етап: - самонавчання – діяльність майстра виробничого навчання спрямована на самостійне оволодіння знаннями, уміннями, навичками (передбачає читання літератури (навчальної, наукової, науково-популярної, художньої), прослуховування публічних лекцій, відвідування

семінарів, конференцій, виставок (освітніх, технологічних, тематичних, художніх тощо), спілкування і консультації фахівців, використання інтернет-інформації тощо); -самоконтроль – усвідомлена регуляція власної поведінки і діяльності майстра з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям і завданням, запобігання або корегування помилкових дій. Заключний етап: - самооцінка – оцінювання власних переваг та недоліків, можливостей, стану самоосвітньої діяльності; - самореалізація – впровадження результатів самоосвіти у власну професійну діяльність, окреслення перспективних завдань для подальшого саморозвитку. Використання цифрових технологій в самоосвіті передбачає використання новітніх інструментів накопичення, обробки та передачі наукової та методичної інформації через локальні та міжнародні освітянські мережі («Всеосвіта», «Педрада», «На урок»), методичних порталів, навчальних платформ масових відкритих онлайн-курсів «ED ERA», «ВУМ online», «Prometheus» для викладачів, «Вікіпедії», web-сайтів, відео-програм, практикумів з віддаленим доступом, які утворюють інформаційну складову освітнього середовища. Таке середовище, з одного боку, є засобом інтеграції навчальної, методичної й комунікативної діяльності майстрів виробничого навчання, а з другого – дидактичною умовою, яка здатна забезпечити ефективність самоосвіти та фахового самовдосконалення.

Відповідно до *четвертого завдання*

- Перевірено результативність розробленої методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти за допомогою послідовного педагогічного експерименту. Заклади, установи, організації, на базі яких проводився експеримент: ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»; Бурштинський торговельно-економічний коледж КНТЕУ; ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва». Для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних застосовувалися математичні та статистичні методи, порівняльний аналіз показників розвиненості професійної компетентності до і після впровадження методичної системи. В рамках експериментальної роботи науковці лабораторії виступили організаторами 3 конференцій, 2 семінарів, 12 вебінарів і тренінгів.

- Виокремлено критерії оцінювання розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого-педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід

вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я-концепція»). Ціннісно-мотиваційний критерій характеризується ціннісним ставленням майстрів виробничого навчання до педагогічної діяльності, що відбивається на цілях і засобах їхньої професійної діяльності та її успішності; складається з таких показників: прояву інтересу майстрів виробничого навчання до розвитку професійної компетентності, спрямованої на результат власної професійної діяльності; самоусвідомлення в умовах безпосередньої професійної діяльності, потреба у саморозвитку, самовдосконаленні, в реалізації особистісного потенціалу; ціннісне відношення до професії. Когнітивний критерій охоплює сукупність спеціальних знань майстрів виробничого навчання, що пов'язані з їх педагогічною, методичною та професійною діяльністю; характеризується такими показниками, як: сукупність психологічних і педагогічних знань, які забезпечують виконання педагогічних функцій майстром виробничого навчання, що пов'язані з професійним навчанням і вихованням учнів; методичні знання, які представлені загальнометодичними та предметно-методичними знаннями. Діяльнісний критерій характеризує практичну здатність майстрів виробничого навчання успішно реалізовувати посадові компетенції у процесі їх професійної діяльності, відображає вміння й досвід професійної діяльності майстрів виробничого навчання і містить такі показники: здатність здійснювати освітню діяльність (реалізація навчально-виробничого процесу, формування мотивації до учіння, організація навчально-професійної діяльності учнів, вибір оптимальних засобів педагогічного впливу і взаємодії самовиховання й самоуправління; аналіз виробничої ситуації, планування технологічного процесу, використання сучасних технічних засобів виробництва); уміння складати навчально-методичну документацію, працювати з нею, організовувати науково-методичну роботу; уміння застосовувати сучасні педагогічні та виробничі технології на практиці, вирішувати типові і нетипові завдання, які виникають у процесі реалізації своїх компетенцій як фахівця з відповідної професії. Рефлексивний критерій характеризується активністю майстрів виробничого навчання, усвідомленням власних дій, особистісних і професійно важливих якостей, рівнем професійного розвитку та самовизначення і виражається через такі показники, як: професійна самооцінка, саморефлексія та професійна «Я-концепція».

- Схарактеризовано рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: високий (характеризується глибоким володінням майстрами виробничого навчання

змістом професійної діяльності, постійним прагненням досягати позитивних результатів; ґрунтовними знаннями з педагогіки та психології, методики організації навчально-виробничого процесу, досконалими знаннями нормативних та навчально-методичних документів, вільною орієнтацією у змісті стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з конкретних професій на компетентнісній основі, знаннями вимог нормативних документів і регіонального ринку праці); середній (мають певний інтерес та мотивацію до професійної діяльності, але недостатній рівень мотивації до особистісного зростання; володіють знаннями з педагогіки та психології, методики організації освітнього процесу, але відчують складнощі у визначенні базової і варіативної його складової; володіють педагогічними та виробничими технологіями, але зазнають труднощів при внесенні в них інноваційних компонентів; системно, логічно планують, організовують та контролюють навчально-виробничий процес учнів, але несхильні до інновацій); базовий (невиражений інтерес та слабка мотивація до удосконалення та розвитку професійної діяльності; відсутність системних знань з педагогіки та психології, а також методики організації навчально-виробничого процесу; формальне дотримання педагогічних принципів; проведенням занять з виробничого навчання лише за зразком; застосування обмеженої кількості форм контролю для перевірки теоретичних знань та практичних умінь і навичок учнів; значні утруднення щодо наукового обґрунтування змісту й програм виробничого навчання; достатні професійні вміння й навичками з робітничої професії, за якою здійснюється підготовка учнів, але відсутністю інноваційності в побудові освітнього процесу).

Здійснено добір діагностичного інструментарію та проведено оцінювання рівня розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання. В результаті експерименту відбулося зростання частки респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності за усіма критеріями, а також зменшення кількості педагогів з базовим рівнем. Значення коефіцієнтів розвиненості після експерименту зростали всіма критеріями. Найбільших змін зазнав рефлексивний компонент професійної компетентності учасників експерименту, найменше змінився коефіцієнт розвиненості за діяльнісним критерієм.

Найбільш суттєві зміни стосуються частки респондентів з базовим рівнем розвитку професійної компетентності (-28,98%). Зафіксовано зростання долі респондентів з середнім (+15,88%) та високим рівнем розвитку професійної компетентності (+ 13,09%).

Загальний коефіцієнт розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання до експерименту становив 1,54, після експерименту

- зріс до 2,38. Таким чином, позитивна динаміка розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, які пройшли відповідне навчання, дає можливість припустити про ефективність розробленої експериментальної програми.

Відповідно до *п'ятого завдання* підготовлено методичний посібник, методичні рекомендації, словник та електронний ресурс.

Проведення експерименту підтвердило важливість та актуальність розроблення методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Результати теоретичного аналізу та експериментальні дані засвідчили потребу в уточненні структури професійної компетентності майстрів виробничого навчання, побудові та впровадженні спеціальної методичної системи, розробленні методики відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методики їх самоосвітньої діяльності з розвитку професійної майстерності, методики створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації, технологію розвитку професійної компетентності вказаної категорії педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, удосконалення діагностичного інструментарію щодо розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», створенні сучасної програми курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, якісного навчально-методичного забезпечення професійного розвитку зазначених фахівців.

Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується залученням до методичної роботи на рівні закладу професійної (професійно-технічної) освіти, на рівні Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти, під час підвищення кваліфікації на курсах, та самоосвітньої діяльності. Більша частина майстрів виробничого навчання має унікальний досвід професійної діяльності, що зумовлює їхню вибірковість в усвідомленому та цілеспрямованому інтересі до формування та розвитку необхідних професійних компетенцій. Враховуючи специфіку професійної діяльності майстрів виробничого навчання, найбільш ефективними формами, технологіями та методами розвитку їх професійної компетентності є такі, що передбачають суб'єкт-суб'єктну взаємодію: проблемні, інтерактивні, дослідницькі. Цього потребує і їхня майбутня професійна діяльність, зокрема, особливості виробничого навчання та виробничої практики, де майстер і учні мають вирішувати різні технічні завдання, розробляти проекти, колективно здійснюючи пошук оптимальних способів розв'язання технологічних задач. Саме вони стимулюють до

самовдосконалення, забезпечують обмін цінностями, розвиток педагогічної етики, морально-етичних якостей, гуманності, комунікативних умінь, набуття досвіду взаємодії та рефлексії власної педагогічної діяльності та її результатів, реалізувати потребу у взаємодопомозі та взаємопідтримці. Успішність використання активних методів при навчанні майстрів виробничого навчання потребує високого професіоналізму педагогів, які працюють в сфері післядипломної освіти і безпосередньо залучені до цієї роботи, та зумовлюється співпрацею усіх зацікавлених осіб. Тільки за умов їх партнерства стає можливим забезпечити бажаний результат – постійну позитивну динаміку та безперервний розвиток професійної компетентності.

5. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Упровадження результатів наукового дослідження здійснювалося упродовж 2021 – 2022 років.

Об'єкти упровадження

Загальна кількість об'єктів упровадження результатів наукового дослідження – 98, серед яких:

– заклади освіти – 90 (заклади П(ПТ)О – 84, заклади ФПО – 4; заклади ВО - 2; інші - 0);

– підвідомчі установи НАПН України – 5;

– інші установи, підприємства, організації, де використовується продукція підвідомчих установ (у т.ч. навчально (науково)-методичні центри ПТО) – 3.

Цільові групи користувачів результатів наукових досліджень

Результати можуть бути корисними для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, працівників науково (навчально)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, науковців та ін.

5.1. Оприлюднення результатів наукового дослідження

Результати діяльності лабораторії представлені в електронній бібліотеці НАПН України¹, сайтах НАПН України² та ІПО НАПН України³ та youtube-каналі ІПО НАПН України⁴.

Інформація про масові науково-практичні заходи, де оприлюднювалися результати наукового дослідження

Заходи лабораторії дистанційного професійного навчання

Всеукраїнська web-конференція «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (20 травня 2019 р.).

<https://youtu.be/mhuD3y9-tMU>

Конференція організовувалась з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним

¹ <https://lib.iitta.gov.ua/>

² <https://naps.gov.ua/ua/>

³ <https://ivet.edu.ua/>

⁴ <https://www.youtube.com/@ivet-edu-ua/featured>

досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності. Обговорювались також питання професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; перспектив розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; стану організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; використання зарубіжного досвіду професійного розвитку педагогів професійної школи та ін.

В обговоренні актуальних проблем та визначенні пріоритетних напрямів професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти взяли участь близько 70 наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників наукових установ та закладів освіти України із 11 областей (Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Луганської, Миколаївської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької областей). Спікерами виступили співробітники Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», директори та методисти навчально-методичних, навчально-наукових центрів професійно-технічної освіти, майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Науково-практичний семінар «Застосування інноваційних технологій для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання» (25 жовтня 2019 р., с. Катюжанка, Вишгородський район, Київська область, Катюжанське вище професійне училище).

У заході взяли участь адміністрація, вчителі та майстри виробничого навчання Катюжанського вищого професійного училища, співробітники лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО. Обговорювались питання системної організації професійного розвитку сучасного майстра виробничого навчання, відбору та проектування інноваційних технологій навчання, організації самоосвітньої діяльності освітян, ролі педагогічної взаємодії в професійній діяльності майстра виробничого навчання.

Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Сучасні підходи до професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (25 травня 2020 р.).

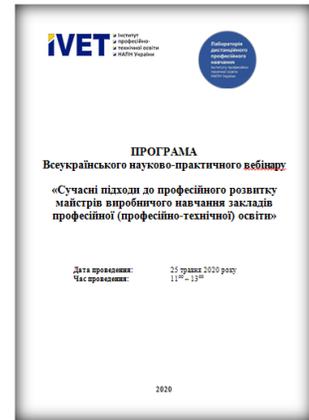
<https://www.youtube.com/watch?v=fQX9rpb3UQs>

Вебінар організовувався з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності.

Участь у вебінарі взяли понад 250 педагогічних працівників закладів професійної освіти різних регіонів України. Під час заходу обговорювалися такі питання: професійно-педагогічна діяльність майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; стан, проблеми та перспективи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; професійний розвиток майстрів виробничого навчання в умовах модернізації професійної (професійно-технічної) освіти; проблеми організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; зарубіжний досвід професійного розвитку педагогів професійної школи.

Спікерами виступили директор Державного навчального закладу "Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг", майстри виробничого навчання Державного навчального закладу "Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування", Чернігівського вищого професійного училища побутового обслуговування, Міжрегіонального вищого професійного училища з поліграфії та інформаційних технологій, Державного навчального закладу "Херсонський професійний суднобудівний ліцей", заступник директора з виховної роботи та методист Державного навчального закладу "Мелітопольський багатопрофільний центр професійно-технічної освіти" та ін.

У виступах наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України було розкрито ключові аспекти методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: структура методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (доповідач *Вікторія Кручек*, завідувач лабораторії); технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (доповідач *Світлана Кравець*, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії); критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (доповідач *Тетяна*

Пятничук, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник лабораторії). Наприкінці вебінару учасники обговорили результати, підвели підсумки і висловили сподівання на подальші зустрічі та плідну співпрацю.

Авторські вебінари співробітників лабораторії:

– **«Розвиток психолого-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання закладу професійної (професійно-технічної) освіти засобами тренінгу»** (15 квітня 2020 р.). Модератор – Кручек В.А.; <https://youtu.be/5zG-6SqXoUI>

– **«Розроблення змісту програми дистанційних курсів підвищення кваліфікації майбутніх майстрів виробничого навчання»** (06 травня 2020 р.). Модератор – Колісник Н.В.; <https://youtu.be/sfyYHFmOnxM>

– **«Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання, її критерії та показники»** (18 червня 2020 р.). Модератор – Пятничук Т.В.; <https://youtu.be/U8Pyn8JXtL8>

– **«Застосування мобільних додатків у дистанційному навчанні»** (10 квітня 2020 р.). Модератор – Майборода Л.А. https://youtu.be/_3GDMvibm9E

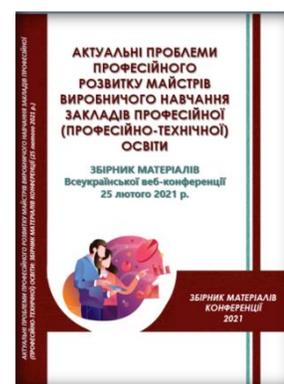
– **«Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання»** (08 квітня 2020 р.). Модератор – Кошук О.Б.; <https://youtu.be/Hdsi4KC-t7M>

– **«Організаційно-педагогічні умови дистанційного професійного навчання»** (26 березня 2020 р.). Модератор – Кравець С.Г. <https://youtu.be/wP4eW1e7joc>

– **Всеукраїнська веб-конференція «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»** (25 лютого 2021 р.).

<https://youtu.be/sT9wxqpFH80>

У заході взяли участь понад 160 науковців, керівників, методистів, викладачів, майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, представників регіональних навчально-методичних центрів. Освітняни обговорили особливості професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; стан, проблеми та перспективи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах модернізації професійної (професійно-технічної) освіти; проблеми організації стажування майстрів виробничого навчання на виробництві; зарубіжний досвід професійного розвитку педагогів професійної школи.

Доповіді були присвячені сучасним підходам до професійного самовдосконалення майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О; цифровій культурі педагогічного працівника як базису цифрового середовища закладу професійної освіти; використанню Інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання; інноваційним педагогічним технологіям в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання; сучасним формам організації професійно-практичної підготовки; ролі майстра виробничого навчання в організації освітнього процесу за дуальною формою навчання.

– Вебінар **«Професійний розвиток майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: досягнення і перспективи»** (у рамках XV Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», присвяченій 15-ій річниці з дня заснування Інституту професійно-технічної освіти НАПН України) (22 березня 2021 р.). <https://youtu.be/pJF9Og3Vqto>

Вебінар організувався з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності.

Участь у вебінарі взяли понад 50 педагогічних працівників закладів вищої, фохової пердвищої, професійної освіти різних регіонів України (Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Запорізькій області, Миколаївський національний аграрний університет, Національний транспортний університет, ДНЗ "Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою", Первомайській індустріально-педагогічний коледж, ДПТНЗ "Новокаховське вище професійне училище", Запорізьке вище професійне училище моди і стилю, ВП "Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету "Одеська юридична академія", ВСП "Березівське вище професійне училище Державного університету "Одеська політехніка", ДНЗ "Запорізький центр професійно-технічної освіти водного транспорту", ДНЗ "Богуславський центр професійно-технічної освіти", ДНЗ Хмельницький центр ПТО сфери послуг, ДНЗ "Полтавський політехнічний лицей"). Спікерами виступили наукові співробітники лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, аспіранти, майстри виробничого навчання, викладачі спеціальних дисциплін та ін.

У виступах наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН

України було розкрито ключові аспекти професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, самоосвіти педагога професійного навчання засобами Інтернет-технологій, неперервної освіти в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання, педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

– *Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Теорія і практика професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (18 травня 2021 р.).*

Співорганізатори: Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області.

Вебінар організовувався з метою обговорення актуальних напрямів професійного розвитку майстрів виробничого навчання, вивчення досвіду впровадження інноваційних педагогічних технологій професійного вдосконалення, форм і методів самоосвітньої діяльності педагогів. Обговорювались також питання професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; перспектив розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; стану організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; використання зарубіжного досвіду професійного розвитку педагогів професійної школи та ін. В обговоренні взяли участь близько 30 наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників наукових установ та закладів освіти України із 10 областей. Спікерами виступили співробітники Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, методисти навчально-методичних, навчально-наукових центрів професійно-технічної освіти, майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. За результатами обговорення теоретичних і практичних аспектів професійного розвитку майстрів виробничого закладів професійної (професійно-технічної) освіти навчання були сформульовані рекомендації, реалізація яких сприятиме урізноманітненню форм професійного вдосконалення, задоволенню індивідуальних освітньо-професійних потреб педагогічних працівників, підвищенню ефективності професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

– *Всеукраїнський тренінг «Педагогічне спілкування» (30 листопада 2021 р.).*

Співорганізатори: Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України.

У тренінгу взяли участь понад 40 педагогічних працівників. Тренінг був організований із метою надання практичної допомоги молодим педагогічними працівникам щодо розвитку їх професійної майстерності, психолого-педагогічних компетентностей та здатності до самоосвіти й самовдосконалення. Учасники були ознайомлені із результатами проведеного серед педагогічних працівників опитування щодо вмотивованості до професійного розвитку, самооцінювання сформованості професійних компетентностей, затребуваних напрямів та форм професійного вдосконалення, з можливостями та перевагами тренінгової форми роботи з розвитку психолого-педагогічної компетентності. Вони залучались до виконання вправ на розвиток мовленнєвої виразності, перцептивних умінь, педагогічного артистизму, творчості та подальшого обговорення їх виконання.

Тренінг сприяв визначенню перспективних напрямів професійного розвитку, розвитку професійної компетентності педагогів, поглибленню партнерства між Інститутом професійно-технічної освіти та закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

- *Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (28 квітня 2022 р.),* проведеного у рамках XVI Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції Інституту професійної освіти НАПН України.

Учасники вебінару заслухали доповіді, присвячені концептуальним засадам (доповідач д.п.н. О. П. Радкевич) та особливостям організації змішаного навчання в системі професійної освіти, аналізу його переваг та недоліків (доповідач д.п.н. В. А. Кручек). Про результати вивчення актуальності змішаного навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців доповіла науковий співробітник лабораторії Л. А. Майборода. Передумови набуття цифрових компетентностей учасників освітнього процесу детально описані та переконливо обґрунтовані к.е.н. О. Л. Єршовою. Досвід створення електронних навчальних курсів в системі розвитку інформаційно-технологічної культури викладачів був представлений в доповіді к.п.н. А. Б. Зуєвої.

Запис вебінару доступний за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=kRwFI6SRttM>.

Участь у вебінарі взяли представники Дунайського інституту національного університету «Одеська морська академія»; Бурштинського торговельно-економічного фахового коледжу Київського національного торговельно-економічного університету; ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»; ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»; ДПТНЗ «Нікопольський центр професійної освіти»; Київського вищого професійного училища будівництва і дизайну; Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва; ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»; Вищого професійного училища №21 м. Івано-Франківськ; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва»; ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»; ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»; Професійно-технічного училища № 8, м.Чернівці; ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»; ДПТНЗ "Чернівецький професійний ліцей сфери послуг"; ДНЗ «Барський професійний будівельний ліцей»; ДНЗ «Дніпрорудненський професійний ліцей»; ДНЗ «Решетилівський професійний аграрний ліцей імені І. Г. Боровенського»; ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі»; Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області; Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Запорізькій області; Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у м. Києві.

Участь у масових науково-практичних заходах включених до Плану роботи НАПН України та Інституту Конференції

Науково-практична конференція «Стандартизація професійної освіти в умовах ринку праці» (15 березня 2019 р., м. Київ)

Міжнародна інтернет-конференція молодих учених і студентів «Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці» (03 квітня 2019 р., м. Глухів)

II Науково-практична конференція (за міжнародною участю) «Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту» (16 травня 2019 р., м. Київ)

IX Міжнародна науково-практична конференція «Професійне навчання персоналу – європейський вибір» (31 травня-1 червня 2019 р., м. Ізмаїл)

Науково-практична конференція «Інноваційні підходи закладів професійної (професійно-технічної) освіти України до розширення соціального партнерства (у контексті реалізації Концепції державної політики

«Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року» (23 жовтня 2019, м. Київ)

X Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (7–8 листопада 2019 р., м. Хмельницький)

XI Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (25-26 листопада 2021 року, м. Хмельницький)

II Всеукраїнська науково-практична конференція «Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку» (22 квітня 2021 року)

Семінари

Науково-практичний семінар «Прикладні аспекти розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання» (06 березня 2019 р., м. Бурштин, Івано-Франківська область)

Семінар «Порядок та методика розроблення професійних стандартів» (04 квітня 2019 р., м. Київ)

Методологічний семінар «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку» (04 квітня 2019 р., м. Київ)

III Всеукраїнський науково-методичний семінар «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (1 листопада 2019 р., м. Глухів)

Методологічний семінар «Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів» (8 квітня 2021 року).

V Всеукраїнський науково-методичний семінар «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (5 листопада 2021 року).

Круглі столи

Круглий стіл «Моя професія – мій життєвий успіх» (2 вересня 2019 р., Васильківський професійний ліцей, Київська обл.)

Інші заходи

Воркшоп «An Introduction to Computational Thinking» (22 січня 2019 р., м. Київ)

X Міжнародна виставка «Заклади сучасної освіти» (14-16 березня 2019 р., м. Київ)

XI Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті» (22-24 жовтня 2019 р., м. Київ)

Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті – 2021», (15-17 жовтня 2021р., м.Київ).

Участь у науково-практичних масових заходах, що були організовані іншими установами, організаціями, закладами

Конференції, читання

II Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності» (11-12 квітня 2019 р., м. Тернопіль).

II Науково-практична конференція (за міжнародною участю) «Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту» (16 травня 2019 р., м. Київ).

IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи» (19 квітня 2019 р., м. Івано-Франківськ).

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір» (25 квітня 2019 р., Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро).

Міжнародна конференція «ICSF-2020: The International Conference on sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters». Session ICT2: ICT in Education and Sustainable Futures Workshop (20-22 травня 2020 р., м. Кривий Ріг);

Міжнародна конференція "ICHTML 2020: The international conference on history, theory and methodology of learning". Session 6: ICon-MaSTEd 2020 Online: Technology Education (15-17 жовтня, 2020 р., м. Кривий Ріг);

V Міжнародна наукова інтернет-конференція «Сучасні проблеми підвищення якості життя в глобалізованому світі» (12 листопада 2020 р.);

Міжнародна науково-практична конференція «Modern development paths of agricultural production: trends and innovations » (26 листопада 2020 р., м. Мелітополь);

Регіональна науково-практична конференція «Модель методичної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (15-16 грудня 2020 р., м. Суми).

Міжнародна конференція «Second international conference on history, theory and methodology of learning» (12-14 травня 2021 року, м. Кривий Ріг).

Конференція «Концепція розвитку професійної освіти у будівельній галузі» (21-22 жовтня 2021 року, м. Дніпро).

Круглі столи

Круглий стіл «Управління підготовкою викладачів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти: узгодження інтересів зацікавлених сторін» (14-15 вересня 2020 р.).

Всеукраїнський круглий стіл до Дня Європи «Європейський Союз як глобальний актор» (18 травня 2021 року).

Круглий стіл "Розробка та впровадження механізмів управління на основі партнерства при підготовці педагогічних кадрів для системи П(ПТ)О: концепції ефективного функціонування" (11-12 березня 2021 року).

Тренінги, майстер-класи

Онлайн трейнінг «Інституційна співпраця у підготовці викладачів закладів професійної освіти. Досвід Німеччини» (в рамках Еразмус+ проєту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE) (30 листопада - 1 грудня 2020 р.);

Онлайн тренінг «Шкільна практика та інституційна співпраця у підготовці викладачів закладів професійної освіти. Досвід Австрії» (в рамках Еразмус+ проєту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE) (3-4 грудня 2020 р.).

Інші заходи

Kick-off воркшоп проєкту PAGOSTE (Університет Констанца, Німеччина) (7-18 лютого 2020 р.);

Воркшоп проєкту PAGOSTE «Summing up the first workpackage and planning next steps» (16-17 вересня 2020 р.).

Форум «Людський капітал. Новий порядок денний» (12-13 листопада 2020 р., м. Київ);

Онлайн зустріч «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» (24 березня 2021 року).

5.2. Використання наукових результатів

Результати наукового дослідження використано:

1) в опублікованій продукції (науковій, виробничо-практичній, довідковій);

2) у процесі планування нової прикладної теми наукових досліджень лабораторії дистанційного професійного навчання ІПО НАПН України «Методичні основи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змішаного навчання» (науковий керівник – Вікторія Кручек, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання, Інститут професійної освіти), державний реєстраційний номер 0122U000446;

3) при підготовці аналітичних матеріалів за результатами педагогічного експерименту, що здійснювався у рамках виконання наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів

виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», державний реєстраційний номер 0119U000153:

✓ Радкевич, В.О., & Єршова, Л.М. (Ред.). (2021). Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали. Житомир: Полісся. (Розділ IV. Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти)

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1190-profesiyna-profesiynotekhnichna-ta-fakhova-peredvyshcha-osvita-informatsiinoanalychni-materialy>;

4) у пропозиціях до заходів Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2021 – 2023 рр.;

5) в рекомендаціях щодо затвердження плану заходів на 2019 – 2027 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта»;

6) в рекомендаціях масових заходів різних рівнів;

7) у процесі розроблення та оновлення професійних стандартів «Майстер виробничого навчання», «Педагого професійного навчання» (рис.22-23);

9) при підготовці пропозицій до проєктів: Законів України «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення захисту педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників», постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів», Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, «Етичного кодексу ученого НАПН України», «Положення про сертифікацію педагогічних працівників», методичних рекомендацій з розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі, «Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників», Порядку створення та функціонування на базі закладів вищої освіти та наукових установ мережі стартап-школа-інкубатор-акселератор; Національної програми «Наука майбутнього»; Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

22.06.2022 № 1181

**Професійний стандарт
«Майстер виробничого навчання»**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Організація та здійснення професійно-практичної підготовки (виробничого навчання та виробничої практики).

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція Р	Освіта	Розділ 85	Освіта	Група 85.3	Середня освіта	Клас 85.32	Професійно-технічна освіта
				Група 85.4	Вища освіта	Клас 85.41	Професійно-технічна освіта на рівні вищого професійно- технічного навчального закладу
				Група 85.5	Інші види освіти	Клас 85.59	Інші види освіти, н.в.і.у.

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас
3	33	334	3340
Фахівці	Фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)
3340 Майстер виробничого навчання

1.5. Узагальнена назва професії

Майстер виробничого навчання

Рис. 22. Наказ про затвердження професійного стандарту «Майстер виробничого навчання»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України
20.06.2020 № 1182

**Професійний стандарт
„Педагог професійного навчання”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Організація і здійснення педагогічної діяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція Р	Освіта	Розділ 85	Освіта	Група 85.3	Середня освіта	Клас 85.32	Професійно-технічна освіта
				Група 85.4	Вища освіта	Клас 85.41	Професійно-технічна освіта на рівні вищого професійно- технічного навчального закладу
				Група 85.5	Інші види освіти	Клас 85.59	Інші види освіти, н.в.і.у.

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас
3	33	334	3340
Фахівці	Фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

3340 Педагог професійного навчання

1.5. Узагальнена назва професії

Педагог

1.6. Професійна кваліфікація

Педагог професійного навчання

Педагог професійного навчання I категорії

Рис. 23. Наказ про затвердження професійного стандарту «Педагог професійного навчання»

Моніторинг впровадження результатів наукового дослідження

Цільовими групами моніторингу були: керівники, методисти, науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Моніторинг здійснювався за допомогою таких методів: збирання та опрацювання статистичних даних; огляд наукових, навчальних, довідкових, періодичних фахових видань, електронних ресурсів, матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій, інших науково-практичних заходів, документів і матеріалів, підготовлених із використанням результатів наукового дослідження, публікацій у засобах масової інформації, мережі Інтернет тощо.

За даними електронної бібліотеки НАПН України, кількість скачувань наукових публікацій за темою дослідження становить – 6132, в тому числі за період 2021-2022 роки - 4142.

Всього завантажено 27 повнотекстових ресурсів у вільному доступі.

Статистичні дані представлені на рисунку 24 та у таблиці 10.

Статистичні звіти електронної бібліотеки

[За всіма ресурсами](#)

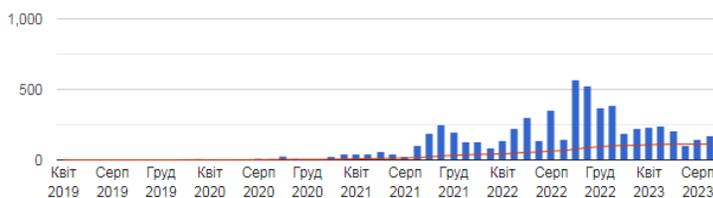
> Науковою темою: In-te of Vocational Education (2019-2021) ДР № 0119U000153 Methodical Bases of Skilled Workers' Distance Training in Vocational Education and Training Institutions

Оберіть звіт за

Вкажіть термін звіту

Оберіть вид звіту

Завантаження

Загальний огляд

27 Ресурсів

6,132 Завантажень

100% Повнотекстові

100% у вільному доступі

Рис. 24. Статистичні дані електронної бібліотеки НАПН України (за науковою темою) за період 2019-2022 рр.

**Представленість наукової продукції в Електронній бібліотеці
НАПН України (станом на 2022 рік)**

Продукція НД	Кількість скачувань
<p>Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників. методичний посібник / [В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник, Л. А. майборода, Т. В. пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог]. – Житомир: «Полісся», 2020.– 274 с. ISBN 978-966-655-965-7 DOI https://doi.org/10.32835/978-966-655-965-7/2020 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724247</p>	351
<p>Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Методичні рекомендації / [В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець]. – Житомир: «Полісся», 2021. – 132 с. ISBN 978-966-655-992-3 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729352</p>	30
<p>Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник / Л. А. Майборода, С. І. Заславська, Є. І. Горбан. Житомир: «Полісся», 2021. – 120 с. ISBN 978-966-655-998-5 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729629</p>	47

5.3. Документи, що підтверджують використання результатів наукового дослідження

Довідки про впровадження результатів наукового дослідження

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ»
49052, м. Дніпро, вул. Алтайська 6а
тел. +380986334811
e-mail: dneprnvc@ukr.net www.dnvcpprmgz.org.ua, код ЄДРПОУ 02541409

Д О В І Д К А
про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Державного професійно-технічного навчального закладу
«Дніпровський центр професійно-технічної освіти»

ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти» використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України при плануванні та організації навчально-методичної роботи, освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

У роботі закладу використовуємо професійні стандарти: «Майстер виробничого навчання», «Педагог професійного навчання», «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти», які розроблені за ініціативи Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. У практику роботи впроваджено у освітній процес навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяє системному підвищенню рівня професійної, методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності упродовж життя.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної)

освіти» у роботу ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти» розглянуто на засіданні педагогічної ради (протокол № 3 від 09.12. 2021 р.).

Директор
ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»

Олександр СТРИЛЕЦЬ

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

**КИЇВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ
ШВЕЙНОГО ТА ПЕРУКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА**

вул. Єреванська, 12 А, м. Київ, 03087, тел./факс (044) 242 44 07, E-mail: kvpushpm@gmail.com,
<https://kvpushpm.wixsite.com/kvpu46>, Код ЄДРПОУ 03063159

Д О В І Д К А

**про впровадження результатів дослідження теми НД «Методичні
основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого
навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Київського вищого професійного училища швейного та
перукарського мистецтва**

Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва при плануванні та організації навчально-методичної роботи (освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, у роботі ми використовуємо розроблені Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України професійні стандарти: методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти, майстер виробничого навчання, педагог професійного навчання; впроваджено у освітній процес навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва розглянуто на засіданні педагогічної ради (протокол № 3 від 16.11.2021 р.).

Директор
Київського вищого професійного училища
швейного та перукарського мистецтва

Наталія ГОРБАТЮК

Міністерство освіти і науки України
Управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації
Державний навчальний заклад
„Новоград-Волинське вище професійне училище”
11707, м. Новоград - Волинський, вул. Пушкіна, 47/37 тел./факс 3-51-77,
електронна адреса: nvvrpu@ukr.net, <http://nvvrpu.ptu.in.ua>
UA738201720314241004202001451 в ДКСУ м. Києві, код 02543437

№ 395 від 23 грудня 2021 року

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти
у роботу державного навчального закладу
«Новоград – Волинське вище професійне училище»**

Державний навчальний заклад «Новоград – Волинське вище професійне училище» при плануванні та організації навчально-методичної роботи (освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

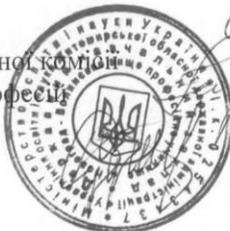
Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти у роботу ДНЗ «Новоград – Волинське вище професійне училище» було обговорено на засіданні методичної ради будівельних професій (протокол №6 від 16 грудня 2021 р.).

Методист
Голова методичної комісії
будівельних професій

Директор

Віра ЗАХАРЧЕНКО

Галина ГАЙДАЙЧУК

Микола ПАЛАМАРЧУК

Україна
Міністерство освіти і науки України
Навчально-методичний кабінет
професійно-технічної освіти у м. Києві

вул. Січових Стрільців, 24, Київ, 04053, тел. 272-05-50, 272-04-00, факс 272-02-35
www.kiyvnmk.ues.by, e-mail: nmkpto@gmail.com

16.12.2021 № 510

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти
у м. Києві

Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві, при плануванні та організації роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, використовує результати наукового дослідження лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України на тему: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти».

Закладам професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва рекомендуємо використовувати в освітньому процесі навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження здійснюється також шляхом залучення наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України до роботи у складі журі оглядів-конкурсів методичної роботи у закладах професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва, у загальноміському методичному заході «Вернісаж педагогічної творчості», у семінарі «Школи педагогічного становлення молодого педагога»

на тему: «Основні шляхи розвитку педагогічної компетентності молодого педагога: теоретичні та методичні аспекти».

Такі спільні заходи спрямовані на надання методичної допомоги методистам, викладачам та майстрам виробничого навчання щодо підвищення їх кваліфікаційного рівня, освоєння психолого-педагогічних компетентностей та здатності до самоосвіти і самовдосконалення.

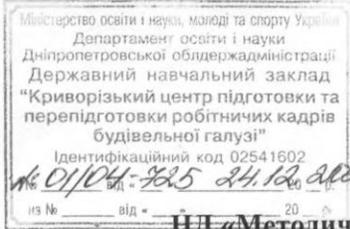
Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві вважає, що впровадження наукового дослідження на тему: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у організацію методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва є актуальним в умовах модернізації змісту професійної освіти України.

Директор

Микола НАТЕСА

Галина Вовченко 272 01 91

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
**НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної)
освіти»**

**у роботу ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки
робітничих кадрів будівельної галузі»**

Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі при плануванні та організації освітнього процесу використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу Криворізького центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 2 від 25 листопада 2021 р.).

Директор КЦПРКБ

Валерій ЯРЕМЕНКО

Д О В І Д К А
про впровадження результатів дослідження теми
наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної
компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної
(професійно-технічної) освіти»

Даною довідкою засвідчується, що результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти використовуються при організації освітнього процесу та професійного вдосконалення педагогічних працівників ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище».

Оцінка результатів впровадження науково-методичних розробок співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України підтверджує, що запропонована методична система та технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання сприяє посиленню мотивації, до професійного розвитку педагогів, поглибленню психолого-педагогічних знань, розвитку вмінь їх творчого застосування, підвищенню рівня професійно-педагогічної компетентності викладацького складу та якості професійної підготовки.

Педагогічні працівники неодноразово ставали учасниками семінарів, вебінарів, конференцій, організованих науковцями, де мали можливість ознайомитись із сучасними підходами до розвитку професійної компетентності, педагогічними технологіями та обговорити актуальні проблеми професійного розвитку. Активно використовувались матеріали, представлені у навчальному посібнику «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» та методичних рекомендаціях «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище» було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 2 від 26.10.2021 р.).

Директор
ДНЗ Катюжанське вище професійне училище

Недашківський Р. М.

УКРАЇНА

Департамент освіти, науки та молодіжної політики
Івано-Франківська обласна державна адміністрація
Державний професійно-технічний навчальний заклад
БОГОРОДЧАНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ЛІЦЕЙ

вул. Шевченка, 89, смт Богородчани 77701 тел.(03471) 2 16 40, 2-29-72,

E-mail scola12@ukr.net Код ЄДРПО - 02544187

21.12.2021 р. № 275

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»

ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей» при плануванні та організації навчально-методичної роботи (*освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників*) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей» було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 4 від 30 листопада 2021 р.).

Директор БПБЛ

Віталій ІВАНКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БУРШТИНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»

77111, м. Бурштин, вул. О. Басараб, 1, Івано-Франківської області
e-mail: btek_knteu@ukr.net тел.: (03438) 4-42-74, тел./факс: (03438) 4-47-74

16.12.21. 1 11.05

Д О В І Д К А

**про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж
Київського національного торговельно-економічного університету»**

ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ» при плануванні та організації навчально-методичної роботи, освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ» було обговорено на засіданні педагогічної ради (протокол № 2 від 22 жовтня 2021 р.).

Директор

Козак А. Р.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для поширення позитивного досвіду з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти сформульовано низку *рекомендацій*.

На загальнодержавному рівні доцільно:

✓ активізувати вдосконалення нормативно-правового забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійних (професійно-технічних) закладів освіти;

✓ передбачити фінансову підтримку ініціатив зі створення умов для використання потенціалу та розширення інформаційно-освітнього середовища в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, широкого застосування цифрових технологій, створення систем дистанційного професійного навчання та веб-платформ для комунікації педагогічних працівників, пошуку програм підвищення кваліфікації, стажування, інформування про масові заходи (вебінари, конференції, семінари, круглі столи, тощо) з актуальних проблем професійно-педагогічної діяльності.

На регіональному рівні:

✓ рекомендувати державним органам влади на місцях та місцевого самоврядування вжити заходів щодо створення в закладах освіти інформаційного освітнього середовища для обміну інформацією, прийняття оптимальних управлінських рішень, адекватного та оперативного реагування на потреби освітянської галузі та ринку праці;

✓ сприяти створенню на базі навчально(науково)-методичних центрів професійної освіти центрів дистанційного професійного навчання, освітніх мережеских платформ, електронних навчальних ресурсів для професійного вдосконалення педагогічних працівників.

✓ сприяти функціонуванню професійних порталів та веб-сторінок щодо самоосвіти та самопідготовки;

✓ активізувати роботу з налагодження та підтримки постійної взаємодії усіх суб'єктів освітнього процесу;

✓ урізноманітнювати форми роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, обміну досвідом професійного вдосконалення;

✓ зміцнювати зв'язки закладів професійної (професійно-технічної) освіти з науково-методичними центрами (кабінетами), науковими установами, що розробляють освітні інновації.

На інституційному рівні:

✓ науковим установам активізувати дослідження, спрямовані на науково-методичне обґрунтування методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, розроблення та впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення;

✓ науково-методичним центрам (кабінетам) професійно-технічної освіти сприяти організації роботи експериментальних закладів професійної освіти, де здійснюється впровадження інноваційних підходів до розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; організовувати проведення тренінгів, вебінарів, семінарів з розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; поширювати наукову, методичну, навчально-виробничу продукцію (посібники та методичні рекомендації, тощо) для широкого впровадження в педагогічну практику; продовжувати організовувати обговорення актуальних питань безперервного розвитку професійної компетентності, залучати до обговорення міжнародних учасників;

✓ у закладах професійної (професійно-технічної) освіти створювати необхідні матеріально-технічні, організаційні, психолого-педагогічні, дидактичні умови для професійного розвитку майстрів виробничого навчання; здійснювати діагностування рівня їх професійної компетентності, результативності педагогічної системи її розвитку, сприяти підготовці педагогів, методистів до навчання майстрів виробничого навчання на курсах підвищення кваліфікації в очній, заочній та дистанційній формі, у системі методичної роботи, у міжкурсний період підвищення кваліфікації, планування та організації їх самоосвітньої діяльності.

7. СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г., Майборода, Л. А., Пятничук, Т. В., Голуб, І. І. ... Однорог, Г. В. (2020). *Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників: методичний посібник*. Житомир: Полісся

<https://lib.iitta.gov.ua/724247/>

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г. (2021). *Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: методичні рекомендації*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729352/>

Майборода, Л. А., Заславська, С. О., Горбан, Є. І. (2021). *Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729629/>

Інститут проф.-техн. освіти НАПН України (2021) *Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання». 25.06.2020* (Оновлений у 2021 р.)

<https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2>

Кравець, С. (2020). Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogics*, 2(19), 80–85. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.80-85>

Пятничук, Т. (2019). Інноваційне освітнє середовище формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників. *Professional Pedagogics*, 1(18), 131–136.

<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.131-136>

Кошук О. (2019). Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання. *Інноваційна педагогіка*, 19, 13-17

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Результати дослідження сучасного стану партнерства у підготовці педагогів професійної освіти. *Professional Pedagogics*, 2(21), 69–82.

<https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.69-82>

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Зміст і структура веб-платформи «Партнерський простір «015». *Professional Pedagogics*, 1(22), 213–224.

<https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.213-224>

Радкевич, В.О., Кравець, С.Г., Козак, А.Р. (2020). Ключові компетентності (м'які навички) майбутніх фахівців індустрії гостинності. *Colloquium-journal*, (15 (67)), 90-96.

[https://doi: 10.24411/2520-6990-2020-11937](https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-11937)

Petrenko, L., Kravets, S., Bazeliuk, O., Maiboroda, L., Muzyka, I. (2020). Analysis of the current state of distance learning in professional (vocational) educational establishments, E3S Web of Conferences. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020), Kryvyi Rih.

[https://www.e3s-](https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html)

[conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html](https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html),

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O. and Kozak, A. (2020). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools, XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (ICon-MaSTEd 2020) 15-17 October 2020, Kryvyi Rih, Ukraine

[DOI 10.1088/1742-6596/1840/1/012041](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041)

<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1840/1/012041/meta>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., Mosia, I. (2021). The technology of the learning outcomes test development. InterPartner 2021: Advanced Manufacturing Processes II. Lecture Notes in Mechanical Engineering, Springer International Publishing

<https://www.springerprofessional.de/en/the-technology-of-the-learning-outcomes-test-development/19877410>

Кошук, О.Б., (2019). *Цілі та завдання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Потенціал сучасної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ.

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток готовності педагогів ЗП(ПТ)О до впровадження дистанційного навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18-28 березня 2019 р.). Київ : ПТОО НАПН України

Кравець, С. Г., (2019). *Ідеї психопедагогіки у науковій спадщині Володимира Костіва*, Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ

Кравець, С. Г., (2019). *Проблемні питання розвитку проектної культури педагогів професійного навчання*, Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту: Матеріали II науково-практичної конференції (за міжнародною участю). Київ: ІДУЦЗ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток майстра виробничого навчання в умовах модернізації системи професійної (професійно-технічної)*

освіти, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукраїнської web-конференції (20 травня 2019 р., м. Київ). Київ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток сучасного педагога в контексті реформування професійної освіти*, Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. Ч 1 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 р). Тернопіль : СМП «Тайп»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграційних процесів, Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір* : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 25 квітня 2019 р.). Дніпро: Вид-во «Літограф»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах екстравертної педагогічної системи закладу освіти*, Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів (3 квітня 2019 р., м. Глухів), Глухів

Кручек, В. А., (2019). *Актуальні проблеми та шляхи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18–28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., Майборода, Л. А., (2019). *Професійна компетентність та сучасні трудові функції майстра виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: зб. матер. всеукраїнської web-конференції «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ.

Майборода, Л. А., (2019). *Використання мобільних додатків у процесі підготовки кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Актуальність розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної)

освіти»: зб. матер. всеукраїнської web-конференції (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ: ІІТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Дуальна система навчання: особливості впровадження в Україні*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Кравець, С. Г., (2020). *Практико-орієнтовані технології у професійно-практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Аналіз результатів самоцінювання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) (м. Київ, 18–28 березня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Стан партнерства в управлінні підготовкою викладачів професійної освіти*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Майборода, Л.А., (2020). *Самоосвітня діяльність майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Майборода, Л.А., (2020). *Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2020). *Професійне становлення і розвиток особистості майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIV звітної Всеукраїнської наук.-практ. Конф. (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2020). *Критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної

науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Кошу, О.Б., (2020). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної освіти)*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Заславська, С.Г., (2020). *Інноваційна діяльність майстра виробничого навчання: шляхи формування*, Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 14 травня 2020 р.). Глухів

Заславська, С.Г., (2020). *Інноваційна діяльність педагога професійної школи: шлях до саморозвитку*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІІТО НАПН України

Aliexsieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Lapshyna, O. & Odnoroh, H. (2021). Self-education and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. In V. Hamaniuk, S. Semerikov & Yu. Shramko (Eds.), *SHS Web of Conferences, Vol. 104, 03002. Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021)*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., & Mosia, I. (2022). The technology of the learning outcomes test development. In V. Tonkonogyi, V. Ivanov, J. Trojanowska, G. Oborskyi, & I. Pavlenko (Eds.), *Lecture Notes in Mechanical Engineering. 3rd Grabchenko's International Conference on Advanced Manufacturing Processes, 687-696*).

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-91327-4>

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O., & Kozak, A. (2021). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools. In A.E. Kiv, V.N. Soloviev, & S.O. Semerikov (Eds.), *Journal of Physics: Conference Series: Vol. 1840(1). 12th International Conference on Mathematics, Science and Technology Education, ICon-MaSTEd (012041)*.

<https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041>

Заславська, С. І. (2021, березень 25). *Неперервна освіта у системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 176-179.

Заславська, С. І. (2021, лютий 25). *Інноваційні педагогічні технології в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної web-конференції, Київ, 29-32.

Кошук, О. Б. (2021, березень 25). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної, Київ.

Кравець, С. Г. (2021, березень 25). *Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 171-174.

Кравець, С. Г. (2021, лютий 25) *Професійний розвиток майстрів виробничого навчання в контексті реалізації цілей сучасної професійної освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукр. web-конф., Київ, 32-36.

Кручек, В. А. (2021, березень 25) *Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 168-171.

Кручек, В. А. (2021, лютий 25) *Передмова*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 6-9.

Майборода, Л. А. (2021, березень 25) *Самоосвіта педагога професійного навчання засобами інтернет технологій*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 188-191.

Майборода, Л. А. (2021, лютий 25) *Використання інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 44-48.

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., Радкевич, О. (2020). Аналітична довідка за результатами опитування науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти (структурний звіт)

https://pagoste.eu/typo3temp/secure_downloads/110179/0/d91645b122a9c45b69306d60e9be5ddedb10372a/WP1_Analysis_of_governance_of_VTE_Structural_report_IVET_PAGOSTE_ua.pdf

Кручек, В. А., Кравець, С. Г., Кошук, О. Б., Майборода, Л. А., & Заславська, С. І. (2021). Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.104-138). Житомир: Полісся.

Кошук, О. Б. (2021). Новітні підходи до професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.172-177). Житомир: Полісся.

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021) *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТРОПЕА.

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1336-profesiina-profesiinotekhnichna-osvita-ukrainy-v-konteksti-ievrointehratsiinykh-protsesiv>

ДОДАТКИ

Рецензія

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог)

Впровадження в освітній процес інноваційних технологій, врахування потреб ринку праці задля забезпечення якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників, їх розвитку, виховання, підготовки до швидкозмінних умов професійного життя – актуальні завдання для системи вітчизняної системи професійної (професійно-технічної) освіти. Є потреба в пошуку оптимальних шляхів і засобів вирішення цих завдань освітнього процесу з боку кваліфікованих, вмотивованих педагогічних та науково-педагогічних працівників, що видається проблематичним без удосконалення методичної роботи, розроблення навчально-методичного забезпечення, без систематичного озброєння педагогів міцними й глибокими знаннями, самоосвітньої діяльності.

Методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» є актуальним і затребуваним, має практичну цінність для педагогів професійного навчання, майстрів виробничого навчання, методистів закладів професійної(професійно-технічної) освіти, навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійної освіти в умовах реформування освітньої галузі, слухачів курсів підвищення кваліфікації, науковців.

Автори зосереджують увагу на актуальних цілях професійного навчання кваліфікованих робітників, відборі та структуруванні змісту професійного навчання, сучасних формах, методах та прийомах, які можуть застосовані при підготовці кваліфікованих робітників, описують методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О, методика змішаного навчання, подають загальну інформацію щодо необхідного навчально-методичного забезпечення, планування професійного навчання кваліфікованих робітників, облікової документації, тощо.

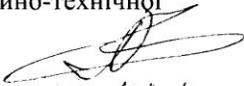
Зміст методичного посібника має практичне спрямування і його використання може значно підвищити продуктивність роботи з методистами, педагогами ЗП(ПТ)О. Актуальність запропонованого методичного видання

визначається соціальним замовленням на кваліфікованих фахівців з робітничих спеціальностей та, відповідно, педагогів професійної освіти.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач лабораторії науково-методичного
супроводу підготовки фахівців у коледжах
і технікумах Інституту професійно-технічної
освіти НАПН України

А. А. Каленський

А. А. Каленський

Зроблено за матеріалом автора.

РЕЦЕНЗІЯ

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання
кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник,
Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог)

В сучасних умовах глобалізації суспільства від педагогів професійної освіти очікують готовності до розробки та впровадження новаторських методів та інноваційних технологій навчання, широкого використання комп'ютерних засобів та мультимедійних технологій, володіння інформацією про сучасний стан розвитку виробництва та новітні методи у певній галузі. Тому питання розвитку професійної компетентності педагогів, розроблення і впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення на тлі підвищених вимог до фахівців яких готує професійна освіта, наразі, залишається актуальним.

У наданому для рецензування посібнику автори представили детальний огляд цілей професійного навчання кваліфікованих робітників; критеріїв відбору та структурування змісту професійного навчання; форм, методів та прийомів навчання, інноваційних педагогічних технологій, охарактеризовано методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О. Навчальний посібник містить актуальну інформацію про застосування елементів дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Корисним для педагогів є опис комплексу навчально-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників, основних навчально-методичних документів, які можуть бути використані ними при підготовці до проведення теоретичних занять, уроків виробничого навчання та організації виробничої практики. Зміст посібника покликаний допомогти педагогам професійної освіти планувати та організувати свою роботу, впроваджувати інноваційні технології на заняттях та знайомить з сучасною нормативною базою у сфері професійної освіти.

Матеріали можуть використовуватися в системі професійної підготовки педагогів професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх кваліфікації.

Навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» (автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н.В. Колісник, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог) буде корисним широкому освітянському загалу, він має вагоме теоретичне та практичне значення для розбудови професійної освіти.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри педагогіки

Національного університету

біоресурсів і природокористування України

OB

О.В.Васюк

*Згідно з відгуком
проб. Зайцева В.К.*

Л. Мобар

РЕЦЕНЗІЯ

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання
кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Л. А. Майборода,
Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог та ін.)

В сучасних умовах глобалізації суспільства від педагогів професійної освіти очікують готовності до розробки та впровадження новаторських методів та інноваційних технологій навчання, широкого використання комп'ютерних засобів та мультимедійних технологій, володіння інформацією про сучасний стан розвитку виробництва та новітні методи у певній галузі. Тому питання розвитку професійної компетентності педагогів, розроблення і впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення на тлі підвищених вимог до фахівців яких готує професійна освіта, наразі, залишається актуальним.

У наданих для рецензування матеріалах автори представили детальний огляд цілей професійного навчання кваліфікованих робітників; критеріїв відбору та структурування змісту професійного навчання; форм, методів та прийомів навчання, інноваційних педагогічних технологій, охарактеризовано методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О. Навчальний посібник містить практичну інформацію про застосування елементів дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Корисним для читачів буде опис комплексу навчально-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників, основних навчально-методичних документів, які можуть бути використані педагогами при підготовці до проведення занять, уроків виробничого навчання та організації виробничої практики. Зміст посібника покликаний допомогти педагогам професійної освіти планувати та організовувати свою роботу, впроваджувати інноваційні технології на заняттях та знайомить з сучасною нормативною базою у сфері професійної освіти.

Рекомендована література є сучасною та оформленою за сучасними вимогами.

Матеріали можуть використовуватися в системі професійної підготовки педагогів професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх кваліфікації.

Навчальний посібник буде корисним широкому освітянському загалу. Враховуючи теоретичну та практичну значимість роботи, її зміст та оформлення, вважаю, що методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» (автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог та ін), відповідає вимогам до наукових публікацій і може бути рекомендований до друку.

Рецензент:

методист вищої категорії

Навчально-методичного центру

професійно-технічної освіти у Чернівецькій області

Є. І. Горбан

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації
«Організація професійної теоретичної та практичної підготовки
майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної
(професійно-технічної) освіти»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець)

На часі актуальним завданням національної освіти є пошук оптимальних шляхів якісної підготовки кваліфікованих робітників/фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до їхнього особистісного потенціалу та персонального шляху його реалізації. У цих процесах варто враховувати здібності, інтереси, потреби, мотивації, можливості та досвід здобувачів освіти, а відтак, – здійснювати ґрунтовний вибір видів, форм і методів навчання, оновлювати освітні плани і програми у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

У методичних рекомендаціях «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» науковцями лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України обґрунтовано логічну послідовність організації професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, спрямованої на забезпечення реалізації особистістю права на освіту в змінних умовах розвитку як системи освіти, так і економіки в державі.

У представленій праці авторами описано нормативно-правове забезпечення професійної освіти, здійснено ретроспективний аналіз змісту професійних стандартів та стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, обґрунтовано теоретичні аспекти компетентнісного підходу в професійній освіті, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки.

Засвідчуємо власне переконання у тому, що методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В.А. Кручек, О.Б. Кошук, С.Г. Кравець, будуть корисними як для широкого кола науковців, так і для практиків-освітян, усіх тих, хто цікавиться розвитком професійної освіти, і рекомендуємо їх до друку.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
директор Навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Сумській області

Н. Ю.Самойленко

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації

«Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець

В умовах формування інноваційної економіки в Україні все більшої популярності й пріоритетності набуває професійна освіта, зорієнтована на підготовку кваліфікованих працівників, які здатні використовувати сучасні техніку і технології.

Організаційні аспекти освітніх процесів зазнають певних системних змін, що потребує актуалізації досліджень щодо нормативно-правового, організаційного, науково-методичного забезпечення удосконалення якості освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Потреба в науковому обґрунтуванні питань організації професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України є актуальною й проявляється в реальних запитах педагогів-практиків щодо змістовного їх роз'яснення.

У представлених на рецензування методичних рекомендаціях, підготовлених колективом авторів (В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець), висвітлені актуальні питання організації професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема, нормативно-правового забезпечення, змісту сучасних стандартів професійної освіти, реалізації компетентнісного підходу, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, які можуть бути застосовані при підготовці кваліфікованих робітників. Безперечно, уточнення та конкретизація організаційної складової професійного навчання є основою його подальшого розвитку.

Вважаю, що методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, можуть бути рекомендовані до друку.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри управління та
освітніх технологій Національного
університету біоресурсів і
природокористування України

*На згадку про відгук
«роб. дає багато ви»*

Н. С. Журавська

Н. С. Журавська

РЕЦЕНЗІЯ

на словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан /

Стрімка модернізація української системи професійної освітньої й навчання потребує постійного оновлення термінологічної та понятійної бази. Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» має на меті створення умов для єдиного розуміння термінології професійної (професійно-технічної) освіти, надання методичної допомоги майстрам виробничого навчання, педагогічним працівникам, здобувачам освіти тощо.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» містить понад 650 понять та термінів з теорії й практики професійної (професійно-технічної) освіти, структурований у алфавітному порядку та має список використаних джерел. Джерелами для цього видання послужили тлумачні словники, глосарії, нормативно-законодавчі акти України, Інтернет матеріали, дисертації, монографії тощо.

До складу словника входять терміни і поняття з педагогіки професійного навчання, методики організації освітнього процесу, категорії, які розкривають суть інноваційних освітніх процесів. Також авторами приділена увага термінам, що пов'язані з розробленням освітніх стандартів, Smart-технологій, цифрових технологій в освіті, впровадженням дистанційної, дуальної, змішаної форм навчання, тощо. Узагальнення і систематизація цієї інформації має важливе значення для перепідготовки кадрів і підвищення кваліфікації педагогічних працівників і є, наразі, актуальним завданням.

Видання призначене для широкого кола читачів: майстрів виробничого навчання, науковців, педагогічних працівників, здобувачів освіти. Воно адресоване також фахівцям, які займаються проблемами професійної освіти, менеджерам закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методистам та ін.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан / носить фундаментально-прикладний характер, відповідає вимогам, що висуваються до довідкового видання, та може бути рекомендованим до друку.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри управління та
освітніх технологій Національного
університету біоресурсів і
природокористування України

Н. С. Журавська

*Місцем завідувача
і керівника фахівців ВК*

О. Любер

Рецензія

на словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан /

Поданий на рецензію словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» є довідковим виданням, яке містить визначення ключових понять і термінів з теорії й практики професійної (професійно-технічної) освіти.

До словника ввійшли різні категорії термінів: від традиційних загальнонавчаних до тих, що лише набувають поширення, зокрема, терміни що стосуються організації дистанційного й дуального навчання, використання інформаційно-комунікативних технологій, цифровізації освітнього процесу, інноваційних форм і методів навчання тощо.

Словник містить вдало підібраний та систематизований матеріал з педагогіки, професійної освіти й навчання та суміжних галузей. Він складається з понад 650 понять та термінів, що достатньою мірою відображають сучасні тенденції в теорії й практиці професійної (професійно-технічної) освіти.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан / буде корисним для майстрів виробничого навчання, педагогічним працівникам, науковцям, здобувачам освіти, для усіх, хто цікавиться професійною (професійно-технічною) освітою, і може бути рекомендованим до друку.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
директор Навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Сумській області

Н. Ю.Самойленко

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Радкевич,

доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України,
директор Інституту професійної освіти НАПН України

ЗАСТУПНИКИ РЕДАКТОРА

Людмила Єршова,

доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-експериментальної роботи
Інституту професійної освіти НАПН України

Людмила Базиль,

доктор педагогічних наук, доцент, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Тетяна Герлянд

доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувачка лабораторії
технологій професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Андрій Гуржій,

доктор технічних
наук, професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
головний науковий співробітник
лабораторії електронних
навчальних ресурсів Інституту
професійної освіти НАПН
України

Андрій Каленський,

доктор педагогічних наук,
професор, провідний науковий
співробітник лабораторії
технологій професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Андрій Кононенко,

кандидат педагогічних наук,
завідувач науково-
організаційного відділу

Інституту професійної освіти
НАПН України

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, завідувачка
лабораторії зарубіжних систем
професійної освіти і навчання
Інституту професійної освіти
НАПН України

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук,
доцент, завідувачка лабораторії
дистанційного професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Оксана Лапа,

кандидат педагогічних наук,
завідувачка лабораторії
науковометодичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і
технікумах Інституту
професійної освіти НАПН
України

Петро Лузан,

доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий

співробітник лабораторії
науковометодичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і
технікумах Інституту
професійної освіти НАПН
України

Нелля Ничкало,

доктор педагогічних наук,
професор, академік НАПН
України, академік-секретар
Відділення професійної освіти
та освіти дорослих НАПН
України

Валерій Орлов,

доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий
співробітник лабораторії
професійної кар'єри Інституту
професійної освіти НАПН
України

Микола Пригодій,

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач лабораторії
електронних навчальних
ресурсів Інституту професійної
освіти НАПН України

*Видання засноване 04 жовтня 2021 року
рішенням ученої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
(протокол № 10)*

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКИ:

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Відповідальний редактор: **Петро Лузан**,
доктор педагогічних наук, професор

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Валентина Радкевич**,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України

ПІДГОТОВКА ДО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Відповідальний редактор: **Валерій Орлов**,
доктор педагогічних наук, професор

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Оксана Лапа**,
кандидат педагогічних наук, доцент

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Яна Чепуренко**,
кандидат історичних наук, доцент

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Микола Пригодій**,
доктор педагогічних наук, професор

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА:

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Рубрика заснована рішенням Вченої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 10 від 04 жовтня 2021 року)

У рубриці оприлюднюються результати інноваційної освітньої діяльності наукових співробітників Інституту професійної освіти НАПН України, навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, отримані в ході науково-експериментальної роботи з управління розвитком професійної освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ РУБРИКИ

ГОЛОВА

Янна Чепуренко,

кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, докторант Інституту професійної освіти НАПН України

Валентина Попова,

доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник
лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

Олена Тітова,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах
Інституту професійної освіти НАПН України

Тетяна Пятничук,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

Дмитро Гоменюк,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ВИДАНО:

Випуск 1(2)'2022

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ:
матеріали XVI всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН
України (м.Київ, 29 квітня, 17-20 травня 2022 р.)

Випуск 2(3)'2022

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ДО
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
матеріали експерименту всеукраїнського рівня
(2019-2021)

Випуск 3(4)'2022

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, 20 жовтня 2022 р.)

Випуск 4(5)'2022

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА:
збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)

Випуск 5(6)'2022

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛЬНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ:
матеріали V Всеукраїнського науково-практичного семінару
(м. Київ, 31 жовтня 2022 р.)

Випуск 3(10)'2023

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В
ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ,
МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ:
монографія (звітні інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження) (2019-2021)

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИДАННЯ У 2023 РОЦІ:

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ SMART-КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКІВ АГРАРНОЇ, БУДІВЕЛЬНОЇ І МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ: монографія (звітні
інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження)
(2018 – 2020)

РОЗВИТОК ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ПРАКТИЦІ: монографія (звітні
інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження)
(2019-2021)

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА:
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Випуск 4(11)

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ
ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)
ОСВІТИ:
монографія**

*Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол № 3 від 23березня 2022 року)*

АВТОРИ

Кручек Вікторія Аркадіївна
Кравець Світлана Григорівна
Майборода Людмила Анатоліївна
Пятничук Тетяна Володимирівна

Формат 210×297

Авт. арк. – 5,1

Виготівник і видавець:

Інститут професійної освіти НАПН України
03045 Київ, пров. Віто-Литовський, 98-а
+380 (44) 252-71-75; +380 (44) 259-45-53 (факс)
e-mail: info@ivet.edu.ua

Підтвердження внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК, No 3805 від 21.06.2010 р.

Науковий редактор – Вікторія Кручек
Технічний редактор – Людмила Майборода
Літературний редактор – Людмила Майборода
Бібліографічний редактор – Вікторія Маркова
Палітурка¹ – Людмила Шестерікова

¹ У дизайні палітурки використано фото з мережі Інтернет: <https://www.freedigitalphotos.net>

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА
Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

Рубрика
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ**

МОНОГРАФІЯ

Київ
Інститут професійної освіти НАПН України
2023

*Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол № 3 від 23.03.2023 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ТОМУ

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук,

завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання ІПО НАПН України,

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання

ІПО НАПН України,

Людмила Майборода,

науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання

ІПО НАПН України,

Тетяна Пятничук,

кандидат педагогічних наук,

науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання

ІПО НАПН України,

Рецензенти:

Єршова Людмила Михайлівна, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Горбан Євдокія Іванівна, методист Державного навчального закладу «Професійно-технічне училище № 8» (м. Чернівці), доктор філософії.

I-66 Інноваційна професійна освіта. – Випуск 4(11): Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: монографія [Кручек В. А., Кравець С. Г., Майборода Л. А., Пятничук Т. В.]; за наук. ред. В. А. Кручек – Київ: ІПО НАПН України, 2023. – 125 с.

ISSN 2786-619X

ISBN 978-617-95325-3-5

У монографії висвітлено результати прикладного науково-експериментального дослідження лабораторії дистанційного професійного навчання з теми «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», яке виконувалося у 2019-2021 роках в Інституті професійної освіти НАПН України.

Видання адресоване науковцям, докторантам, аспірантам, педагогічним працівникам закладів професійної(професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, методистам навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, наставникам структурних навчальних підрозділів підприємств.

ISSN 2786-619X

ISBN 978-617-95325-3-5

DOI <https://doi.org/10.32835/2786-619-X/2023/4.11>

© Інститут професійної освіти НАПН України, 2023

© Автори, 2023

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	5
2. НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	10
2.1. Рівні наукової новизни	10
2.2. Педагогічні інновації.....	11
2.2.1. Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти	11
2.2.2. Методика відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти	18
2.2.3. Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання	21
2.2.4. Методика створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання.....	23
2.2.5. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.....	28
2.2.6. Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі	32
2.3. Кінцеві результати дослідження	32
3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ	42
3.1. Загальна характеристика експерименту	42
3.2. Результати експериментальної роботи.....	45
3.2.1. Результати констатувального етапу	45
3.2.2. Результати формувального етапу.....	53
3.2.3. Результати узагальнювального етапу	58

4. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	62
5. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	76
5.1. Оприлюднення результатів наукового дослідження	76
5.2. Використання наукових результатів.....	87
Моніторинг впровадження результатів наукового дослідження.....	91
5.3. Документи, що підтверджують використання результатів наукового дослідження	93
6. РЕКОМЕНДАЦІЇ	103
СПИСОК ПОСИЛАНЬ.....	105
ДОДАТКИ	112

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема наукового дослідження: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»,

Державний реєстраційний номер: 0119U000153 (рішення вченої ради ІІТО НАПН України, протокол №3 від 25 лютого 2019 р.).

Характер дослідження – прикладне.

Терміни виконання наукового дослідження: 01.01.19 – 31.12.2021 рр.

Терміни упровадження результатів дослідження: 2021 – 2022 рр.

Підстава для виконання наукового дослідження: Постанова Президії НАПН України від 19 квітня 2018 року № 1-2/6-123.

Пріоритетний напрям, проблема дослідження (для галузевої тематики): Напрямок: 8.Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвища освіта. Проблема: «Теоретичні і методологічні засади професійної педагогіки, професіології і педагогіки праці *(відповідно до пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в НАПН України на 2018 – 2022 рр., затверджених загальними зборами НАПН України від 17 листопада 2017 р. № 1-1/2-8)*».

Пріоритетний тематичний напрям наукових досліджень і науково-технічних розробок: Проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика *(відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942 зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 556)*.

Науковий керівник дослідження: Кручек Вікторія Аркадіївна, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Основні виконавці наукового дослідження

Вікторія Кручек, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент;

Олександр Кошук, провідний науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, доктор педагогічних наук;

Світлана Кравець, старший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший дослідник;

Тетяна Пятничук, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Людмила Майборода, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України;

Надія Колісник, науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Олександр Базелюк, науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук;

Світлана Заславська, молодший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України, кандидат технічних наук;

Галина Однорог, молодший науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання ІПТО НАПН України.

КРУЧЕК В.А.

КОШУК О.Б.

КРАВЕЦЬ С.Г.

МАЙБОРОДА Л.А.

ПЯТНИЧУК Т.В.

Актуальність теми дослідження

У розвитку сучасного суспільства особливе місце посідають проблеми педагогічної підготовки майстрів виробничого навчання. Адже згідно з наявними статистичними даними спеціальну педагогічну освіту мають близько 22,5 % майстрів, тобто, значна кількість з числа цієї професійної групи отримує педагогічну підготовку в процесі самостійної практичної діяльності. Водночас майстру виробничого навчання в процесі підготовки кваліфікованих робітників відводиться провідна роль щодо формування професійно-моторних навичок, розвитку майстерності, вдосконалення індивідуального професійного стилю майбутнього робітника, що базується, перш за все, на синтезі науково-технічних, економічних, виробничих знань. Тому майстру виробничого навчання необхідна сучасна інженерна та педагогічна підготовка, знання основ виробничого процесу, володіння сучасними навичками професійної діяльності, інноваційними педагогічними технологіями і методиками. Прискорення науково-технічного прогресу у всіх галузях знань, високі вимоги до технологічної грамотності та педагогічної майстерності ставлять перед майстром виробничого навчання завдання постійного підвищення професіоналізму.

Наукові напрацювання з розроблення і обґрунтування цілісної методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти практично відсутні, залишаються недостатньо вивченими питання психолого-педагогічної та методичної підготовки цієї категорії педагогів, визначення умов для розвитку їх професійної компетентності у міжкурсовий період, які б враховували сучасні вимоги виробництва, ринку праці, пріоритетні напрями реформування професійної освіти і навчання на національному рівні. Глобальні зміни, що відбуваються в сфері професійної освіти і навчання, зумовлюють необхідність перегляду традиційної моделі підвищення кваліфікації майстра виробничого навчання, а накопичений в педагогіці та суміжних з нею науках значний теоретичний і фактичний матеріал окреслює основні шляхи розв'язання суперечності між потребою суспільства в кваліфікованих робітниках та недосконалістю існуючої системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Отже, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю комплексного розв'язання науково-педагогічної проблеми розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти; важливістю вдосконалення діючої системи підвищення кваліфікації; потребою заклади П(ПТ)О в сучасному методичному забезпеченні процесу розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Об'єкт дослідження – розвиток професійної компетентності педагогів професійного навчання.

Предмет дослідження – методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Мета дослідження: розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання, що розв'язувалися науковими працівниками лабораторії у 2019-2021 рр.:

1) з'ясувати стан розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

2) визначити особливості професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, суть та структуру їхньої професійної компетентності;

3) розробити та обґрунтувати методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

4) експериментально перевірити результативність методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти;

5) підготувати та впровадити методичне забезпечення розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Гіпотеза дослідження полягала в припущенні, що підвищенню якості підготовки кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О сприятиме запровадження обґрунтованої та експериментально перевіреної методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. Передбачалося, що професійна компетентність майстрів виробничого навчання має підвищитися внаслідок реалізації науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов, розроблення структурно- функціональної моделі та методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробленні й впровадженні програми курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, розробленні професійних стандартів майстра виробничого навчання, педагога професійного навчання, методиста закладу професійної (професійно-технічної) освіти, що сприятиме уніфікації вимог до кваліфікаційних і спеціальних знань педагогічних працівників, створенню умов для професійного розвитку та підвищення якості професійної діяльності,

слугуватиме основою для розроблення посадових інструкцій, визначення посадових (робочих) завдань та обов'язків, організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зокрема, і через неформальне навчання, оцінювання та підтвердження його результатів, унормування вимог до продуктивності праці, при обґрунтуванні рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації, формуванні систем мотивації та стимулювання; підготовці методичного посібника «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичних рекомендацій «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», словника «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників», електронного ресурсу «Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: інструктивно-методичні матеріали для самоосвіти і саморозвитку»; розробленні технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, лекційних та тренінгових занять, діагностичного інструментарію для визначення рівня розвиненості професійної компетентності.

Соціально-педагогічне значення впровадження результатів дослідження полягає в урізноманітненні форм розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання й формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання в системі професійної освіти; розширенні можливостей для забезпечення індивідуальних освітньо-професійних потреб педагогічних працівників; визначенні структури і змісту професійної компетентності майстрів виробничого навчання, що слугуватиме основою для розроблення програм підвищення кваліфікації у міжкурсовий період; забезпеченню відповідності рівня підготовки майстрів виробничого навчання сучасним вимогам суспільства й економіки до компетентностей педагогічних кадрів у системі професійної освіти. Отримані результати сприятимуть підвищенню якості професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О, рівня професійної компетентності та конкурентоспроможності випускників закладів П(ПТ)О на вітчизняному й міжнародному ринках праці.

2. НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Рівні наукової новизни

В ході виконання дослідження було вперше:

– розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її модель, що складається з методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольо-оцінювального компоненту;

– теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (формування мотивації до оволодіння сучасними педагогічними та виробничими технологіями, підвищення професійної компетентності; оновлення змісту розвитку професійної компетентності на основі компетентнісного підходу; створення інформаційно-освітнього середовища; стимулювання до саморозвитку);

– розроблено методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її структурну модель;

– розроблено технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, що процесуально реалізовується на основі інтерактивних форм, методів навчання, а також шляхом самоосвіти, спроектовано модель розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яка містить п'ять етапів (пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оціночно-результативний) та є ідеалізованим відображенням процесу розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Удосконалено:

– перелік трудових функцій майстра виробничого навчання (планування та організація освітнього процесу; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів та зв'язок з ринком праці);

– структуру професійної компетентності майстра виробничого навчання (перелік загальних (ключових) та професійних компетентностей); методику розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; удосконалення полягає у розробленні та впровадженні програми курсів підвищення кваліфікації, що сприяє формуванню в майстрів виробничого навчання соціально і професійно-значущих цінностей, мотивів, інтересів і потреб професійного розвитку, удосконаленню загальних (ключових) і професійних компетентностей, здатності до самоаналізу результатів професійно-педагогічної діяльності;

– діагностичний інструментарій оцінювання розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання; удосконалення полягає у виокремленні критеріїв: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого-педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я-концепція»), показників та рівнів (високий, середній, базовий);

Набули подальшого розвитку концептуальні ідеї професійного розвитку майстрів виробничого навчання, які доповнені специфічними ознаками професійно-педагогічної діяльності означених фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти та враховують сучасні тенденції цифровізації освіти; зміст поняття «професійна компетентність майстра виробничого навчання»; розвиток полягає у виокремленні істотних видових ознак цього інтегрального особистісного утворення, яке охоплює комплекс цінностей і мотивів професійно-педагогічної діяльності, психолого-педагогічних, фахових знань, умінь і навичок проектування і здійснення освітнього процесу на основі сучасних педагогічних та виробничих технологій, професійно важливих якостей та зумовлює якісну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників.

2.2. Педагогічні інновації

В ході дослідження розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методику самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання, методику створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі.

2.2.1. Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

являє собою єдність методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольньо-оцінювального компонентів, що утворюють цілісну функціональну структуру, орієнтовану на системне та безперервне збагачення професійно- ціннісних орієнтацій, мотивів, удосконалення знань і вмінь, розвиток професійно важливих якостей майстрів виробничого навчання на основі взаємодії навчально(науково)-методичних центрів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів післядипломної освіти, наукових установ, роботодавців, галузевих об'єднань (рис. 1).

Рис. 1. Структура методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Методологічно-цільовий компонент включає мету, завдання, методологічні підходи (системний, синергетичний, аксіологічний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний), принципи (професійної спрямованості, зв'язку теорії з практикою, наступності, індивідуалізації, неперервності, рефлексивності та орієнтації на саморозвиток) розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (рис.2).

Соціальне замовлення є вихідним для проектування методологічно-цільового компонента методичної системи. Воно зорієнтоване на формування сучасного майстра виробничого навчання як високопрофесійної й різнобічно розвиненої особистості з високим рівнем фахової та педагогічної підготовки. Досягнення мети забезпечується шляхом реалізації низки завдань, які стосуються розвитку потребнісно-мотиваційного, когнітивно-процесуального, рефлексивно- оцінного компонентів професійної компетентності. Цей компонент є системоутворюючим елементом системи, що впливає на визначення змісту та засобів навчання, критеріїв оцінювання процесу.

Методологічно-цільовий компонент

Мета: високий рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Завдання:

- поглибити професійно-педагогічні знання та вдосконалити уміння, які свідчать про високий рівень професіоналізму майстра
- розвинути особистісні та професійно важливі якості, ціннісні орієнтації
- підвищити рівень загальної культури
- забезпечити розвиток творчого потенціалу в педагогічній та виробничій діяльності

Методологічні підходи:

- системний
- синергетичний
- особистісно-орієнтований
- діяльнісний
- андрагогічний
- акмеологічний
- компетентнісний

Принципи:

- професійної спрямованості
- зв'язку теорії з практикою
- наступності
- індивідуалізації
- неперервності
- рефлексивності
- орієнтації на саморозвиток

Рис.2. Зміст методологічно-цільового компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Змістовий компонент відповідає професійному стандарту (переліку загальних та професійних компетентностей), структурі професійної компетентності майстра виробничого навчання. Він відображений у планах і програмах методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти, навчально(науково)-методичних центрів; програмах курсів підвищення кваліфікації, програмах стажування на виробництві та в базових закладах П(ПТ)О, спецкурсах. Аналіз змісту професійної діяльності засвідчив, що майстер виробничого навчання повинен мати достатню фахову, дидактичну, методичну і психологічну підготовку, оскільки він має виступати у якості модератора професійних знань, умінь та навичок для майбутніх кваліфікованих робітників (рис.3). Окрім того, він повинен мати сформовану низку важливих особистісних якостей та готовність до виконання освітньо-виховних функцій.

Структурується зміст розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання на рівні: професійного стандарту; плану методичної роботи закладу освіти; навчальної програми курсів підвищення кваліфікації, стажування; навчального модуля; індивідуальних навчальних завдань, завдань для самостійної роботи та самоосвіти.

Рис. 3. Складові змістового компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Процесуальний компонент методичної системи передбачає поєднання різних форм (семінари, вебінари, тренінги, майстер-класи, круглі столи, онлайн консультування, творчі групи, педагогічна майстерня, школа молодого педагога, конференції), методів навчання (кейс- метод, метод проєктів, моделювання педагогічних ситуацій, дискусії, мозковий штурм, ділові та імітаційні ігри, візуалізація, метод модерації); комплексне використання навчально-методичного забезпечення, сучасних засобів навчання (дидактичних матеріалів, методичних посібників, рекомендацій, матеріалів наукових фахових видань, електронних навчально-методичних комплексів, веб-середовища дистанційного навчання, інформаційних ресурсів) (рис.4).

Виокремлено такі етапи технології розвитку професійної компетентності: пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оцінно-результативний.

Пропедевтичний етап спрямований на ознайомлення майстрів з пропонованим навчальним змістом у межах яких буде здійснюватись педагогічний вплив, узгодження методів взаємодії, термінів координації проміжних та кінцевих результатів. На діагностичному етапі визначається актуальний рівень розвитку професійної компетентності. Метою мотиваційно-цільового етапу є підвищення мотивації майстрів до розвитку професійної компетентності; розвиток потреби в успішній діяльності та визнанні

досягнень; потреби в саморегуляції поведінки та діяльності, в саморозвитку, неперервному професійному самовдосконаленні, інтересу до професійної діяльності; професійно-ціннісних орієнтацій особистості.

Рис.4. Зміст процесуального компоненту методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Мета змістовно-діяльнісного етапу полягає в удосконаленні системи професійних знань, умінь й навичок; системи професійно-значущих, соціально- значущих, особистісних якостей. Завданнями, відповідно до мети, стають: розвиток умінь й навичок пізнавального, комунікативного, регулятивного й іншого характеру; розвиток творчого підходу до справи, винахідливості, оригінальності; раціонального розподілу робочого часу; професійної мобільності тощо; формування умінь рефлексії якості процесу і результату професійної діяльності; розвиток самооцінки, самоконтролю, самоаналізу, управління саморозвитком і професійним зростанням, саморегуляції поведінки та діяльності; виявлення причин, що гальмують розвиток тощо.

Колективні форми роботи передбачають залучення майстрів виробничого навчання до участі в педагогічних радах, предметних методичних комісіях, інструктивно-методичних засіданнях тощо. Дієвою формою розвитку професійної компетентності є Школа молодого майстра. Вона сприяє формуванню таких умінь, як: проєктування змісту професійно-практичного навчання з урахуванням вимог державних стандартів професії;

визначення раціональних форм і методів професійного навчання; корегування своєї професійної діяльності і внесення змін в індивідуальні плани самоосвіти; систематизація необхідної психолого-педагогічної, методичної, технічної і технологічної інформації та користування нею під час підготовки і організації навчально-виробничого процесу. Засідання Школи молодого майстра може відбуватись за участю інженерно-педагогічних працівників як закладу професійної освіти, так і методистів науково-методичних центрів.

Ще однією організаційною формою, яка сприяє розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, є стажування, як період опанування нових технологій, організації праці та інших досягнень безпосередньо на підприємстві. Стажування забезпечує формування професійних знань, умінь і навичок, воно спрямоване на підвищення робітничої кваліфікації майстрів виробничого навчання і проводиться протягом короткого терміну.

Перевага має надаватись активним формам та методам навчання, інтерактивним педагогічним технологіям, що передбачають суб'єкт-суб'єктну взаємодію оскільки саме вони забезпечують досягнення майбутніми фахівцями особистісно значущих результатів, стимулюють до самовдосконалення, уможливають співпрацю, забезпечують обмін цінностями, набуття досвіду взаємодії тощо. Цього потребує їхня професійна діяльність, в ході якої майстер і здобувачі мають вирішувати різні технічні завдання, розробляти проекти, колективно здійснюючи пошук оптимальних розв'язків виробничої задачі.

Важливою формою розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання є самоосвітня діяльність, спрямована на самовдосконалення, професійний саморозвиток з урахуванням особистісних потреб, мотивів та інтересів. Виокремлені перспективні напрями, форми і методи самоосвіти представлені на *рис.5*.

Використання цифрових технологій в самоосвіті передбачає використання новітніх інструментів накопичення, обробки та передачі наукової та методичної інформації через локальні та міжнародні освітянські мережі («Всеосвіта», «Педрода», «На урок»), методичних порталів, навчальних платформ масових відкритих онлайн-курсів «ED ERA», «BYM online», «Prometheus» для викладачів, «Вікіпедії», web-сайтів, відео-програм, практикумів з віддаленим доступом, які утворюють інформаційну складову освітнього середовища. Таке середовище, з одного боку, є засобом інтеграції навчальної, методичної й комунікативної діяльності майстрів виробничого навчання, а з другого – дидактичною умовою, яка здатна забезпечити ефективність самоосвіти та фахового самовдосконалення. Загальною метою оцінно-результативного етапу є аналіз та узагальнення кількісних та якісних

результатів роботи з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

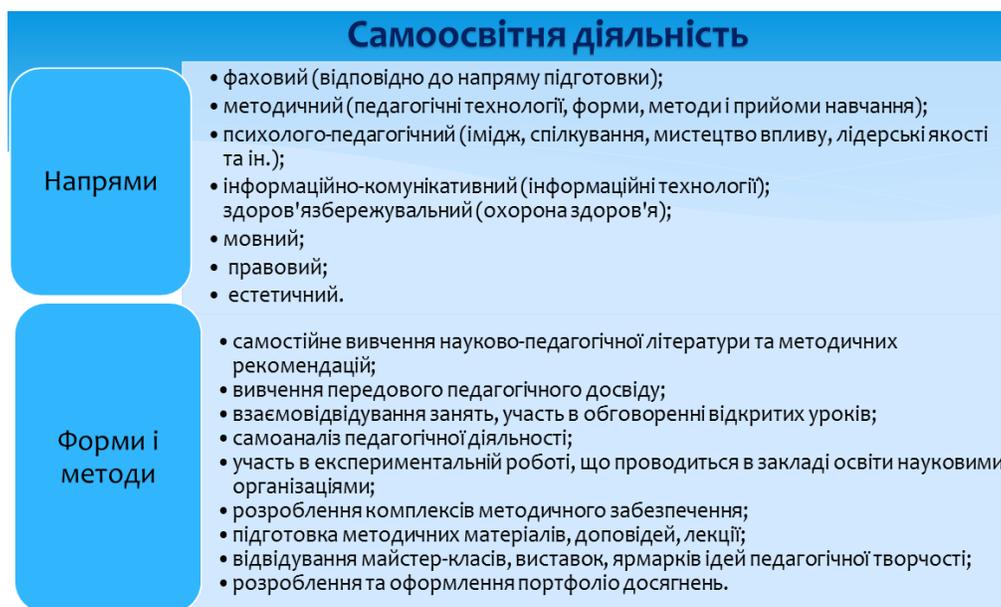

Рис.5. Напрями, форми і методи самоосвітньої діяльності майстрів виробничого навчання

Контрольно-оцінювальний компонент методичної системи передбачає педагогічне діагностування рівня розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, спрямоване на вивчення та задоволення їхніх професійних запитів і потреб, побудову індивідуальної траєкторії, забезпечення неперервності та ефективності процесу розвитку професійної компетентності. Виокремлено мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний критерії розвитку професійної компетентності. На основі виокремлених критеріїв та показників визначені три рівні розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: базовий, середній та високий. Діагностування здійснюється на всіх етапах освітнього процесу і передбачає отримання й використання з педагогічною метою достовірної інформації про його учасників, умови, зміст і результативність, має певні особливості, зумовлені метою, рівнем освіти суб'єктів, специфікою їх професійної діяльності, формою навчання, змістом освіти, особливостями засобів, умов. Важливим елементом цієї підсистеми є рефлексія, яка забезпечує усвідомлений та критичний аналіз процесу та результатів навчальної й самоосвітньої діяльності, визначення ефективних напрямів її вдосконалення. Здатність до рефлексії є однією з важливих умов розуміння

інших суб'єктів навчального процесу, налагодження зворотного зв'язку під час педагогічної взаємодії.

Описана методична система діяльності – це система управління процесом розвитку професійної компетентності на основі здійснення науково обгрунтованого змісту, правил, рекомендацій відповідно до цільових установок безперервного професійного зростання фахівців. Єдність методичної системи передбачає не формальну стандартизацію, а розумну гнучкість застосування загальних підходів, принципів управління (орієнтація на цільові установки професійного розвитку, формування усвідомленої мотивації, оптимізації навчального змісту, добору адекватних меті методів, здійснення систематичного контролю та самоконтролю).

Практичне значення: реалізація розробленої методичної системи дозволить провадити системну роботу з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, сприятиме зміцненню ціннісного ставлення та інтересу до педагогічної діяльності, трансформації цілей і засобів професійної діяльності та підвищення її успішності, озброєнню сучасними знаннями та навичками, розвитку здатності до рефлексії, актуалізації потреби у саморозвитку, самовдосконаленні.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання і, як наслідок, якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

2.2.2. Методика відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Найчастіше педагогічне проектування визначають як діяльність з вибору адекватних педагогічних рішень, ефективність яких має теоретичне й практичне підтвердження, а також детальне, послідовне та обгрунтоване їхнє викладення, що уособлює собою поняття педагогічного проекту. До документів, які отримуються у процесі педагогічного проектування на різних рівнях, найчастіше відносять: стандарти професійної (ПТ) освіти; навчальні плани; навчальні програми навчальних дисциплін; дидактичні матеріали, що у вигляді плану викладення навчальної теми, тексту чи конспекту з теми, побудованих згідно правил текстотворення і з урахуванням вимог організації навчального процесу, відображають зміст навчання; навчально-методичне забезпечення навчального процесу до якого належать підручник, навчальний посібник, практикум, хрестоматія, альбом, пам'ятка, інструкція, методичні рекомендації та вказівки, монографія, збірник наукових праць, практичне керівництво, словник, довідник. Як було вказано вище, стандарти мають стати засобом забезпечення державних гарантій стосовно якості освіти на

фундаментальному рівні. Вони повинні створювати максимальну варіативність змісту для того, щоб оперативно врахувати зміну пріоритетів на ринку праці в умовах глобалізації, що інтенсивно розвивається. Доречно сказати, що майже в усіх європейських країнах кваліфікаційні стандарти – це норми й вимоги, які застосовуються для таких аспектів кваліфікацій:

– *професійні стандарти* – затверджені в установленому порядку вимоги до кваліфікації працівників, їх компетентності, визначаються роботодавцями і служать підґрунтям для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями національної та галузевих рамок кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками. Ці нормативні документи дають відповідь на запитання: що фахівець повинен уміти виконувати на робочому місці?

– *освітні стандарти* – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності закладів професійної (ПТ) освіти за кожним рівнем освіти в межах кожної спеціальності. Освітні стандарти дають відповідь на запитання: чого учень повинен навчитися, щоб у майбутньому бути кваліфікованим працівником?

– *оцінні стандарти* визначають об'єкт оцінки, критерії успішності, методи оцінювання, стандарти (еталони), а також склад комісії, яка надає відповідну кваліфікацію. Оцінні стандарти дають відповідь на запитання: «Як ми пересвідчимося, що майбутній фахівець отримав потрібні знання й уміння (компетентності) для виконання робіт».

Узагальнивши наявні підходи та враховуючи ієрархію цілей, структурування змісту підготовки розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання пропонуємо розглядати на таких рівнях: 1) рівень стандарту професійної (ПТ) освіти; 2) рівень навчальних планів; 3) рівень навчального модуля; 4) рівень навчальної програми дисципліни; 5) рівень індивідуальних навчальних завдань. Коротко схарактеризуємо деякі з цих рівні.

Стандарти професійної (професійно-технічної) освіти за кожною спеціальністю розробляються з урахуванням пропозицій об'єднань організацій роботодавців, та, при наявності, базуються на професійних стандартах. Зауважимо, що стандарт є ключовим механізмом саморегулювання ринку праці. Це – функціональний нормативний документ, що встановлює у межах конкретного виду (галузі) професійної діяльності: вимоги до змісту та якості праці; вимоги до умов здійснюваної трудової діяльності; рівень кваліфікації працівника; вимоги до професійної освіти і навчання, необхідні для відповідної кваліфікації.

Освітньо-професійна програма є основою для проектування *навчального плану* – головного нормативного документу, на підставі якого формується весь

навчальний процес у професійній (ПТ) освіті, який визначає перелік і обсяг нормативних та вибіркових навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять, та їх обсяг, графік навчального процесу, форми і засоби здійснення поточного й підсумкового контролю. На основі навчального плану складається план на поточний навчальний рік (робочий навчальний план). Проектування *змісту навчальної дисципліни* відбувається після розроблення навчального плану.

Варто розглянути алгоритм проектування змісту навчальної дисципліни за яким відбір і структурування змісту навчальної дисципліни має будуватися за такими етапами:

- 1) проектування результатів навчання з дисципліни;
- 2) компонування інформаційного поля з дисципліни;
- 3) визначення базового (опорного) навчального матеріалу;
- 4) формування дидактичних одиниць навчального матеріалу;
- 5) побудова структурно-сислової моделі навчального матеріалу;
- 6) розробка тематичного плану вивчення дисципліни.

При структурування змісту важливо визначити структуру вивчення навчальних об'єктів і явищ, таку їх послідовність, яка дозволить сформувати систему компетентностей з певної наукової галузі.

Зупинимося на основних компонентах, принципах, критеріях добору і структурування змісту.

Результати аналізу наявних теорій проектування змісту освіти (теорія дидактичного матеріалізму; формальна теорія змісту освіти; утилітарна концепція; теорія функціонального матеріалізму; теорія операційної структуризації та ін.), підходів сучасних учених до розв'язання вказаної проблеми, власного наукового пошуку дають змогу виокремити такі основні принципи структурування змісту: принцип науковості; принцип відповідності освіти до вимог суспільства, науки, культури і особистості; принцип єдності змістової та процесуальної сторін навчання; принцип діагностичного цілепокладання; принцип доступності змісту освіти; принцип відповідності змісту освіти цілям обраної моделі освіти; принцип фундаменталізації, гуманізації змісту та освіти; принцип структурної єдності змісту освіти на різних рівнях спільності й на міждисциплінарному рівні.

Крім того, в процесі експериментальної роботи було зроблено висновок, що вартує враховувати й вимоги додаткових принципів, зокрема: *історизму* – висвітлення основ наук у їхньому історичному розвитку; *послідовності* – проектування змісту освіти так, щоб нові знання гуртувалися на попередніх та розширювали їх обсяги; *зв'язку життя з виробництвом* – використовувати приклади сучасних систем машин, виробничих технологій, новітніх способів виробництва; *системності* – у змісті дисципліни має відобразитися система

певної науки, логіка її конструювання, взаємозв'язок, інтеграція з іншими курсами освітньої програми; *доцільності* – інформативність змісту має забезпечувати досягнення нормативних результатів навчання, «... до програми навчання та навчального матеріалу включають знання, що відповідають типовим проблемам і методам тих царин знань, що вивчаються, суспільним та особистим потребам, відображають головне, сучасне, нове, мають виховну та пізнавальну цінність».

Відповідно принципам та основним вимогам до проектування навчального матеріалу визначено такі критерії добору і структурування змісту: цілісного відображення у змісті цілей і завдань формування всебічно розвиненої особистості; науковості і практичної значущості змісту, що включається до основ науки; відповідності обсягу змісту наявному часу на його опанування; відповідності складності змісту навчання реальним пізнавальним можливостям тих хто навчається; врахування позитивного міжнародного досвіду проектування змісту; відповідність змісту освіти наявній матеріально-технічній базі закладу П (ПТ)О та інше.

Структурна модель методики відбору і структурування змісту представлена на рис.6.

Рис.6. Структурна модель методики відбору і структурування змісту

2.2.3. Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання – це послідовна реалізація підготовчого (самоаналіз; самовизначення; самоорганізація), діяльнісного (самонавчання; самоконтроль) і заключного (самооцінка; самореалізація) етапів майстрами виробничого навчання (рис.7).

I.

Рис. 7. Етапи с самоосвітньої діяльності майстрів виробничого навчання

I. Підготовчий етап:

- самоаналіз – процес і результат рефлексії власної професійної компетентності майстра задля виявлення слабких сторін професійної підготовки, задля її поліпшення;

- самовизначення – самостійне визначення майстром напрямку самоосвіти з врахуванням власних пізнавальних професійних, фахових, індивідуальних й особистих інтересів. При визначенні напрямку самоосвіти майстрам необхідно враховувати власний рівень фахової, психолого-педагогічної підготовки, організації та методики виробничого навчання, пізнавальних інтересів тощо;

- самоорганізація – самостійна діяльність майстра виробничого навчання з пошуку джерел пізнання відповідно до визначених напрямів і форм самоосвіти, складання плану і програми самоосвітньої діяльності.

II. Діяльнісний етап:

- самонавчання – діяльність майстра в/н спрямована на самостійне оволодіння знаннями, уміннями, навичками.

Передбачає читання літератури (навчальної, наукової, науково-популярної, художньої літератури, газети, журнали тощо), прослуховування публічних лекцій, відвідування семінарів, конференцій, виставок (освітніх, професійних, технологічних, образотворчих тощо), спілкування і консультації фахівців, використання інтернет-інформації тощо;

- самоконтроль - усвідомлена регуляція власної поведінки і діяльності майстра з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям

і завданням. Мета самоконтролю полягає як у попередженні, так і у коригуванні помилкових дій. Завдяки коригуючій функції самоконтролю майстер виробничого навчання спроможний реалізувати складений план самоосвітньої діяльності.

III. Заключний етап:

- самооцінка – власне оцінювання переваг та недоліків, можливостей, стану самоосвітньої діяльності. Самооцінка є обов'язковою умовою реалізації двох важливих станів самокерованої діяльності (поведінки): самоконтролю й самоосвіти (самовдосконалення). Самооцінка дає майстру виробничого навчання можливість оцінити власні можливості та стан самоосвітньої діяльності;

- самореалізація – впровадження результатів самоосвіти у власну професійну діяльність, окреслення перспективних завдань для наступного професійного саморозвитку.

Потенційними загрозами для ефективного впровадження методики самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання є відсутність або недостатня сформованість вмотивованості майстрів; брак навичок управління часом (тайм-менеджмент); відсутність або обмеженість забезпечення спеціальних умов (організаційних, педагогічних тощо).

Форми й методи самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання: самостійне вивчення наукової та методичної літератури; вивчення передового педагогічного досвіду; взаємовідвідування занять, участь в обговоренні відкритих уроків; самоаналіз педагогічної діяльності; участь в експериментальній роботі, що проводиться в закладі освіти науковими організаціями; розроблення комплексів методичного забезпечення; підготовка методичних матеріалів, доповідей, лекції; відвідування майстер-класів, виставок, ярмарків ідей педагогічної творчості; розроблення та оформлення портфолію досягнень, навчання на дистанційних курсах підвищення кваліфікації тощо.

Практичне значення: впровадження означеної методики має забезпечити формування чіткої системи планування самоосвітньої діяльності, підвищення якості самоосвітньої діяльності та рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання загалом.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня професійної самоосвітньої компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

2.2.4. Методика створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання

Проектування варіативних модульних дистанційних курсів підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання передбачає:

1. Створення робочої групи.
2. Вивчення актуальних і перспективних потреб територіальної системи П(ПТ)О в майстрах виробничого навчання та можливостей їх задоволення шляхом дистанційних курсів підвищення кваліфікації.
3. Моделювання системи дистанційних курсів підвищення кваліфікації.
4. Встановлення вимог до результатів опанування дистанційних курсів підвищення кваліфікації для майстрів виробничого навчання П(ПТ)О.

Вимоги, яким має відповідати курс дистанційного підвищення кваліфікації представлено в *табл. 1*.

Таблиця 1

Вимоги до курсу дистанційного підвищення кваліфікації фахівців

Характеристики курсу	Вимоги
Складові навчальних матеріалів	<ul style="list-style-type: none"> – не менше 5 навчальних відео для кожного модуля, тривалість не більше 10-15 хв.; – не менше 5 навчальних текстових додатків для кожного модуля з методичними й дидактичними матеріалами у форматі pdf; – не менше 30 запитань у контрольній роботі;
Компоненти дистанційного курсу	<ul style="list-style-type: none"> – програма навчання; – графік навчання; – структура курсу; – опис системи оцінювання результатів навчання, умови видачі сертифіката; – відеолекції з використанням анімації, візуального супроводу й динаміки; – додаткові навчальні матеріали (у форматі .pdf, .ppt, .pptx); – практичні завдання; – банк тестових завдань різних типів (з вибором однієї правильної відповіді серед декількох варіантів відповідей; з вибором декількох правильних відповідей серед декількох варіантів відповідей; на встановлення відповідності тощо) з можливістю групування за категоріями; – інформація про розробників курсу та зворотній зв'язок
Система обліку користувачів дистанційного курсу та формування статистичних звітів	<ul style="list-style-type: none"> – механізм реєстрації та авторизації користувачів курсу; – статистика для користувачів курсу (кількість пройдених лекцій/модулів, кількість виконаних/не виконаних завдань/тестових завдань, переглядів відео-, -аудіоматеріалів, веб-сторінок курсу; – статистика для розробників (кількість зареєстрованих учасників на курс; формування індивідуальних та загальних звітів за результатами навчання користувачів курсу з можливістю сортування, фільтрування за декількома параметрами одночасно, автоматичне генерування сертифікату для користувача курсу в разі успішного завершення навчання, кількість слухачів, які отримали сертифікат.

При розробленні програм дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання доцільно використовувати форму, представлену в таблиці 2.

Таблиця 2

Зміст програми дистанційного курс підвищення кваліфікації

Назва дистанційного курсу підвищення кваліфікації					
Результати навчання (компетентності)	Повинен знати	Теми теоретичних занять	Повинен уміти	Теми і види занять	Назва навчального модуля

Визначившись із компетентностями та навчальними модулями розробник має визначитися з платформою, на якій буде здійснюватися дистанційне навчання. Найпоширенішими є три платформи: Moodle, E- Learning, Google Classroom. Дані платформи мають доволі зручний функціонал, як для викладача так і для слухачів курсів, який дозволяє побудувати продуктивний навчальний процес. Спосіб реєстрації та вхід в систему електронного навчання здійснюється за допомогою електронної пошти чи облікових записів Google, Facebook, Moodle.

Орієнтовна структура та особливості функціонування електронного навчального курсу. Здійснивши вхід до системи, користувачеві відкривається інформаційна сторінка курсу, з якої зареєстрований слухач може перейти до розділів:

«Головна сторінка» – для ознайомлення з загальною інформацією; «Особисті файли» – для зберігання та обміну файлами (рис.8).

У «Календарі подій» відображається активність всіх учасників курсу (рис.9). У вкладенні «Мої курси» висвітлюються всі модулі, з якими працює слухач (рис.10).

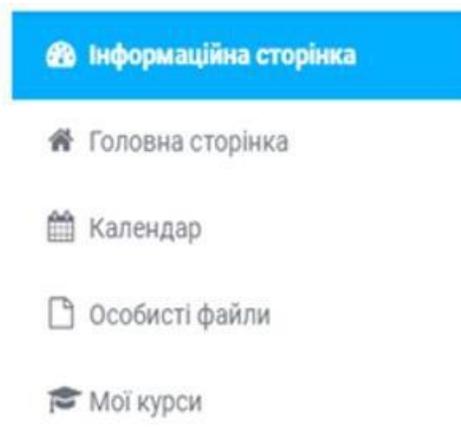

Рис. 8. Інформаційна сторінка в Moodle

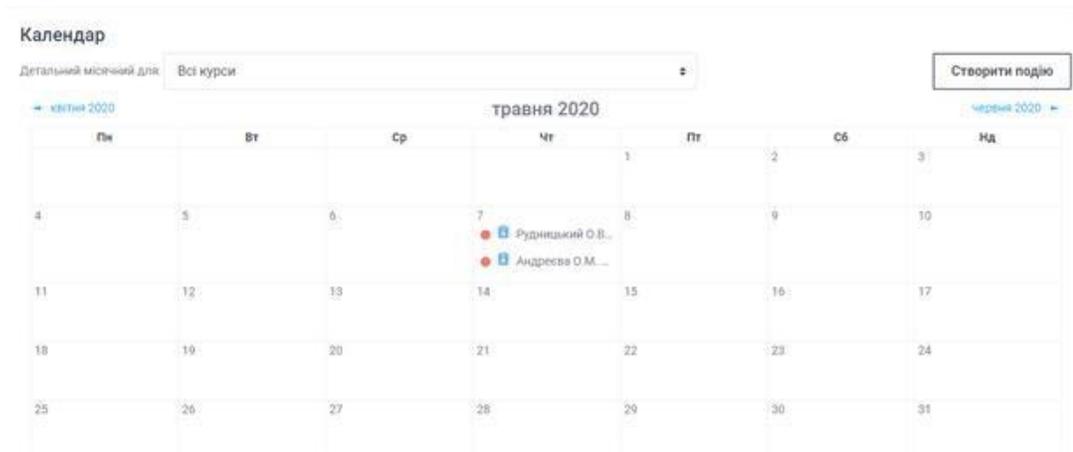

Рис.9. Календар подій у системі

В курсі висвітлені всі теми, які має опанувати слухач. Кожна тема має теоретичний матеріал, який наведено у вигляді відео-заняття, конспект лекцій та заключне тестування до теми. Розділ «Тестування» призначений для проходження тематичного та підсумкового контролю. Тестування доступне тільки після повного проходження теми, а доступ до наступної теми надається лише за умови успішного тестування.

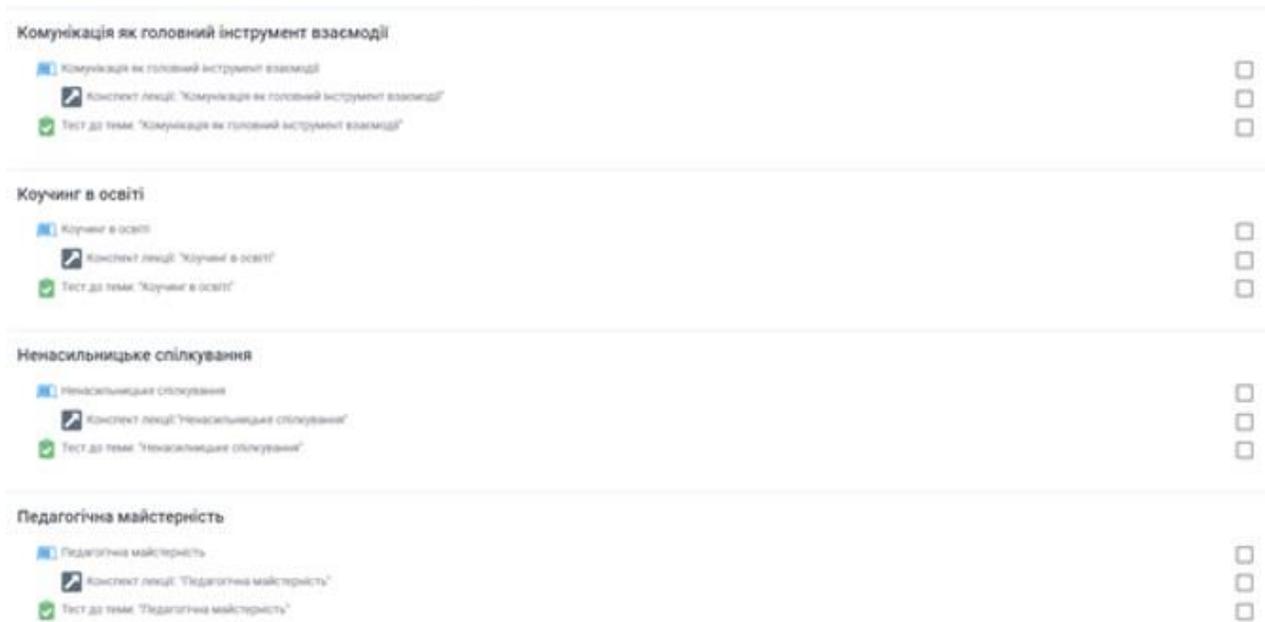

Рис.10. Електронний ресурс у профілі слухача

Основними рекомендаціями до тематичного тестування є: обмеження в часі (30- 45 хвилин), невелика кількість питань (до 10), бажано щоб одне з цих питань було «відкритого типу» та обмежена кількість спроб (до 3). Тестування в системі електронного навчання має певну структуру, представлену на *рис. 11*.

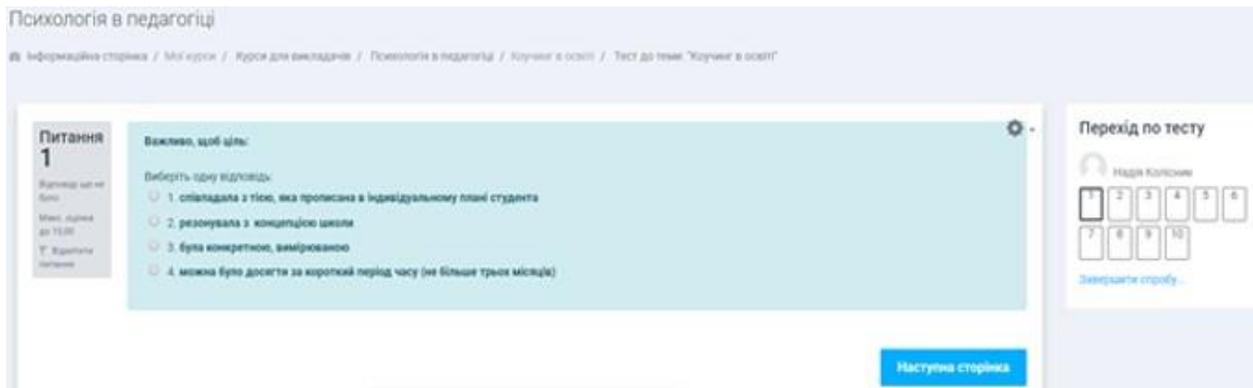

Рис.11. Тестування до теми «Коучинг в освіті»

Також в структурі курсу передбачений журнал, який містить оцінки з основних видів діяльності, які оцінюються, з кожної теми модулю та загальну оцінку за курс (*рис.12*).

Звіт по користувачу у курсі - Надія Колісник

Звіт по користувачу у курсі

Елемент оцінювання	Оцінка	Інтервал	Відсоток
Психологія в педагогіці			
Тест з теми: "Вікова психологія"	-	0-100	-
Тест з теми: "Поведінкова психологія"	-	0-100	-
Тест з теми: "Адаптація студентів"	-	0-100	-
Тест з теми: "Соціальна безпека"	-	0-100	-
Тест до теми: "Форми активності у длі"	-	0-100	-
Тест до теми: "Форма організації роботи в класі"	-	0-100	-
Тест до теми: "Педагогічна майстерність"	-	0-100	-
Тест до теми: "Комунікація як головний інструмент взаємодії"	-	0-100	-
Тест до теми: "Коучинг в освіті"	-	0-100	-
Тест до теми: "Ненасильницьке спілкування"	-	0-100	-
Тест до теми: "Профілактика вигорання"	-	0-100	-
Тест до теми: "Драйвери розвитку та мотивації"	-	0-100	-
Загальне за курс	0,00 (0,00 %)	0-100	0,00 %

Рис.12. Журнал оцінок слухача

Інтерфейс викладача містить додаткові розділи, такі як журнал оцінок всієї групи (*рис.13*).

ТЕМА					
18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
18,00 (90,00 %)	85,00 (85,00 %)				
18,00 (90,00 %)	80,00 (80,00 %)				
18,00 (90,00 %)	80,00 (80,00 %)				
18,00 (90,00 %)	70,00 (70,00 %)				
18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
18,00 (90,00 %)	90,00 (90,00 %)				
1402,50 (82,50 %)	18,00 (90,00 %)	84,38 (84,38 %)			
Загальне середнє	18,86 (94,29 %)	78,55 (78,55 %)	71,84 (71,84 %)	54,13 (54,13 %)	

Рис.13. Журнал оцінок групи

Журнал оцінок дає можливість не тільки переглянути оцінку конкретного слухача, а й середню оцінку групи. Існує ряд додаткових критеріїв, такі як термін виконання, дата завершення та витрачений час, які не є обов'язковими та не впливають на оцінку з курсу.

Практичне значення: впровадження цієї методики сприяє гнучко та оперативно реагувати на потреби професійної освіти, ринку праці.

Очікуваний соціально-економічний ефект: забезпечення безперервності розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, підвищення рівня їх професійної майстерності.

2.2.5. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання – організований психолого-педагогічний процес, що ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, технологій навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення результату – професійний розвиток особистості педагогічного працівника.

Етапи: мотиваційно-стимулювальний (професійна мотивація, усвідомлена спрямованість майстра виробничого навчання до якісного виконання трудових функцій й розуміння значення професійного саморозвитку), діяльнісно-результативний (здійснення педагогічної діяльності (реалізація трудових функцій) й аналіз її результатів у конкретній ситуації (професійна підготовка) відносно цільової групи (майбутні кваліфіковані робітники), змістово-діагностичний (обсяг знань, умінь й навичок, професійного досвіду, оцінювання рівня сформованості професійної

компетентності та здійснення аналізу на рефлексивній основі), пізнавально-проектувальний (систематичне «нарощування» професійного досвіду, використання педагогічних і виробничих технологій у професійній діяльності, проектування способів безперервного саморозвитку та удосконалення практичної підготовки здобувачів освіти). Означені етапи забезпечують логічну організацію процесу саморозвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; зорієнтовані на конкретні завдання; характеризуються чітким визначенням форм, методів, технологій; передбачають можливість поетапної діагностики.

Методичний супровід розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується в умовах інтравертної педагогічної системи (вивчення позитивних практик педагогічних працівників (наставників); самоосвіта; участь в роботі методичних комісій, шкіл наставництва, молодого майстра виробничого навчання; обмін досвідом, взаємовідвідування, взаємодопомога, організація методичних семінарів майстер-класів, участь в науково-практичних заходах; упровадження особистісно-розвивальних, проектних, практико-орієнтованих, ігрових; цифрових (дистанційних); тренінгових технологій тощо) та екстравертної (відкритої) педагогічної системи (комплексна інтеграція освітнього процесу з організаційно-технологічними процесами виробництва в умовах налагодженого соціального партнерства між закладом освіти та підприємствами; виробничі технології; ресурси державно-приватного партнерства; дуальна форма здобуття освіти; підвищення професійної та освітньої кваліфікації; стажування на виробництві; сертифікація, конкурси фахової майстерності тощо).

Алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти передбачає реалізацію низки етапів: наукового (визначення цільових орієнтирів, завдань, методологічних засад, принципів професійної освіти), процесуального (моделювання змісту, форм та методів розвитку в майстрів виробничого професійної компетентності) і результативного (відбір інструментарію для діагностування рівня сформованості професійної компетентності майстрів виробничого навчання на основі самоаналізу та методик, адаптованих у педагогіці й психології).

Форми розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь у конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, відкритих заняттях, вивчення професійної літератури, участь у конкурсах з професійної та педагогічної майстерності, дистанційне навчання, тренінги, участь у роботі педагогічних

рад, предметних методичних комісій, інструктивно-методичних засіданнях тощо.

Модель технології розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання представлена на *рис. 14*.

Практичне значення: використання означеної технології дасть можливість враховувати організаційні та методичні особливості професійного розвитку майстрів виробничого навчання, цілеспрямовано управляти цим процесом.

Очікуваний соціально-економічний ефект: підвищення рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

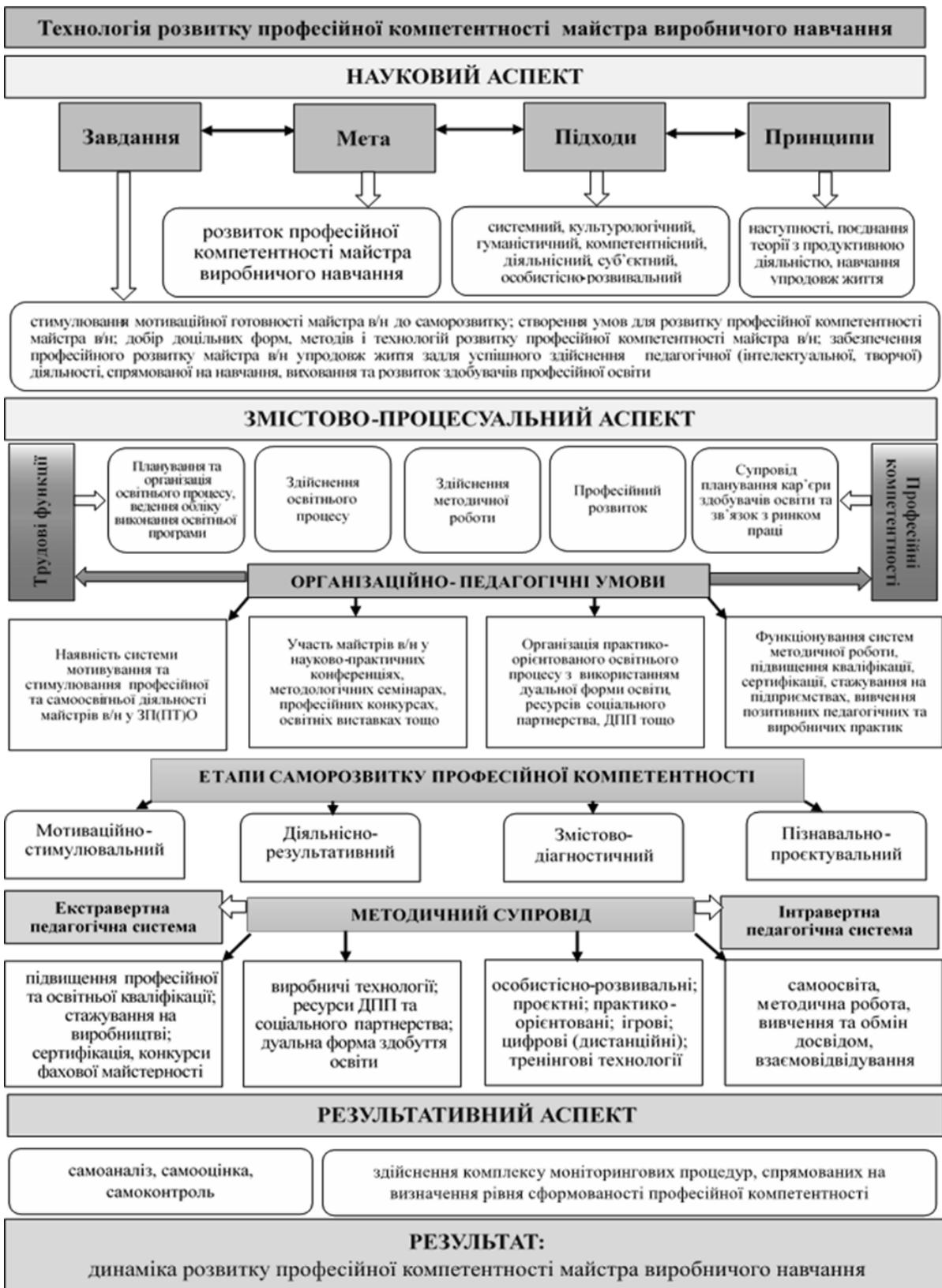

Рис. 14. Модель технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання

2.2.6. Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» на компетентнісній основі

Розроблений професійний стандарт містить: загальну інформацію про основну мету професійної діяльності, назву виду економічної діяльності, виду професійної діяльності, назву професії (професійну назву роботи), узагальнену назву професії, професійну кваліфікацію, вимоги до державної сертифікації, назви типових посад, місце професії в організаційно-виробничій структурі підприємства (установи, організації), умови праці, умови допуску до роботи за професією, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх віднесення до рівня Національної рамки кваліфікації; відомості про навчання та професійний розвиток (первинну професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації з присвоєнням нового рівня освіти, підвищення кваліфікації без присвоєння нового рівня освіти, спеціальне, спеціалізоване навчання; нормативно-правову базу, що регулює відповідну професійну діяльність; загальні компетентності: перелік трудових функцій; опис професійних компетентностей.

Практичне значення: використання розробленого стандарту сприятиме уніфікації вимог до кваліфікаційних і спеціальних знань майстрів виробничого навчання, створенню умов для професійного розвитку та підвищення якості їхньої праці; він може слугувати основою для розроблення посадових інструкцій, визначення посадових (робочих) завдань та обов'язків, організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зокрема, і через неформальне навчання, оцінювання та підтвердження його результатів; унормування вимог до продуктивності праці. Вказаний стандарт може використовуватись при доборі та укомплектуванні штату майстрів виробничого навчання; обґрунтуванні рішень, що ухвалюються за результатами атестації, сертифікації; формуванні систем мотивації та стимулювання; для установлення єдиних вимог до змісту та якості професійної діяльності. Професійний стандарт є важливим елементом у взаємодії ринку праці і сфери освіти, він виступає основою для формування та оцінювання кваліфікації, інструментом співвіднесення кваліфікації з Національною рамкою кваліфікацій.

Очікуваний соціально-економічний ефект: розроблення освітнього стандарту вищої освіти України та освітніх (освітньо-професійних та освітньо-наукових) програм підготовки фахівців спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», підвищення якості підготовки майбутніх педагогів професійної освіти, посилення їх конкурентоспроможності та мобільності на ринку праці.

2.3. Кінцеві результати дослідження

За результатами дослідження підготовлено 59 наукових праць, у т. ч.: 1 професійний стандарт; розділи до 2 колективних монографій; матеріали до 1 енциклопедії; 1 методичний посібник; 1 методичні рекомендації; 1 словник; 5 аналітичних матеріалів; 14 статей, в тому числі 6 статей у фахових виданнях України та 4 статті у виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection; 33 тез доповідей у матеріалах міжнародних і всеукраїнських конференцій.

Виробничо-практична продукція

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г., Майборода, Л. А., Пятничук, Т. В., Голуб, І. І., Однорог, Г. В. (2020). *Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників: методичний посібник*. Житомир: Полісся

<https://lib.iitta.gov.ua/724247/>

У методичному посібнику висвітлені цілі професійного навчання кваліфікованих робітників, критерії відбору та структурування змісту професійного навчання, представлено опис форм, методів та прийомів професійного навчання кваліфікованих робітників. В структурі посібника містяться розділи, присвячені інноваційним педагогічним технологіям, які можуть з успіхом бути реалізовані при підготовці кваліфікованих робітників, методам контролю навчальних досягнень учнів закладів П(ПТ)О, застосуванню елементів дистанційного навчання. Подано загальну інформацію про навчально-методичне забезпечення з планування професійного навчання кваліфікованих робітників.

Методичний посібник адресовано керівникам і педагогам професійної освіти, аспірантам і докторантам, методистам науково (навчально)-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Кручек, В. А., Кошук О. Б., Кравець, С. Г. (2021). *Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: методичні рекомендації*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729352/>

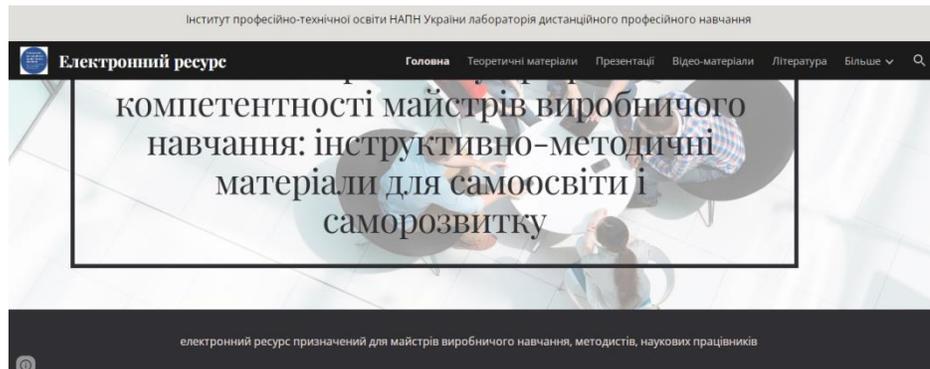
У методичних рекомендаціях висвітлені актуальні питання організації професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема, нормативно-правового забезпечення, змісту сучасних стандартів

професійної підготовки, реалізації компетентнісного підходу, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, які можуть з успіхом бути застосовані при підготовці кваліфікованих робітників.

Методичні рекомендації адресовані керівникам і педагогам професійної освіти, аспірантам і докторантам, методистам науково (навчально)-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Лабораторія
дистанційного
професійного
навчання
Інституту
професійно-
технічної освіти
НАПН України.
(2021). *Технологія*

розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: інструктивно-методичні матеріали для самоосвіти і саморозвитку. Електронний ресурс для майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

<https://sites.google.com/view/ldpn/>

Довідкова продукція

Майборода, Л. А., Заславська, С. О., Горбан, Є. І. (2021). *Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник*. Житомир: Полісся.

<https://lib.iitta.gov.ua/729629/>

Словник містить узагальнену інформацію з теорії і практики професійного (професійно-технічного) навчання. Подано тлумачення загальних понять і термінів які пов'язані з інноваційними технологіями професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників.

Видання адресоване майстрам виробничого навчання, педагогічним працівникам, науковим працівникам, методистам, здобувачам освіти системи професійної (професійно-технічної) освіти.

Офіційна продукція

Інститут проф.-техн. освіти НАПН України (2021) *Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання»*. 25.06.2020 (Оновлений у 2021 р.)

<https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2>

Статті у вітчизняних фахових виданнях

Кравець, С. (2020). Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogics*, 2(19), 80–85. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.80-85>

Пятничук, Т. (2019). Інноваційне освітнє середовище формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників. *Professional Pedagogics*, 1(18), 131–136. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.131-136>

Кошук О. (2019). Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання. *Інноваційна педагогіка*, 19, 13-17.

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Результати дослідження сучасного стану партнерства у підготовці педагогів професійної освіти. *Professional Pedagogics*, 2(21), 69–82. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.69-82>

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Зміст і структура веб-платформи «Партнерський простір «015». *Professional Pedagogics*, 1(22), 213–224. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.213-224>

Статті в зарубіжних виданнях

Радкевич, В.О., Кравець, С.Г., Козак, А.Р. (2020). Ключові компетентності (м'які навички) майбутніх фахівців індустрії гостинності. *Colloquium-journal*, (15 (67)), 90-96. <https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-11937>

Статті в інших виданнях

Petrenko, L., Kravets, S., Bazeliuk, O., Maiboroda, L., Muzyka, I. (2020). Analysis of the current state of distance learning in professional (vocational) educational establishments, E3S Web of Conferences. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020), Kryvyi Rih.

https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html,

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O. and Kozak, A. (2020). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools, XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (ICon-MaSTEd 2020) 15-17 October 2020, Kryvyi Rih, Ukraine.

DOI [10.1088/1742-6596/1840/1/012041](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041)
<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1840/1/012041/meta>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., Mosia, I. (2021). The technology of the learning outcomes test development. *InterPartner 2021: Advanced Manufacturing*

Processes II. Lecture Notes in Mechanical Engineering, Springer International Publishing.

<https://www.springerprofessional.de/en/the-technology-of-the-learning-outcomes-test-development/19877410>

Тези (статті) у матеріалах конференцій (інших науково-практичних заходів)

Кошук, О. Б., (2019). *Цілі та завдання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, Потенціал сучасної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ.*

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток готовності педагогів ЗП(ПТ)О до впровадження дистанційного навчання: результати дослідження, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18-28 березня 2019 р.). Київ : ПТОО НАПН України.*

Кравець, С. Г., (2019). *Ідеї психопедагогіки у науковій спадщині Володимира Костіва, Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ.*

Кравець, С. Г., (2019). *Проблемні питання розвитку проектної культури педагогів професійного навчання, Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту: Матеріали II науково-практичної конференції (за міжнародною участю). Київ: ІДУЦЗ.*

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток майстра виробничого навчання в умовах модернізації системи професійної (професійно-технічної) освіти, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукраїнської web-конференції (20 травня 2019 р., м. Київ). Київ.*

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток сучасного педагога в контексті реформування професійної освіти, Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. Ч. 1 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 р). Тернопіль : СМП «Тайп».*

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграційних процесів, Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 25 квітня 2019 р.). Дніпро: Вид-во «Літограф».*

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах екстравертної педагогічної системи закладу освіти, Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку*

праці: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів (3 квітня 2019 р., м. Глухів), Глухів.

Кручек, В. А., (2019). *Актуальні проблеми та шляхи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18–28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Кручек, В. А., Майборода, Л. А., (2019). *Професійна компетентність та сучасні трудові функції майстра виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: зб. матер. всеукраїнської web-конференції «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ.

Майборода, Л. А., (2019). *Використання мобільних додатків у процесі підготовки кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Пятничук, Т. В., (2019). *Актуальність розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»: зб. матер. всеукраїнської web-конференції (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ: ІПТО НАПН України.

Пятничук, Т. В., (2019). *Дуальна система навчання: особливості впровадження в Україні*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Кравець, С. Г., (2020). *Практико-орієнтовані технології у професійно-практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Кручек, В. А., (2020). *Аналіз результатів самоцінювання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) (м. Київ, 18–28 березня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Кручек, В. А., (2020). *Стан партнерства в управлінні підготовкою викладачів професійної освіти*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Майборода, Л. А., (2020). *Самоосвітня діяльність майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Майборода, Л. А., (2020). *Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Пятничу, Т. В., (2020). *Професійне становлення і розвиток особистості майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIV звітної Всеукраїнської наук-практ. Конф. (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Пятничук, Т. В., (2020). *Критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Кошук, О. Б., (2020). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної освіти)*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Заславська, С. Г., (2020). *Інноваційна діяльність майстра виробничого навчання: шляхи формування*, Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 14 травня 2020 р.). Глухів.

Заславська, С. Г., (2020). *Інноваційна діяльність педагога професійної школи: шлях до саморозвитку*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України.

Aliexsieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Lapshyna, O. & Odnoroh, H. (2021). Self-education and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. In V. Hamaniuk, S. Semerikov & Yu. Shramko

(Eds.), *SHS Web of Conferences*, Vol. 104, 03002. *Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021)*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., & Mosia, I. (2022). The technology of the learning outcomes test development. In V. Tonkonogyi, V. Ivanov, J. Trojanowska, G. Oborskyi, & I. Pavlenko (Eds.), *Lecture Notes in Mechanical Engineering. 3rd Grabchenko's International Conference on Advanced Manufacturing Processes*, 687-696).

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-91327-4>

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O., & Kozak, A. (2021). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools. In A.E. Kiv, V.N. Soloviev, & S.O. Semerikov (Eds.), *Journal of Physics: Conference Series: Vol. 1840(1). 12th International Conference on Mathematics, Science and Technology Education, ICon-MaSTEd (012041)*.

<https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041>

Заславська, С. І. (2021, березень 25). *Неперервна освіта у системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 176-179.

Заславська, С. І. (2021, лютий 25). *Інноваційні педагогічні технології в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної web-конференції, Київ, 29-32.

Кошук, О. Б. (2021, березень 25). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної, Київ.

Кравець, С. Г. (2021, березень 25). *Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 171-174.

Кравець, С. Г. (2021, лютий 25) *Професійний розвиток майстрів виробничого навчання в контексті реалізації цілей сучасної професійної освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукр. web-конф., Київ, 32-36.

Кручек, В. А. (2021, березень 25) *Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 168-171.

Кручек, В. А. (2021, лютий 25) *Передмова*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 6-9.

Майборода, Л. А. (2021, березень 25) *Самоосвіта педагога професійного навчання засобами інтернет технологій*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 188-191.

Майборода, Л. А. (2021, лютий 25) *Використання інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 44-48.

Аналітичні матеріали

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., Радкевич, О. (2020). Аналітична довідка за результатами опитування науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти (структурний звіт).

https://pagoste.eu/typo3temp/secure_downloads/110179/0/d91645b122a9c45b69306d60e9be5ddedb10372a/WP1_Analysis_of_governance_of_VTE_Structural_report_IVET_PAGOSTE_ua.pdf

Кручек, В. А., Кравець, С. Г., Кошук, О. Б., Майборода, Л. А., & Заславська, С. І. (2021). Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.104-138). Житомир: Полісся.

Кошук, О. Б. (2021). Новітні підходи до професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсний період підвищення кваліфікації. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.172-177). Житомир: Полісся.

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021) *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних*

процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали. Київ: ТРОПЕА.

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1336-profesiina-profesiinotekhnichna-osvita-ukrainy-v-konteksti-ievrointehratsiinykh-protsesiv>

3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

3.1. Загальна характеристика експерименту

Експеримент проводиться відповідно до затвердженої Програми та методики наукового дослідження за темою «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», схваленої рішенням вченої ради ІПТОНАПН України (протоком №3, від 25.02.2019 р.).

Мета експерименту – експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Завдання експерименту:

1. Визначити експериментальні бази.
2. Розробити необхідний діагностичний інструментарій для експериментальної роботи згідно критеріїв розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.
3. Визначити рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (констатувальний етап експерименту).
4. Експериментально перевірити результативність розробленої методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (формульальний етап експерименту).
5. Узагальнити результати експериментальної роботи.

Вид експерименту – послідовний педагогічний експеримент з декількома експериментальними факторами з типологічним відбором експериментальної вибірки.

Методи експериментального дослідження: педагогічні спостереження; вивчення результатів професійно-педагогічної діяльності, бесіди, інтерв'ювання, опитування, анкетування, аналіз педагогічної документації, тестування, моніторинг.

Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання оцінювався за чотирма критеріями: мотиваційним (інтерес до удосконалення професійних якостей; вмотивованість до розвитку професійної компетентності; сформованість професійних ціннісних орієнтацій); когнітивним (наявність професійних знань та їх оновлення; знання професійних функцій, компетентностей, вимог до професійних та особистісних якостей, напрямів і шляхів професійного зростання); діяльнісним (включення у процес розвитку професійної компетентності в

якості суб'єкта); рефлексивно-оцінним (здатність до самоаналізу результатів власної педагогічної діяльності).

Експериментальна робота включала констатувальний, формувальний та узагальнювальний етапи. Констатувальний етап був спрямований на виявлення стану розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання шляхом опитування, спостереження. Він передбачав розроблення науково-методичних засад експерименту, методологічного інструментарію, постановку проблеми та вивчення психолого-педагогічної літератури, визначення мети, предмета та об'єкта дослідження, формулювання гіпотези, добір методів та розроблення методики, визначення експериментальної бази. Формувальний етап передбачав системну роботу з майстрами виробничого навчання щодо реалізації методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, зокрема проведення семінарів, тренінгів, круглих столів, конференцій, організацію самоосвітньої діяльності, використання можливостей дистанційних курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання. Під час узагальнювального етапу здійснювалася статистична обробка експериментальних даних та їх якісний аналіз, що дало можливість стверджувати про результативність запропонованої методичної системи.

В ході експериментальної роботи було:

- визначено трудові функції, загальні та професійні компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відповідні знання, уміння та навички, предмети та засоби праці;
- розроблено професійний стандарт «Майстер виробничого навчання»;
- досліджено самооцінку майстрів виробничого навчання щодо важливості професійних функцій та готовності до їх реалізації;
- визначено та теоретично обґрунтовано критерії, рівні та показники розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О;
- виконано добір діагностичного інструментарію і здійснено оцінювання рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання;
- розроблено та експериментально перевірено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О.

Заклади, установи, організації, на базі яких проводився експеримент:

- ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»;
- ВСП «Бурштинський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету»;
- ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»;
- ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»;
- Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва;
- ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»;
- ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі»;
- Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м.Києві.

3.2. Результати експериментальної роботи

3.2.1. Результати констатувального етапу

1. Визначено трудові функції (планування та організація освітнього процесу, ведення обліку виконання освітньої програми; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів освіти та зв'язок з ринком праці), загальні та професійні компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, відповідні знання, уміння та навички, предмети та засоби праці. До загальних компетентностей віднесено: здатність адаптуватись до умов освітнього середовища; здатність до академічної та професійної мобільності; здатність нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень; здатність до комунікацій у межах професійної діяльності; здатність ефективно розподіляти робочий час; здатність виявляти лідерські якості; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність запобігати конфліктним ситуаціям; здатність діяти як відповідальний громадянин і брати участь у соціальному житті; здатність бути відкритим до проявів культурної різноманітності, дотримуватись етичних норм та бути відповідальним щодо інтелектуальної та культурної власності; здатність до самовдосконалення упродовж життя. До професійних компетентностей належить: здатність застосовувати професійну літературу під час планування освітнього процесу; здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу; здатність до планування освітнього процесу, підготовки навчально-методичних документів з планування професійно-практичної підготовки та ведення обліково-звітної документації; здатність до взаємодії з педагогічними працівниками та соціальними партнерами щодо планування та організації освітнього процесу; здатність до проведення психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти; здатність реалізовувати здоров'язбережувальний підхід до організації освітнього процесу; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність до використання теоретичних знань та навичок виконання типових завдань і здійснення технологічного процесу за робітничою спеціальністю в певній галузі виробництва; здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність до системного мислення та творчої діяльності; здатність застосовувати інноваційні педагогічні технології з урахуванням мети, особливостей підготовки фахівців за різними спеціальностями, змісту навчального матеріалу, індивідуальних особливостей

здобувачів освіти; здатність застосовувати цифрові технології; здатність організувати оцінювання результатів освітнього процесу; здатність до створення освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий та духовний розвиток здобувачів освіти; здатність здійснювати виховний вплив на особистість учня/слухача, формувати світогляд щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики; здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність до аналізу та використання перспективного педагогічного досвіду; здатність до усвідомлення ролі, мети, завдань професійної діяльності; здатність до критичного мислення, самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу, пропозицій колег; здатність до усвідомлення потреби у саморозвитку; здатність до розроблення та реалізації програми професійного самовдосконалення; здатність до проведення майстер-класів, відкритих уроків, тренінгів тощо; здатність до відстеження та збереження фізичного та психічного здоров'я; здатність до відстеження динаміки професійного становлення здобувачів освіти; здатність консультувати з питань планування та побудови кар'єри; здатність до забезпечення підтримки технічної, творчої та підприємницької активності здобувачів освіти; здатність взаємодіяти з представниками державної служби зайнятості, соціальними партнерами з питань виробничої практики, працевлаштування; здатність проводити профорієнтаційну роботу.

2. Проведено експертне оцінювання трудових функцій, операцій та дій майстра виробничого навчання за важливістю та частотою використання. В оцінюванні взяли участь 230 осіб. Найбільш затребуваними виявились функції здійснення освітнього процесу, професійного розвитку; планування освітнього процесу, супроводу планування кар'єри здобувачів освіти та зв'язку з ринком праці, здійснення методичної роботи (рис. 15.).

Сформований перелік компетентностей, разом з переліком предметів і засобів праці, необхідних для виконання трудових функцій, підлягає експертному оцінюванню. Після узагальнення результатів експертного опитування був сформований перелік знань, умінь та навичок за певною компетентністю, необхідних для виконання відповідної трудової функції. Результати цієї роботи були втілені в професійному стандарті «Майстер виробничого навчання».

Рис.15. Результати оцінювання важливості трудових функцій

3. Проведено опитування майстрів виробничого навчання щодо їх вмотивованості до професійного вдосконалення, стану та форм організації підвищення їх кваліфікації, перспективних напрямів роботи з розвитку професійної компетентності. В опитуванні взяли участь 1888 респондентів з 21 області України. За результатами опитування, 60,4% учасників вказали, що відчують потребу у розвитку професійної компетентності. Розподіл інших відповідей має такий вигляд: 25,4% - радше, так; 4,1 – радше, ні; 5,8% - ні, не відчую, 4,3% не визначились з відповіддю (рис.16).

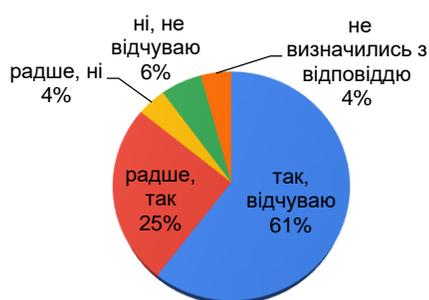

Рис.16. Розподіл респондентів за відповідями на питання "Чи відчуваєте Ви потребу у розвитку професійної компетентності?"

97,9% опитаних фахівців вказали, що протягом останніх п'ять років були залучені до заходів з підвищення кваліфікації. Задоволені результатами участі в цих заходах 76,8% (рис.17).

Рис.17. Розподіл респондентів за відповідями на питання "Чи задоволені Ви результатами участі в заходах з підвищення кваліфікації?"

Високий рівень знань з педагогіки та методики викладання відзначили у себе 36,8% фахівців (61,3% вказали на середній рівень знань, 1,9% вважають цей рівень низьким). Відповіді щодо сформованості педагогічних умінь розподілились таким чином: високий рівень – 38,7%, середній рівень – 59,1%, низький рівень – 2,2%. Дещо вищими виявились загальні оцінки рівня фахової підготовленості. Частка респондентів, які за результатами самооцінювання володіють високим рівнем фахових знань, склала 69,3%, середнім рівнем – 29,7% і низьким рівнем – 1,0%. 65% учасників оцінили сформованість фахових умінь на високому рівні, 34% вважають, що їм притаманний середній рівень, а 0,9% оцінили сформованість згаданих умінь на низькому рівні (рис.18).

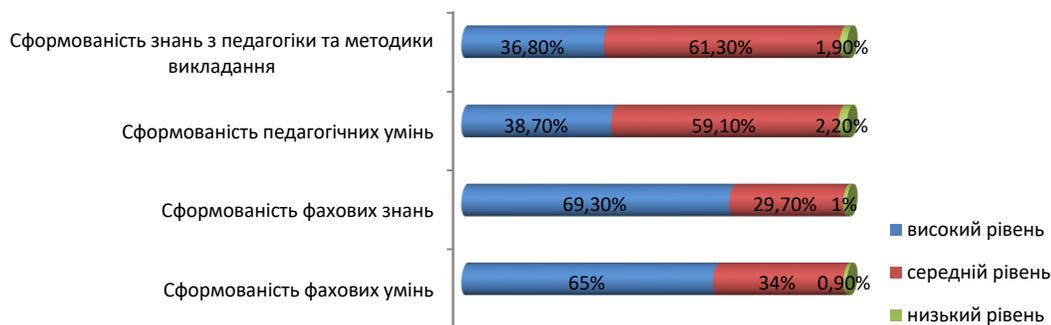

Рис.18. Результати самооцінювання сформованості професійних знань та умінь майстрів виробничого навчання

Самооцінюванню також підлягали загальні та професійні компетентності майстра виробничого навчання. Серед загальних

компетентностей за оцінками майстрів виробничого навчання найбільш сформованими виявились: здатність працювати в команді, здатність до самовдосконалення упродовж життя та здатність ефективно розподіляти робочий час. Найменші оцінки сформованості отримали: здатність виявляти лідерські якості, здатність діяти в нестандартних ситуаціях і здатність до академічної та професійної мобільності. Серед сформованих на високому рівні професійних компетентностей були названі: здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність проводити профорієнтаційну роботу. Низьким рівнем сформованості характеризуються такі компетентності, як здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти.

Найпоширенішими формами розвитку професійної компетентності в практиці закладів професійно (професійно-технічної) освіти є стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь в конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, проведення відкритих занять, майстер-класів, вивчення професійної літератури, участь в конкурсах з професійної та педагогічної майстерності (рис.19).

Рис.19. Поширеність форм розвитку професійної компетентності (за результатами опитування)

При цьому найбільш перспективними технологіями розвитку професійної компетентності майстри виробничого навчання вважають

технології дистанційного навчання та тренінгові технології, а формами – самоосвіту та курси підвищення кваліфікації.

Найвпливовішими чинниками, що стимулюють розвиток професійної компетентності майстри виробничого навчання назвали: зміни в галузі виробництва, зміни в освітній галузі (рис.20).

Рис.20. Результати оцінювання чинників, що стимулюють розвиток професійної компетентності

5. Уточнено поняття «технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», визначено алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» представлена як сукупність психолого-педагогічних компонентів, які включають визначену мету, суб'єктів, дидактичний комплекс (принципи, педагогічні умови, завдання, способи (форми, методи, засоби), педагогічне середовище), та забезпечують досягнення спроектованого результату шляхом оптимального підбору та розподілу ресурсів. Це організований психолого-педагогічний процес, що ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, засобів навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення результату – професійний розвиток особистості майстра виробничого навчання. Метою технології є розвиток професійної компетентності майстра виробничого навчання шляхом повномасштабного використання в цьому процесі особистісного потенціалу, ресурсів освітнього середовища, можливостей соціального партнерства тощо для безперервного професійного розвитку, самовдосконалення, активної

діяльності у сфері професійної освіти. Завдання технології розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання полягають у: стимулюванні мотиваційної готовності майстрів виробничого навчання до саморозвитку; створенні умов для розвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; пошуку доцільних способів, форм, методів та засобів; забезпеченні професійного розвитку майстра виробничого навчання впродовж життя задля успішного здійснення ним педагогічної (інтелектуальної, творчої) діяльності. Вона має бути орієнтована на поєднання оптимальних ресурсів відкритих та закритих педагогічних систем для набуття формального й неформального досвіду та системного і систематичного зростання в професії як педагога, так і здобувача освіти. Алгоритм проектування технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О включає науковий, процесуальний і результативний етапи, що передбачають, відповідно: визначення та дотримання цільових орієнтирів, завдань, методологічних засад, принципів професійної освіти; моделювання змісту, форм та методів розвитку в майстрів виробничого професійної компетентності; проведення діагностування рівня сформованості професійної компетентності майстрів виробничого навчання на основі самоаналізу та методик, адаптованих у педагогіці й психології.

6. Виокремлено загальні напрями самоосвіти майстрів виробничого навчання: психолого-педагогічний (орієнтований на учнів та батьків); психологічний (імідж, спілкування, мистецтво впливу, лідерські якості та ін.); методичний (педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання); правовий; естетичний; історичний; мовний (іноземні мови); інформаційно-комунікативний (інформаційні технології); здоров'язбережувальний (охорона здоров'я); інтереси і хобі тощо.

Узагальнено інформацію про форми самоосвіти (індивідуальні та групові), методи самоосвіти: самостійне вивчення науково-педагогічної літератури та методичних рекомендацій; участь у всіх формах методичної роботи закладу; вивчення передового педагогічного досвіду; взаємовідвідування занять, участь в розборі відкритих уроків; самоаналіз педагогічної діяльності, участь в експериментальній роботі, що проводиться в закладі освіти науковими організаціями; розробка матеріалів з комплексного методичного забезпечення предметів і професій, підготовка рефератів, методичних матеріалів, доповідей, лекції тощо.

7. Обґрунтовано структурні (мета, методи, об'єкти діагностування, суб'єкти діагностування) та функціональні компоненти (завдання, функції, види діагностування, напрями діагностування, принципи діагностування) системи діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

З'ясовано, що діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання передбачає визначення сильних та слабких сторін майстрів виробничого навчання, планування способів їх розвитку, перевірку, оцінювання, накопичення статистичних даних, їх аналіз, виявлення динаміки, тенденції, прогнозування подальшого розвитку подій, вивчення та оптимізацію освітнього процесу. Його визначають як пізнавально-перетворювальну діяльність закладу освіти щодо вивчення та врахування їхніх індивідуальних особливостей, станів, властивостей з метою забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку майстрів виробничого навчання; повного задоволення їхніх професійних запитів і потреб та забезпечення ефективності освітнього процесу. Воно здійснюється на всіх етапах освітнього процесу і передбачає отримання і використання з педагогічною метою достовірної інформації про його учасників, умови, зміст і результативність. Його мета полягає у забезпеченні умов для всебічного розвитку та реалізації завдань професійної освіти на основі отримання і використання педагогічно значущої інформації.

Завданнями педагогічного діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти є: створення у закладі освіти передумов для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; визначення сильних сторін майстрів виробничого навчання, планування способів їх розвитку в індивідуальному стилі педагогічної діяльності; вивчення недоліків у роботі, сприяння усвідомленню та пошуку оптимальних шляхів їх подолання; забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку майстрів виробничого навчання; задоволення їхніх професійних запитів і потреб у системі методичної роботи; здійснення аналізу стану й динаміки розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; встановлення зворотного зв'язку в системі управління освітнім процесом; забезпечення прогнозування перебігу освітнього процесу; покращення результатів професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; підвищення статусу та іміджу закладу освіти.

Методи діагностування поділено на: методи збору інформації: спостереження, опитування (бесіда, анкетування), тестування, аналіз результатів діяльності для оцінювання явищ, властивостей, характеристик, вимірювання їх рівня; методи оцінювання діагностичної інформації: статистичні, методи рейтингового оцінювання; методи накопичення та представлення результатів діагностування: висновки щодо рівнів досліджуваного явища; методи використання результатів діагностування: прогнозування, рекомендації, побажання, вимоги тощо; методи оцінювання достовірності результатів діагностування: експертний метод, контрольні

заходи, спостереження, статистичний аналіз. Об'єктом діагностування виступають педагогічні колективи, майстри виробничого навчання, напрями та результати їх професійної діяльності; педагогічний процес в цілому та його складові: навчання, виховання, форми, методи освіти тощо. Суб'єкти діагностування – керівництво закладу освіти, методисти, голови методичних предметних комісій, члени атестаційних комісій, що вивчають діяльність майстрів виробничого навчання з метою врахування їхніх особливостей під час організації та проведення виробничого навчання, участь у методичній, профорієнтаційній, виховній роботі, підвищенні кваліфікації, самоосвіті тощо.

Відповідно до поставлених завдань діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання передбачає реалізацію контрольної-констатувальної, прогностичної та розвивальної функцій при застосуванні різних видів діагностування (попереднє, оперативне, контрольне, поточне, підсумкове, дослідницьке).

Серед напрямів діагностування виокремлено: дидактичне – вивчення освітнього рівня майстрів виробничого навчання та досягнень для оцінки ефективності процесу виробничого навчання; управлінське – вивчення педагогічного потенціалу: кваліфікації, методичної підготовки, особливостей організації освітнього процесу; соціально-педагогічне – вивчення соціальних умов освітнього процесу, педагогічного потенціалу; вихованості – вивчення проявів вихованості як результату педагогічних і соціальних чинників; психологічне – вивчення результатів розвитку особистості у педагогічному процесі.

Успішність реалізації функцій діагностування зумовлюється дотриманням принципів: об'єктивності (передбачає аналітичний підхід до отриманих результатів, багатократну перевірку, високу вимогливість); цілеспрямованості (має співвідноситись організаційних форм, засобів і методів її реалізації з кінцевою метою і цілями); доступності діагностичних методик і процедур (застосування різноманітних форм наочності під час використання діагностичних методик, забезпечення природності умов діагностування і мотивації обстежуваних); системності та безперервності (забезпечення багатоаспектного та неодноразового діагностування із застосуванням різноманітних методів, що розкривають різні сторони об'єкта); адресності (визначається мірою диференціації її форм і змісту залежно від індивідуальних особливостей суб'єктів педагогічного процесу, зумовлених статевими відмінностями, статусом, предметною соціальною спрямованістю, рівнем освіти тощо).

3.2.2. Результати формувального етапу

1. Визначено та теоретично обґрунтовано критерії, показники та рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Для проведення експериментальної роботи були виокремлені такі *критерії оцінювання* розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого-педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я- концепція»).

Ціннісно-мотиваційний критерій характеризується ціннісним ставленням майстрів виробничого навчання до педагогічної діяльності, що відбивається на цілях і засобах їхньої професійної діяльності та її успішності; складається з таких *показників*: прояву інтересу майстрів виробничого навчання до розвитку професійної компетентності, спрямованої на результат власної професійної діяльності; самоусвідомлення в умовах безпосередньої професійної діяльності, потреба у саморозвитку, самовдосконаленні, в реалізації особистісного потенціалу; ціннісне відношення до професії.

Когнітивний критерій охоплює сукупність спеціальних знань майстрів виробничого навчання, що пов'язані з їх педагогічною, методичною та професійною діяльністю; характеризується такими *показниками*, як: сукупність психологічних і педагогічних знань, які забезпечують виконання педагогічних функцій майстром виробничого навчання, що пов'язані з професійним навчанням і вихованням учнів; методичні знання, які представлені загальнометодичними та предметно-методичними знаннями.

Діяльнісний критерій характеризує практичну здатність майстрів виробничого навчання успішно реалізовувати посадові компетенції у процесі їх професійної діяльності, відображає вміння й досвід професійної діяльності майстрів виробничого навчання і містить такі *показники*: здатність здійснювати освітню діяльність (реалізація навчально-виробничого процесу, формування мотивації до учіння, організація навчально-професійної діяльності учнів, вибір оптимальних засобів педагогічного впливу і взаємодії самовиховання й самоуправління; аналіз виробничої ситуації, планування технологічного процесу, використання сучасних технічних засобів виробництва); уміння складати навчально-методичну документацію, працювати з нею, організувати науково- методичну роботу; уміння застосовувати сучасні педагогічні та виробничі технології на практиці, вирішувати типові і нетипові завдання, які виникають у процесі реалізації своїх компетенцій як фахівця з відповідної професії.

Рефлексивний критерій характеризується активністю майстрів виробничого навчання, усвідомленням власних дій, особистісних і професійно важливих якостей, рівнем професійного розвитку та самовизначення і виражається через такі показники, як: професійна самооцінка, саморефлексія та професійна «Я-концепція».

Визначено *рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання*:

– *високий* (характеризується глибоким володінням майстрами виробничого навчання змістом професійної діяльності, постійним прагненням досягати позитивних результатів; ґрунтовними знаннями з педагогіки та психології, методики організації навчально-виробничого процесу, доскональними знаннями нормативних та навчально-методичних документів, вільною орієнтацією у змісті стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з конкретних професій на компетентнісній основі, знаннями вимог нормативних документів і регіонального ринку праці);

– *середній* (мають певний інтерес та мотивацію до професійної діяльності, але недостатній рівень мотивації до особистісного зростання; володіють знаннями з педагогіки та психології, методики організації освітнього процесу, але відчують складнощі у визначенні базової і варіативної його складової; володіють педагогічними та виробничими технологіями, але зазнають труднощів при внесенні в них інноваційних компонентів; системно, логічно планують, організують та контролюють навчально-виробничий процес учнів, але несхильні до інновацій);

– *базовий* (невиражений інтерес та слабка мотивація до удосконалення та розвитку професійної діяльності; відсутність системних знань з педагогіки та психології, а також методики організації навчально-виробничого процесу; формальне дотримання педагогічних принципів; проведенням занять з виробничого навчання лише за зразком; застосування обмеженої кількості форм контролю для перевірки теоретичних знань та практичних умінь і навичок учнів; значні утруднення щодо наукового обґрунтування змісту й програм виробничого навчання; достатні професійні вміння й навичками з робітничої професії, за якою здійснюється підготовка учнів, але відсутністю інноваційності в побудові освітнього процесу).

2. Здійснено добір *діагностичного інструментарію* оцінювання рівня розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за обґрунтованими критеріями і показниками, який охоплює валідні діагностичні методики.

Вимірювання рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *ціннісно-мотиваційним критерієм* здійснюється з використанням такого інструментарію: методики «Мотивація професійної діяльності»

(К. Замфір за модифікацією А. Реан, «Методика виявлення ціннісних орієнтацій (спрямованості) особистості» (М. Рокича), опитувальник А. Реана «Мотивація успіху і боязнь невдачі»; методика В. Смекала і М. Кучера «Вивчення спрямованості особистості»; методика Б. Басса «Методика діагностики професійної спрямованості особистості», а також анкетування, спостереження, бесіди. Ці методики дали змогу з'ясувати ступінь розвиненості ціннісних орієнтацій, інтересів, потреб, а також мотивацію майстрів виробничого навчання процесі розвитку професійної компетентності.

Рівень розвиненості *когнітивного компонента* професійної компетентності майстрів виробничого навчання визначається на підставі результатів опитування, тестування (методика Р. Амтхауера; методика «Опитувальник визначення типів мислення і рівнів креативності» (Дж. Брунера), результатів академічної успішності учнів, аналізу якості написання звітної документації з виробничої практики, а також результатів опитування за авторськими тестами- опитувальниками, які дали змогу виявити рівень професійних, фахових і психолого-педагогічних знань майстрів виробничого навчання.

Рівень розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *діяльним критерієм* визначається за допомогою: експертного оцінювання з метою вивчення нормативно-плануючої документації майстрів виробничого навчання, спостереження, аналізу виконання практичних робіт, виробничого навчання, написання звітної документації з метою визначення рівнів оволодіння майбутніми фахівцями технологіями виконання робіт і вміннями розробляти навчально-методичну документацію, аналізувати виконання виробничих завдань практичного спрямування, розв'язувати проблемні ситуації для перевірки сформованості вмінь здійснювати професійну діяльність; виконання комплексних кваліфікаційних завдань професійного спрямування з метою визначення рівня фахових умінь і навичок майстрів виробничого навчання. Доцільним є використання «Методики виявлення і оцінювання комунікативних та організаційних здатностей» (за В. Синявським і В. Федоришиним); «Методики діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки» (К.Томаса, адаптація Н.В.Гришиної), «Опитувальника соціально-психологічної адаптації» (К. Роджерса та Р. Даймонда), опитувальника «Стиль саморегуляції поведінки ССП-98» (В. Моросанової). Розвиненість професійно важливих якостей встановлюється за допомогою тестування на визначення функціонального стану «САН» (самопочуття, активність, настрої), методики «Оцінка вольових якостей» (Н. Стамбулової).

Діагностичним інструментарієм для вимірювання рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання за *рефлексивним критерієм* є

«Методика визначення рефлексивності» (А. Карпов, В. Пономарьова), тест «Самооцінка особистості», методика «Тест «Хто я?» (М. Куна), методики «Опитувальник «Локус контролю» (О. Ксенофонтової) та анкети для самооцінювання власних професійно важливих якостей.

Результати оцінювання розвиненості професійної компетентності за обраними методиками співвідносилися з узагальненою 100 бальною шкалою оцінювання (90–100 балів – високий рівень розвиненості певного компонента професійної компетентності; 50–89 балів – середній рівень розвиненості; 0–49 балів – низький рівень розвиненості). Отримані емпіричні та експериментальні результати проаналізовано за допомогою програми опрацювання статистичних даних SPSS.

3. Розроблено та експериментально перевірено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Дослідно-експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснювалася за допомогою методу педагогічного експерименту, організованого таким чином, щоб можна було спостерігати педагогічні явища в контрольованих експериментальних умовах.

Експериментальною базою виступили ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей», ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище», Бурштинським торговельно-економічним коледжем КНТЕУ, ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва, ДПТНЗ «Нікопольський центр професійної освіти». Система експериментальних заходів включала Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Сучасні підходи до розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (доступно за посиланням <https://youtu.be/fQX9rpb3UQs>). Учасники вебінару-майстри виробничого навчання знайомились з ключовими аспектам методичної системи розвитку професійної компетентності, її структурою (доступно за посиланням <https://youtu.be/fQX9rpb3UQs>); технологією розвитку професійної компетентності (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=Gd8lOQgbDEg>); критеріями оцінювання та показниками розвиненості професійної компетентності (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=D1VoNa81fkQ>); методикою самоосвітньої діяльності майстра виробничого навчання" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=P9ZLgBsSbZk>), обговорювали актуальні проблеми розвитку професійної компетентності. Також для майстрів виробничого навчання також організовувались авторські вебінари

співробітників лабораторії: "Організація дистанційного навчання в закладах професійної освіти" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=zijmC0nL5wU&list=PLMwe60BAwBNauUV3wOoPZFPkJzv6PcwZT&index=106>); "Організаційно-педагогічні умови дистанційного професійного навчання" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=wP4eW1e7joc&t=10s>); «Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання» (доступно за посиланням <https://youtu.be/Hdsi4KC-t7M>); «Застосування мобільних додатків у дистанційному навчанні» (доступно за посиланням <https://youtu.be/3GDMvibm9E>); «Розвиток психолого-педагогічної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами тренінгу» (доступно за посиланням <https://youtu.be/5zG-6SqXoUI>); «Розроблення змісту програми дистанційних курсів підвищення кваліфікації майбутніх майстрів виробничого навчання» (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=sfyYHFmOnxM&t=20s&pbjreload=101>); "Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання, її критерії та показники" (доступно за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=EVpmJWm9H70>).

3.2.3. Результати узагальнювального етапу

1. Експериментально перевірено результативність методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Дослідно-експериментальна перевірка результативності методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти здійснювалася за допомогою педагогічного експерименту, організованого таким чином, щоб можна було спостерігати педагогічні явища в контрольованих експериментальних умовах. Для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних застосовувались математичні та статистичні методи, порівняльний аналіз показників розвиненості професійної компетентності до і після впровадження методичної системи. До послідовного педагогічного експерименту було залучено 44 майстра виробничого навчання.

2. Узагальнено результати апробації технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

3. Проаналізовано результати впровадження розроблених методик (відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, самоосвітньої діяльності) та навчально-методичного забезпечення розвитку професійної компетентності майстрів

виробничого навчання (методичний посібник, методичні рекомендації, словник, програма курсів підвищення кваліфікації).

В таблицях 5-8 представлено динаміку розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання за визначеними критеріями.

Таблиця 5

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за ціннісно-мотиваційним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	25	56,82	9	20,46	- 36,36
Середній	18	40,91	28	63,64	+ 22,73
Високий	1	2,27	7	16,0	+ 13,73
Коефіцієнт розвиненості	1,54		2,48		+0,94

Таблиця 6

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за когнітивним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	23	52,27	12	27,27	- 25,0
Середній	21	47,73	24	54,55	+ 6,82
Високий	0	0	8	18,18	+ 18,18
Коефіцієнт розвиненості	1,65		2,39		+0,74

Таблиця 7

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за діяльнісним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів			
	до експерименту		після експерименту	

	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	25	56,82	14	31,82	- 26,0
Середній	18	40,91	27	61,36	+ 20,45
Високий	1	2,27	3	6,82	+ 4,55
Коефіцієнт розвиненості	1,54		2,25		+0,71

Таблиця 8

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності (за рефлексивним критерієм) до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	27	61,36	14	31,82	- 29,54
Середній	17	38,64	23	52,27	+ 13,63
Високий	0	0	7	15,91	+ 15,91
Коефіцієнт розвиненості	1,43		2,39		+0,96

Можна зауважити, що в результаті експерименту відбулося значне зростання частки респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності за усіма критеріями, а також зменшення кількості педагогів з базовим рівнем. Коефіцієнти розвиненості після експерименту зростали всіма критеріями. Найбільших змін зазнав рефлексивний компонент професійної компетентності учасників експерименту. Найменше змінився коефіцієнт розвиненості за діяльнісним критерієм. В таблиці 9 та рисунку 21 представлено дані про розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту.

За результатами експерименту найбільш суттєві зміни стосувалися частки респондентів з базовим рівнем розвитку професійної компетентності. Зафіксовано зростання долі респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності. Інтегральний коефіцієнт розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання до експерименту становив 1,5, після експерименту – зріс до 2,34.

Таблиця 9

Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту

Рівні розвитку	Кількість респондентів				
	до експерименту		після експерименту		різниця
	осіб	%	осіб	%	%
Базовий	26	59,1	11	25,0	- 34,1

Середній	16	36,36	26	59,09	+ 22,73
Високий	2	4,56	7	15,91	+ 11,35
Інтегральний коефіцієнт розвиненості	1,5		2,34		+0,84

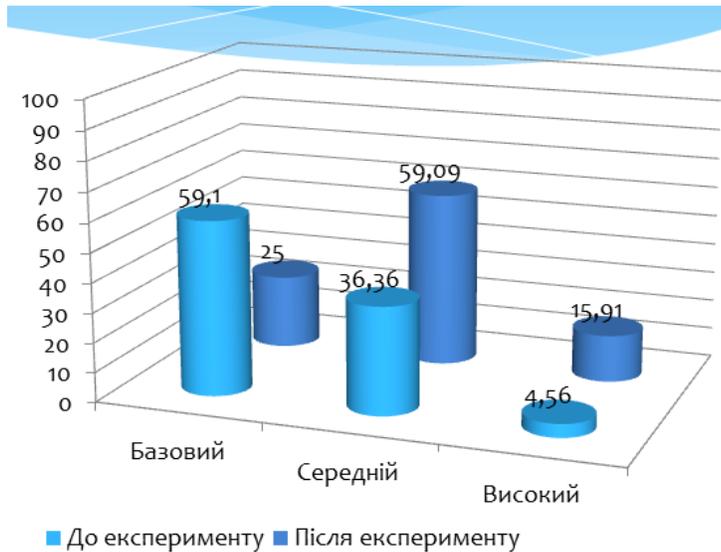

Рис. 21. Розподіл респондентів за рівнями розвитку професійної компетентності до і після експерименту, %

Отже, спостерігається позитивна динаміка розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, які пройшли відповідне навчання. Наведені дані дають можливість припустити про ефективність розробленої експериментальної програми. Обґрунтована методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання сприяє удосконаленню професійної майстерності майстрів виробничого навчання, що проявляється у зростанні рівнів її розвиненості за всіма компонентами.

4. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Відповідно до *першого завдання*

- Здійснено оцінку стану вивченості проблеми, з'ясовано зміст основних понять на основі аналізу філософської, педагогічної і психологічної літератури.

Професійна компетентність майстра виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти визначається як нормативна інтегративна характеристика фахівця, яка визначає здатність до організації професійно-практичної підготовки в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, ефективного вирішення навчально-виховних завдань на основі використання загальних і професійних знань, професійного та життєвого досвіду, професійно-значущих якостей, сформованих на основі професійних здібностей, професійної спрямованості, мотивації до саморозвитку, професійного удосконалення та реалізації творчого потенціалу. З'ясовано, що професійна компетентність майстрів виробничого навчання відображає необхідний рівень фахової та психолого-педагогічної підготовленості, що передбачає поєднання технологічних знань з відповідного виробництва, професійних умінь робітника високої кваліфікації у певній галузі, педагогічних знань і вмінь, особистісних якостей, дає можливість ефективно реалізовувати посадові компетенції, враховувати сучасні освітні технології та тенденції розвитку виробничої сфери. Розвиток професійної компетентності майстра виробничого навчання являє собою цілеспрямовану, спеціально організовану й керовану систему формування соціального, психолого-педагогічного та практичного досвіду на основі визначених об'єктивних потреб щодо розвитку професійних якостей; діяльність, спрямовану на педагогічну підтримку професійного розвитку в аспекті удосконалення ціннісних установок, що визначають мотиви професійної діяльності та регулюють її; професійних знань, вмінь, навичок, а також особистісних якостей, що забезпечують їх реалізацію.

- Уточнені функції майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Професійна компетентність являє собою сукупність різних видів компетентностей (компонентів), що відображають різні аспекти професійної діяльності та функції майстра виробничого навчання. З метою їх виокремлення проведено функціональний аналіз, який передбачав:

- збір інформації щодо трудових функцій, які виконують майстри виробничого навчання; переліку предметів та засобів праці, обладнання, устаткування, продуктів, матеріалів та інструментів праці, що застосовуються в професійній діяльності; положень чинних нормативно-

правових актів та нормативно-технічних документів, які визначають вимоги до змісту та якості професійної діяльності; вимог, які висуваються до знань, умінь, навичок та інших компетентностей педагогічних працівників; вимог до працівників щодо рівня кваліфікації, досвіду роботи, рівня освіти, наявності сертифікатів щодо присвоєння професійних кваліфікацій, додаткових вимог до виконання трудових функцій, медичних протипоказань для роботи тощо;

- формування переліку трудових функцій та трудових дій/операцій;
- експертне оцінювання частоти застосування та важливості трудових функцій;

- формування остаточного варіанту переліку трудових функцій. До функцій майстра виробничого навчання віднесено: планування та організація освітнього процесу; здійснення освітнього процесу; здійснення методичної роботи; професійний розвиток; супровід планування кар'єри здобувачів та зв'язок з ринком праці.

- Конкретизовано суть та структуру професійної компетентності майстра виробничого навчання.

Трудові функції майстра виробничого навчання реалізуються через комплекс загальних(ключових) компетентностей (здатність адаптуватися до умов освітнього середовища; здатність до академічної та професійної мобільності; здатність нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень; здатність до комунікацій у межах професійної діяльності; здатність ефективно розподіляти робочий час; здатність виявляти лідерські якості; здатність діяти в нестандартних ситуаціях; здатність працювати в команді; здатність запобігати конфліктним ситуаціям; здатність діяти як відповідальний громадянин і брати участь у соціальному житті; здатність бути відкритим до проявів культурної різноманітності, дотримуватися етичних норм та бути відповідальним щодо інтелектуальної та культурної власності; здатність до самовдосконалення впродовж життя) та професійних компетентностей (здатність застосовувати професійну літературу під час планування освітнього процесу; здатність дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу; здатність до планування освітнього процесу, підготовки навчально-методичних документів з планування професійно-практичної підготовки та ведення обліково-звітної документації; здатність до взаємодії з педагогічними працівниками та соціальними партнерами щодо планування та організації освітнього процесу; здатність до проведення психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти; здатність реалізовувати здоров'язберезувальний підхід

до організації освітнього процесу; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність до використання теоретичних знань та навичок виконання типових завдань і здійснення технологічного процесу за робітничою спеціальністю в певній галузі виробництва; здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність до системного мислення та творчої діяльності; здатність застосовувати інноваційні педагогічні технології з урахуванням мети, особливостей підготовки фахівців за різними спеціальностями, змісту навчального матеріалу, індивідуальних особливостей здобувачів освіти; здатність застосовувати цифрові технології; здатність організовувати оцінювання результатів освітнього процесу; здатність до створення освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий та духовний розвиток здобувачів освіти; здатність здійснювати виховний вплив на особистість учня/слухача, формувати світогляд щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики; здатність розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання та виробничої практики; здатність використовувати цифрові технології для розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність до аналізу та використання перспективного педагогічного досвіду; здатність до усвідомлення ролі, мети, завдань професійної діяльності; здатність до критичного мислення, самоаналізу та коригування власної професійної діяльності з урахуванням результатів педагогічного впливу, пропозицій колег; здатність до усвідомлення потреби у саморозвитку; здатність до розроблення та реалізації програми професійного самовдосконалення; здатність до проведення майстер-класів, відкритих уроків, тренінгів тощо; здатність до відстеження та збереження фізичного та психічного здоров'я; здатність до відстеження динаміки професійного становлення здобувачів освіти; здатність консультувати з питань планування та побудови кар'єри; здатність до забезпечення підтримки технічної, творчої та підприємницької активності здобувачів освіти; здатність взаємодіяти з представниками державної служби зайнятості, соціальними партнерами з питань виробничої практики, працевлаштування; здатність проводити профорієнтаційну роботу.

- Розроблено професійний стандарт «Майстер виробничого навчання», який містить відомості про основну мету професійної діяльності, умови праці, умови допуску до роботи за професією, документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікації, їх співвіднесення з Національною рамкою кваліфікації; відомості про навчання та професійний

розвиток (первинну професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації); спеціальне, спеціалізоване навчання; нормативно-правову базу, що регулює професійну діяльність; перелік трудових функцій, загальних(ключових) та професійних компетентностей тощо.

Відповідно до *другого завдання*

- Проведено опитування майстрів виробничого навчання з метою з'ясування їх вмотивованості до професійного вдосконалення, стану та форм організації підвищення їх кваліфікації, обґрунтування перспективних напрямів роботи з розвитку професійної компетентності. В опитуванні взяли участь 1888 респондентів з 21 області України. За результатами опитування, 60,4% учасників вказали, що відчують потребу у розвитку професійної компетентності (25,4% - радше, так; 4,1 – радше, ні; 5,8% - ні, не відчуваю, 4,3% не визначилися з відповіддю). Майже 98% опитаних вказали, що протягом останніх п'ять років були залучені до заходів з підвищення кваліфікації. Задоволені результатами участі в цих заходах 76,8%. Високий рівень знань з педагогіки та методики викладання відзначили у себе 36,8% фахівців (61,3% вказали на середній рівень знань, 1,9% - на низький). Відповіді щодо сформованості педагогічних умінь розподілились таким чином: високий рівень – 38,7%, середній рівень – 59,1%, низький рівень – 2,2%. Деяко вищими виявилися загальні оцінки рівня фахової підготовленості. Частка респондентів, які за результатами самооцінювання володіють високим рівнем фахових знань, склала 69,3%, середнім рівнем – 29,7% і низьким рівнем – 1,0%. 65% учасників оцінили сформованість фахових умінь на високому рівні, 34% вважають, що їм притаманний середній рівень, а 0,9% оцінили сформованість означених умінь на низькому рівні.

Самооцінюванню також підлягали загальні (ключові) та професійні компетентності майстра виробничого навчання. Серед загальних (ключових) компетентностей за оцінками майстрів виробничого навчання найбільш сформованими виявилися: здатність працювати в команді, здатність до самовдосконалення впродовж життя та здатність ефективно розподіляти робочий час. Найнижчі оцінки сформованості отримали наступні компетентності: здатність виявляти лідерські якості, здатність діяти в нестандартних ситуаціях і здатність до академічної та професійної мобільності. Серед сформованих на високому рівні професійних компетентностей були названі: здатність експлуатувати виробниче устаткування; здатність здійснювати комунікативну діяльність, налагоджувати контакт у спілкуванні з учнями /слухачами, батьками (особами, які їх замінюють), колегами; здатність проводити профорієнтаційну роботу. Низьким рівнем сформованості характеризуються такі компетентності, як здатність використовувати цифрові технології для

розв'язання методичних завдань; здатність до інноваційної діяльності, апробації та поширення її результатів; здатність проектувати індивідуальні освітні траєкторії здобувачів освіти.

Найпоширенішими формами розвитку професійної компетентності в практиці закладів професійно (професійно-технічної) освіти є стажування, підвищення кваліфікації на курсах, самоосвіта, взаємовідвідування навчальних занять, участь у конференціях, семінарах, майстер-класах, круглих столах, виставках, проведення відкритих занять, майстер-класів, вивчення професійної літератури, участь у конкурсах з професійної та педагогічної майстерності. Найбільш перспективними для розвитку професійної компетентності майстри виробничого навчання вважають технології дистанційного навчання та тренінгові технології, а формами – самоосвіту та курси підвищення кваліфікації. Аналіз результатів здійсненого опитування засвідчили необхідність розроблення методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та дали змогу виокремити шляхи його реалізації.

Відповідно до третього завдання

- Розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Методична система розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти є складним динамічним утворенням, яке має інтегративні властивості, являє собою єдність методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольо-оцінювального компонентів. Вони утворюють цілісну функціональну структуру, орієнтовану на системне та безперервне збагачення професійно-ціннісних орієнтацій, мотивів, удосконалення знань і вмінь, розвиток професійно-значущих якостей майстрів виробничого навчання на основі взаємодії навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійної (професійно-технічної) освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів післядипломної освіти, наукових установ, роботодавців, галузевих об'єднань. Методологічно-цільовий компонент включає мету, завдання, методологічні підходи (системний, синергетичний, аксіологічний, акмеологічний, андрагогічний, компетентнісний, особистісно-діяльнісний), принципи (професійної спрямованості, зв'язку теорії з практикою, наступності, індивідуалізації, неперервності, рефлексивності та орієнтації на саморозвиток) розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Вихідним для проектування цільового компонента методичної системи є соціальне замовлення на формування сучасного майстра виробничого навчання як високопрофесійної й різнобічно розвиненої особистості з високим рівнем

фахової та педагогічної підготовки. Досягнення мети забезпечується шляхом реалізації низки завдань, які стосуються розвитку потребнісно-мотиваційного, когнітивно-процесуального, рефлексивно-оцінного компонентів професійної компетентності. Змістовий компонент відповідає професійному стандарту (переліку загальних (ключових) та професійних компетентностей) майстра виробничого навчання, відображається у планах і програмах методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти, навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів); програмах курсів підвищення кваліфікації, програмах стажування на виробництві та в базових закладах П(ПТ)О, спецкурсах, навчальних модулях; індивідуальних навчальних завданнях, завданнях для самостійної роботи та самоосвіти. Процесуальний компонент методичної системи передбачає поєднання форм (семінари, вебінари, тренінги, майстер-класи, круглі столи, он-лайн консультування, творчі групи, педагогічна майстерня, Школа молодого педагога, конференції), методів навчання (кейс-метод, метод проєктів, моделювання педагогічних ситуацій, дискусії, мозковий штурм, ділові та імітаційні ігри, візуалізація, метод модерації); участь майстрів виробничого навчання в педагогічних радах, предметних методичних комісіях, інструктивно-методичних засіданнях; стажування, як період освоєння нових технологій, організації праці та інших досягнень безпосередньо на підприємстві; комплексне використання навчально-методичного забезпечення, сучасних засобів навчання (дидактичних матеріалів, методичних посібників, рекомендацій, матеріалів наукових фахових видань, електронних навчально-методичних комплексів, веб-середовища дистанційного навчання, інформаційних ресурсів); самоосвітню діяльність, спрямовану на самовдосконалення, професійний саморозвиток з урахуванням особистісних потреб, мотивів та інтересів. Контрольно-результативний компонент методичної системи передбачає педагогічне діагностування розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яку визначено як пізнавально-перетворювальну діяльність, спрямовану на вивчення та врахування їхніх індивідуальних особливостей з метою забезпечення неперервності процесу індивідуального професійного розвитку, задоволення професійних інтересів і потреб.

- Обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (формування мотивації до оволодіння сучасними педагогічними та виробничими технологіями, підвищення професійної компетентності; оновлення змісту розвитку професійної компетентності на основі компетентнісного підходу; створення інформаційно-освітнього середовища, функціонування системи неперервної

підтримки та методичного супроводу майстрів виробничого навчання; стимулювання до саморозвитку).

- Розроблено методику відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її структурну модель. Її особливість полягає у врахуванні структури професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти й передбачає добір змісту відповідно до визначених компетентностей (компонентів), що відображають різні аспекти професійної діяльності та трудові функції. Методика структурно поєднує п'ять стадій (аналіз умов – визначення підходів до проектування – компонування інформаційного поля – формування бази елементів знань – розроблення перспективно-тематичного плану) та послідовно розгортається за етапами: 1) аналіз суб'єктивних і об'єктивних факторів, джерел, наявних теорій формування змісту навчання; 2) аналіз професійного стандарту з метою конкретизації навчальних результатів (компетентностей), як цілей навчання; 3) встановлення компонентів, рівнів змісту навчання, визначення структури вивчення навчальних об'єктів і явищ; 4) визначення принципів та критеріїв відбору змісту навчання; 5) аналіз навчально-методичної та наукової літератури, оволодіння сучасною методологією та методикою навчання; 6) складання переліку елементів змісту навчання (терміни, поняття, явища, властивості, об'єкти, події, факти, приклади, статистика, цитати, аналогії, теореми, закони, причини, зв'язки, принципи, формули, залежності, алгоритми, процедури, докази, правила, рекомендації, прийоми, способи, інструкції); 7) фільтрація та виключення зайвої інформації, що прямо не пов'язана з досягненням освітніх цілей; 8) редагування та структурування інформації для перетворення у зміст навчання; 9) визначення послідовності вивчення елементів змісту; 10) розрахунок часу на оволодіння елементами змісту, розподіл елементів змісту за видами та формами навчальних занять. Критеріями добору і структурування змісту запропоновано наступні: цілісності відображення цілей і завдань розвитку професійної компетентності; науковості і практичної значущості змісту; відповідності обсягу змісту наявному часу на його опанування; оптимальності рівня складності змісту навчання; врахування позитивного міжнародного досвіду проектування змісту; відповідності змісту наявній матеріально-технічній базі закладу П(ПТ)О.

- Розроблено технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, яку визначено як організований психолого-педагогічний процес, що ґрунтується на наукових підходах і принципах, процесуально реалізовується на основі інноваційних форм, методів, технологій навчання, а також шляхом самоосвіти та гарантує досягнення

результату – професійний розвиток особистості педагогічного працівника; побудовано її модель, що реалізується в п'ять етапів (пропедевтичний, діагностичний, мотиваційно-цільовий, змістовно-діяльнісний та оціночно-результативний). Пропедевтичний етап спрямований на ознайомлення майстрів з пропонованим навчальним змістом у межах яких буде здійснюватися педагогічний вплив, узгодження методів взаємодії, термінів координації проміжних та кінцевих результатів. На діагностичному етапі визначається актуальний рівень розвитку професійної компетентності. Метою мотиваційно-цільового етапу є підвищення мотивації майстрів до розвитку професійної компетентності; розвиток потреби в успішній діяльності та визнанні досягнень; потреби в саморегуляції поведінки та діяльності, в саморозвитку, неперервному професійному самовдосконаленні, інтересу до професійної діяльності; професійно-ціннісних орієнтацій особистості. Мета змістовно-діялісного етапу полягає в удосконаленні системи професійних знань, умінь й навичок та професійно-значущих якостей фахівця. Завданнями етапу є: розвиток умінь й навичок пізнавального, комунікативного, регулятивного й іншого характеру; розвиток креативності, вміння раціонального використання робочого часу; розвиток професійної мобільності та адаптивності, розвиток здатності до самоаналізу в професійній діяльності, до управління саморозвитком і професійним зростанням, самоконтролю та саморегуляції поведінки; виявлення причин, що гальмують розвиток тощо. Загальною метою оціночно-результативного етапу є аналіз та узагальнення кількісних та якісних результатів роботи з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Означені етапи забезпечують комплексну організацію процесу розвитку та саморозвитку професійної компетентності майстра виробничого навчання; вони зорієнтовані на конкретні завдання; характеризуються чітким визначенням форм, методів, технологій; передбачають можливість поетапної діагностики. Методичний супровід розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується в умовах інтравертної педагогічної системи (вивчення позитивної педагогічної практики; самоосвіта; участь в роботі методичних комісій, школи молодого педагога; обмін досвідом, взаємовідвідування, взаємодопомога, організація методичних семінарів майстер-класів, участь в науково-практичних заходах; упровадження особистісно-розвивальних, проєктних, практико-орієнтованих, ігрових; цифрових (дистанційних); тренінгових технологій тощо) та екстравертної педагогічної системи (комплексна інтеграція освітнього процесу з організаційно-технологічними процесами виробництва в умовах налагодженого соціального партнерства між закладом освіти та підприємствами; виробничі технології; ресурси

державно-приватного партнерства; підвищення професійної та освітньої кваліфікації; стажування на виробництві; сертифікація, конкурси фахової майстерності тощо). Використання означеної технології дає змогу враховувати організаційні та методичні особливості професійного розвитку майстрів виробничого навчання, цілеспрямовано управляти цим процесом.

- Розроблено програму курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти на модульно-компетентнісній основі за очно-дистанційною формою навчання (організаційно-настановчий етап (on-line), дистанційний етап (on-line), заключний етап (очний)), яка включає лекції, семінарсько-практичні заняття (вебінари), самостійну роботу, тренінги, науково-практичні конференції, підготовку та захист індивідуальних навчально-дослідницьких робіт слухачів та опанування модулів, що стосуються соціально-гуманітарної, психологічної, педагогічної, методичної, інформаційної, екологічної компетентності, методики розроблення навчально-планувальної документації.

- Виокремлені перспективні напрями самоосвіти (фаховий (відповідно до напрямку підготовки); методичний (педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання); психолого-педагогічний (імідж, спілкування, мистецтво впливу, лідерські якості та ін.); інформаційно-комунікативний (інформаційні технології); здоров'язбережувальний (охорона здоров'я); мовний; правовий; естетичний тощо), форми, методи та етапи (підготовчий, діяльнісний, заключний). Підготовчий етап: - самоаналіз – процес і результат рефлексії власної професійної компетентності майстра задля виявлення слабких сторін професійної підготовки та її поліпшення; - самовизначення – самостійне визначення майстром напрямку самоосвіти з врахуванням власних пізнавальних професійних, фахових, індивідуальних й особистих інтересів; - самоорганізація – самостійна діяльність майстра виробничого навчання з пошуку джерел пізнання відповідно до визначених напрямів і форм самоосвіти, складання плану і програми самоосвітньої діяльності. Діяльнісний етап: - самонавчання – діяльність майстра виробничого навчання спрямована на самостійне оволодіння знаннями, уміннями, навичками (передбачає читання літератури (навчальної, наукової, науково-популярної, художньої), прослуховування публічних лекцій, відвідування семінарів, конференцій, виставок (освітніх, технологічних, тематичних, художніх тощо), спілкування і консультації фахівців, використання інтернет-інформації тощо); - самоконтроль – усвідомлена регуляція власної поведінки і діяльності майстра з метою забезпечення відповідності їх результатів поставленим цілям і завданням, запобігання або корегування

помилкових дій. Заключний етап: - самооцінка – оцінювання власних переваг та недоліків, можливостей, стану самоосвітньої діяльності; - самореалізація – впровадження результатів самоосвіти у власну професійну діяльність, окреслення перспективних завдань для подальшого саморозвитку. Використання цифрових технологій в самоосвіті передбачає використання новітніх інструментів накопичення, обробки та передачі наукової та методичної інформації через локальні та міжнародні освітянські мережі («Всеосвіта», «Педрода», «На урок»), методичних порталів, навчальних платформ масових відкритих онлайн-курсів «ED ERA», «BYM online», «Prometheus» для викладачів, «Вікіпедії», web-сайтів, відео-програм, практикумів з віддаленим доступом, які утворюють інформаційну складову освітнього середовища. Таке середовище, з одного боку, є засобом інтеграції навчальної, методичної й комунікативної діяльності майстрів виробничого навчання, а з другого – дидактичною умовою, яка здатна забезпечити ефективність самоосвіти та фахового самовдосконалення.

Відповідно до *четвертого завдання*

- Перевірено результативність розробленої методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти за допомогою послідовного педагогічного експерименту. Заклади, установи, організації, на базі яких проводився експеримент: ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»; Бурштинський торговельно-економічний коледж КНТЕУ; ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва». Для кількісного та якісного аналізу емпіричних даних застосовувалися математичні та статистичні методи, порівняльний аналіз показників розвиненості професійної компетентності до і після впровадження методичної системи. В рамках експериментальної роботи науковці лабораторії виступили організаторами 3 конференцій, 2 семінарів, 12 вебінарів і тренінгів.

- Виокремлено критерії оцінювання розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: ціннісно-мотиваційний (потреби, мотиви, професійна самооцінка, саморефлексія, ціннісні професійні інтереси), когнітивний (володіння психолого-педагогічними, методичними та професійними знаннями), діяльнісний (уміння й досвід вирішення професійно-педагогічних завдань з виробничого навчання), рефлексивний (професійна самооцінка, саморефлексія, професійна «Я-концепція»). Ціннісно-мотиваційний критерій характеризується ціннісним ставленням майстрів виробничого навчання до педагогічної діяльності, що відбивається на цілях і засобах їхньої професійної діяльності та її успішності; складається з таких показників: прояву інтересу майстрів

виробничого навчання до розвитку професійної компетентності, спрямованої на результат власної професійної діяльності; самоусвідомлення в умовах безпосередньої професійної діяльності, потреба у саморозвитку, самовдосконаленні, в реалізації особистісного потенціалу; ціннісне відношення до професії. Когнітивний критерій охоплює сукупність спеціальних знань майстрів виробничого навчання, що пов'язані з їх педагогічною, методичною та професійною діяльністю; характеризується такими показниками, як: сукупність психологічних і педагогічних знань, які забезпечують виконання педагогічних функцій майстром виробничого навчання, що пов'язані з професійним навчанням і вихованням учнів; методичні знання, які представлені загальнометодичними та предметно-методичними знаннями. Діяльнісний критерій характеризує практичну здатність майстрів виробничого навчання успішно реалізовувати посадові компетенції у процесі їх професійної діяльності, відображає вміння й досвід професійної діяльності майстрів виробничого навчання і містить такі показники: здатність здійснювати освітню діяльність (реалізація навчально-виробничого процесу, формування мотивації до учіння, організація навчально-професійної діяльності учнів, вибір оптимальних засобів педагогічного впливу і взаємодії самовиховання й самоуправління; аналіз виробничої ситуації, планування технологічного процесу, використання сучасних технічних засобів виробництва); уміння складати навчально-методичну документацію, працювати з нею, організовувати науково-методичну роботу; уміння застосовувати сучасні педагогічні та виробничі технології на практиці, вирішувати типові і нетипові завдання, які виникають у процесі реалізації своїх компетенцій як фахівця з відповідної професії. Рефлексивний критерій характеризується активністю майстрів виробничого навчання, усвідомленням власних дій, особистісних і професійно важливих якостей, рівнем професійного розвитку та самовизначення і виражається через такі показники, як: професійна самооцінка, саморефлексія та професійна «Я-концепція».

- Схарактеризовано рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання: високий (характеризується глибоким володінням майстрами виробничого навчання змістом професійної діяльності, постійним прагненням досягати позитивних результатів; ґрунтовними знаннями з педагогіки та психології, методики організації навчально-виробничого процесу, досконалими знаннями нормативних та навчально-методичних документів, вільною орієнтацією у змісті стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з конкретних професій на компетентнісній основі, знаннями вимог нормативних документів і регіонального ринку праці); середній (мають певний інтерес та мотивацію

до професійної діяльності, але недостатній рівень мотивації до особистісного зростання; володіють знаннями з педагогіки та психології, методики організації освітнього процесу, але відчують складнощі у визначенні базової і варіативної його складової; володіють педагогічними та виробничими технологіями, але зазнають труднощів при внесенні в них інноваційних компонентів; системно, логічно планують, організують та контролюють навчально-виробничий процес учнів, але несхильні до інновацій); базовий (невиражений інтерес та слабка мотивація до удосконалення та розвитку професійної діяльності; відсутність системних знань з педагогіки та психології, а також методики організації навчально-виробничого процесу; формальне дотримання педагогічних принципів; проведенням занять з виробничого навчання лише за зразком; застосування обмеженої кількості форм контролю для перевірки теоретичних знань та практичних умінь і навичок учнів; значні утруднення щодо наукового обґрунтування змісту й програм виробничого навчання; достатні професійні вміння й навичками з робітничої професії, за якою здійснюється підготовка учнів, але відсутністю інноваційності в побудові освітнього процесу).

Здійснено добір діагностичного інструментарію та проведено оцінювання рівня розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання. В результаті експерименту відбулося зростання частки респондентів з середнім та високим рівнем розвитку професійної компетентності за усіма критеріями, а також зменшення кількості педагогів з базовим рівнем. Значення коефіцієнтів розвиненості після експерименту зростали всіма критеріями. Найбільших змін зазнав рефлексивний компонент професійної компетентності учасників експерименту, найменше змінився коефіцієнт розвиненості за діяльнісним критерієм.

Найбільш суттєві зміни стосуються частки респондентів з базовим рівнем розвитку професійної компетентності (-28,98%). Зафіксовано зростання долі респондентів з середнім (+15,88%) та високим рівнем розвитку професійної компетентності (+ 13,09%).

Загальний коефіцієнт розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання до експерименту становив 1,54, після експерименту - зріс до 2,38. Таким чином, позитивна динаміка розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання, які пройшли відповідне навчання, дає можливість припустити про ефективність розробленої експериментальної програми.

Відповідно до *п'ятого завдання* підготовлено методичний посібник, методичні рекомендації, словник та електронний ресурс.

Проведення експерименту підтвердило важливість та актуальність розроблення методичної системи розвитку професійної компетентності

майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Результати теоретичного аналізу та експериментальні дані засвідчили потребу в уточненні структури професійної компетентності майстрів виробничого навчання, побудові та впровадженні спеціальної методичної системи, розробленні методики відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методики їх самоосвітньої діяльності з розвитку професійної майстерності, методики створення дистанційних курсів підвищення кваліфікації, технологію розвитку професійної компетентності вказаної категорії педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, удосконалення діагностичного інструментарію щодо розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», створенні сучасної програми курсів підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, якісного навчально-методичного забезпечення професійного розвитку зазначених фахівців.

Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання забезпечується залученням до методичної роботи на рівні закладу професійної (професійно-технічної) освіти, на рівні Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти, під час підвищення кваліфікації на курсах, та самоосвітньої діяльності. Більша частина майстрів виробничого навчання має унікальний досвід професійної діяльності, що зумовлює їхню вибірковість в усвідомленому та цілеспрямованому інтересі до формування та розвитку необхідних професійних компетенцій. Враховуючи специфіку професійної діяльності майстрів виробничого навчання, найбільш ефективними формами, технологіями та методами розвитку їх професійної компетентності є такі, що передбачають суб'єкт-суб'єктну взаємодію: проблемні, інтерактивні, дослідницькі. Цього потребує і їхня майбутня професійна діяльність, зокрема, особливості виробничого навчання та виробничої практики, де майстер і учні мають вирішувати різні технічні завдання, розробляти проекти, колективно здійснюючи пошук оптимальних способів розв'язання технологічних задач. Саме вони стимулюють до самовдосконалення, забезпечують обмін цінностями, розвиток педагогічної етики, морально-етичних якостей, гуманності, комунікативних умінь, набуття досвіду взаємодії та рефлексії власної педагогічної діяльності та її результатів, реалізувати потребу у взаємодопомозі та взаємопідтримці. Успішність використання активних методів при навчанні майстрів виробничого навчання потребує високого професіоналізму педагогів, які працюють в сфері післядипломної освіти і безпосередньо залучені до цієї роботи, та зумовлюється співпрацею усіх зацікавлених осіб. Тільки за умов їх партнерства стає можливим забезпечити

бажаний результат – постійну позитивну динаміку та безперервний розвиток професійної компетентності.

5. ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Упровадження результатів наукового дослідження здійснювалося упродовж 2021 – 2022 років.

Об'єкти упровадження

Загальна кількість об'єктів упровадження результатів наукового дослідження – 98, серед яких:

– заклади освіти – 90 (заклади П(ПТ)О – 84, заклади ФПО – 4; заклади ВО - 2; інші - 0);

– підвідомчі установи НАПН України – 5;

– інші установи, підприємства, організації, де використовується продукція підвідомчих установ (у т.ч. навчально (науково)-методичні центри ПТО) – 3.

Цільові групи користувачів результатів наукових досліджень

Результати можуть бути корисними для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, працівників науково (навчально)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, науковців та ін.

5.1. Оприлюднення результатів наукового дослідження

Результати діяльності лабораторії представлені в електронній бібліотеці НАПН України¹, сайтах НАПН України² та ІПО НАПН України³ та youtube-каналі ІПО НАПН України⁴.

Інформація про масові науково-практичні заходи, де оприлюднювалися результати наукового дослідження

Заходи лабораторії дистанційного професійного навчання

¹ <https://lib.iitta.gov.ua/>

² <https://naps.gov.ua/ua/>

³ <https://ivet.edu.ua/>

⁴ <https://www.youtube.com/@ivet-edu-ua/featured>

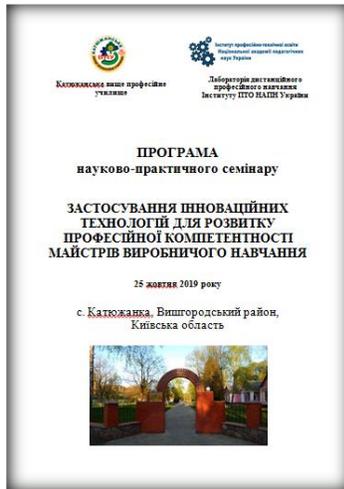
Всеукраїнська web-конференція «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (20 травня 2019 р.).

<https://youtu.be/mhuD3y9-tMU>

Конференція організовувалась з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності. Обговорювались також питання професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; перспектив розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; стану організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; використання зарубіжного досвіду професійного розвитку педагогів професійної школи та ін.

В обговоренні актуальних проблем та визначенні пріоритетних напрямів професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти взяли участь близько 70 наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників наукових установ та закладів освіти України із 11 областей (Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Київської, Луганської, Миколаївської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Чернівецької областей). Спікерами виступили співробітники Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», директори та методисти навчально-методичних, навчально-наукових центрів професійно-технічної освіти, майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Науково-практичний семінар «Застосування інноваційних технологій для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання» (25 жовтня 2019 р., с. Катюжанка, Вишгородський район, Київська область, Катюжанське вище професійне училище).

У заході взяли участь адміністрація, вчителі та майстри виробничого навчання Катюжанського вищого професійного училища, співробітники лабораторії дистанційного професійного навчання ІНТТО. Обговорювались питання системної організації професійного розвитку сучасного майстра виробничого навчання, відбору та проектування інноваційних технологій навчання, організації самоосвітньої діяльності освітян, ролі педагогічної взаємодії в професійній діяльності майстра виробничого навчання.

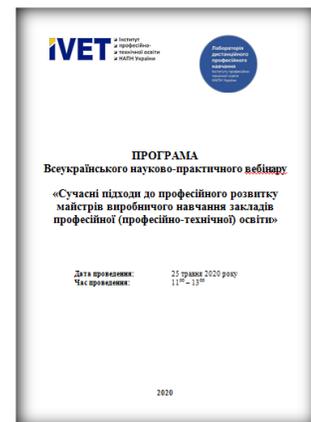
Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Сучасні підходи до професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (25 травня 2020 р.).

<https://www.youtube.com/watch?v=fQX9rpb3UQs>

Вебінар організовувався з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності.

Участь у вебінарі взяли понад 250 педагогічних працівників закладів професійної освіти різних регіонів України. Під час заходу обговорювалися такі питання: професійно-педагогічна діяльність майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; стан, проблеми та перспективи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; професійний розвиток майстрів виробничого навчання в умовах модернізації професійної (професійно-технічної) освіти; проблеми організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; зарубіжний досвід професійного розвитку педагогів професійної школи.

Спікерами виступили директор Державного навчального закладу "Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг", майстри виробничого навчання Державного навчального закладу "Харківський

регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування", Чернігівського вищого професійного училища побутового обслуговування, Міжрегіонального вищого професійного училища з поліграфії та інформаційних технологій, Державного навчального закладу "Херсонський професійний суднобудівний ліцей", заступник директора з виховної роботи та методист Державного навчального закладу "Мелітопольський багатопрофільний центр професійно-технічної освіти" та ін.

У виступах наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України було розкрито ключові аспекти методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: структура методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (доповідач *Вікторія Кручек*, завідувач лабораторії); технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (доповідач *Світлана Кравець*, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії); критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання (доповідач *Тетяна Пятничук*, кандидат педагогічних наук, науковий співробітник лабораторії). Наприкінці вебінару учасники обговорили результати, підвели підсумки і висловили сподівання на подальші зустрічі та плідну співпрацю.

Авторські вебінари співробітників лабораторії:

– **«Розвиток психолого-педагогічної компетентності майстра виробничого навчання закладу професійної (професійно-технічної) освіти засобами тренінгу»** (15 квітня 2020 р.). Модератор – Кручек В.А.; <https://youtu.be/5zG-6SqXoUI>

– **«Розроблення змісту програми дистанційних курсів підвищення кваліфікації майбутніх майстрів виробничого навчання»** (06 травня 2020 р.). Модератор – Колісник Н.В.; <https://youtu.be/sfyYHFmOnxM>

– **«Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання, її критерії та показники»** (18 червня 2020 р.). Модератор – Пятничук Т.В.; <https://youtu.be/U8Pyn8JXtL8>

– **«Застосування мобільних додатків у дистанційному навчанні»** (10 квітня 2020 р.). Модератор – Майборода Л.А. <https://youtu.be/3GDMvibm9E>

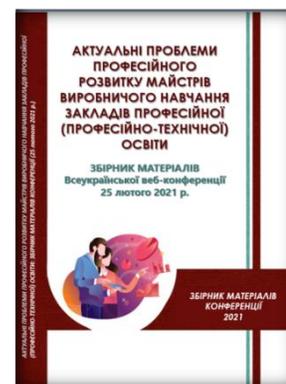
– **«Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання»** (08 квітня 2020 р.). Модератор – Кошук О.Б.; <https://youtu.be/Hdsi4KC-t7M>

– **«Організаційно-педагогічні умови дистанційного професійного навчання»** (26 березня 2020 р.). Модератор – Кравець С.Г. <https://youtu.be/wP4eW1e7joc>

– *Всеукраїнська веб-конференція «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (25 лютого 2021 р.).*

<https://youtu.be/sT9wxqpFH80>

У заході взяли участь понад 160 науковців, керівників, методистів, викладачів, майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти, представників регіональних навчально-методичних центрів. Освітня обговорили особливості професійно-педагогічної діяльності майстрів виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; стан, проблеми та перспективи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах модернізації професійної (професійно-технічної) освіти; проблеми організації стажування майстрів виробничого навчання на виробництві; зарубіжний досвід професійного розвитку педагогів професійної школи.

Доповіді були присвячені сучасним підходам до професійного самовдосконалення майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О; цифровій культурі педагогічного працівника як базису цифрового середовища закладу професійної освіти; використанню Інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання; інноваційним педагогічним технологіям в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання; сучасним формам організації професійно-практичної підготовки; ролі майстра виробничого навчання в організації освітнього процесу за дуальною формою навчання.

– *Вебінар «Професійний розвиток майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: досягнення і перспективи» (у рамках XV Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», присвяченій 15-ій річниці з дня заснування Інституту професійно-технічної освіти НАПН України) (22 березня 2021 р.).*

<https://youtu.be/pJF9Og3Vqto>

Вебінар організовувався з метою пошуку шляхів вдосконалення системи підвищення кваліфікації майстрів виробничого навчання, обміну сучасним досвідом впровадження педагогічних інновацій, реалізації особистісно-орієнтованого навчання; удосконалення професійної, психолого-педагогічної та комунікативної компетентності.

Участь у вебінарі взяли понад 50 педагогічних працівників закладів вищої, фахової пердвищої, професійної освіти різних регіонів України (Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Запорізькій області, Миколаївський національний аграрний університет, Національний транспортний університет, ДНЗ "Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою", Первомайській індустріально-педагогічний коледж, ДПТНЗ "Новокаховське вище професійне училище", Запорізьке вище професійне училище моди і стилю, ВП "Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету "Одеська юридична академія", ВСП "Березівське вище професійне училище Державного університету "Одеська політехніка", ДНЗ "Запорізький центр професійно-технічної освіти водного транспорту", ДНЗ "Богуславський центр професійно-технічної освіти", ДНЗ Хмельницький центр ПТО сфери послуг, ДНЗ "Полтавський політехнічний ліцей"). Спікерами виступили наукові співробітники лабораторії дистанційного професійного навчання ПТО НАПН України, аспіранти, майстри виробничого навчання, викладачі спеціальних дисциплін та ін.

У виступах наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України було розкрито ключові аспекти професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, технології розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, самоосвіти педагога професійного навчання засобами Інтернет-технологій, неперервної освіти в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання, педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

– *Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Теорія і практика професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (18 травня 2021 р.).*

Співорганізатори: Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області, Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області.

Вебінар організовувався з метою обговорення актуальних напрямів професійного розвитку майстрів виробничого навчання, вивчення досвіду впровадження інноваційних педагогічних технологій професійного вдосконалення, форм і методів самоосвітньої діяльності педагогів. Обговорювались також питання професійно-педагогічної діяльності майстрів

виробничого навчання в контексті динамічних техніко-технологічних змін у галузях економіки; перспектив розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; стану організації стажування майстрів виробничого навчання в умовах виробництва; використання зарубіжного досвіду професійного розвитку педагогів професійної школи та ін. В обговоренні взяли участь близько 30 наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників наукових установ та закладів освіти України із 10 областей. Спікерами виступили співробітники Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, методисти навчально-методичних, навчально-наукових центрів професійно-технічної освіти, майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. За результатами обговорення теоретичних і практичних аспектів професійного розвитку майстрів виробничого закладів професійної (професійно-технічної) освіти навчання були сформульовані рекомендації, реалізація яких сприятиме урізноманітненню форм професійного вдосконалення, задоволенню індивідуальних освітньо-професійних потреб педагогічних працівників, підвищенню ефективності професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

– *Всеукраїнський тренінг «Педагогічне спілкування» (30 листопада 2021 р.).*

Співорганізатори: Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України.

У тренінгу взяли участь понад 40 педагогічних працівників. Тренінг був організований із метою надання практичної допомоги молодим педагогічними працівникам щодо розвитку їх професійної майстерності, психолого-педагогічних компетентностей та здатності до самоосвіти й самовдосконалення. Учасники були ознайомлені із результатами проведеного серед педагогічних працівників опитування щодо вмотивованості до професійного розвитку, самооцінювання сформованості професійних компетентностей, затребуваних напрямів та форм професійного вдосконалення, з можливостями та перевагами тренінгової форми роботи з розвитку психолого-педагогічної компетентності. Вони залучались до виконання вправ на розвиток мовленнєвої виразності, перцептивних умінь, педагогічного артистизму, творчості та подальшого обговорення їх виконання.

Тренінг сприяв визначенню перспективних напрямів професійного розвитку, розвитку професійної компетентності педагогів, поглибленню партнерства між Інститутом професійно-технічної освіти та закладами професійної (професійно-технічної) освіти.

- *Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів*

професійної (професійно-технічної) освіти» (28 квітня 2022 р.), проведеного у рамках XVI Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції Інституту професійної освіти НАПН України.

Учасники вебінару заслухали доповіді, присвячені концептуальним засадам (доповідач д.п.н. О. П. Радкевич) та особливостям організації змішаного навчання в системі професійної освіти, аналізу його переваг та недоліків (доповідач д.п.н. В. А. Кручек). Про результати вивчення актуальності змішаного навчання в професійній підготовці майбутніх фахівців доповіла науковий співробітник лабораторії Л. А. Майборода. Передумови набуття цифрових компетентностей учасників освітнього процесу детально описані та переконливо обґрунтовані к.е.н. О. Л. Єршовою. Досвід створення електронних навчальних курсів в системі розвитку інформаційно-технологічної культури викладачів був представлений в доповіді к.п.н. А. Б. Зуєвої.

Запис вебінару доступний за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=kRwFI6SRttM>.

Участь у вебінарі взяли представники Дунайського інституту національного університету «Одеська морська академія»; Бурштинського торговельно-економічного фахового коледжу Київського національного торговельно-економічного університету; ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»; ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»; ДПТНЗ «Нікопольський центр професійної освіти»; Київського вищого професійного училища будівництва і дизайну; Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва; ДПТНЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»; Вищого професійного училища №21 м. Івано-Франківськ; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва»; ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»; ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»; Професійно-технічного училища № 8, м. Чернівці; ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»; ДПТНЗ "Чернівецький професійний ліцей сфери послуг"; ДНЗ «Барський професійний будівельний ліцей»; ДНЗ «Дніпрорудненський професійний ліцей»; ДНЗ «Решетилівський професійний аграрний ліцей імені І. Г. Боровенського»; ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі»; Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області; Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Запорізькій області; Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у м. Києві.

Участь у масових науково-практичних заходах включених до Плану роботи НАПН України та Інституту

Конференції

Науково-практична конференція «Стандартизація професійної освіти в умовах ринку праці» (15 березня 2019 р., м. Київ)

Міжнародна інтернет-конференція молодих учених і студентів «Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці» (03 квітня 2019 р., м. Глухів)

II Науково-практична конференція (за міжнародною участю) «Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту» (16 травня 2019 р., м. Київ)

IX Міжнародна науково-практична конференція «Професійне навчання персоналу – європейський вибір» (31 травня-1 червня 2019 р., м. Ізмаїл)

Науково-практична конференція «Інноваційні підходи закладів професійної (професійно-технічної) освіти України до розширення соціального партнерства (у контексті реалізації Концепції державної політики «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року)» (23 жовтня 2019, м. Київ)

X Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи» (7–8 листопада 2019 р., м. Хмельницький)

XI Міжнародна науково-практична конференція «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи (25-26 листопада 2021 року, м. Хмельницький)

II Всеукраїнська науково-практична конференція «Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку» (22 квітня 2021 року)

Семінари

Науково-практичний семінар «Прикладні аспекти розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання» (06 березня 2019 р., м. Бурштин, Івано-Франківська область)

Семінар «Порядок та методика розроблення професійних стандартів» (04 квітня 2019 р., м. Київ)

Методологічний семінар «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку» (04 квітня 2019 р., м. Київ)

III Всеукраїнський науково-методичний семінар «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (1 листопада 2019 р., м. Глухів)

Методологічний семінар «Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних

викликів (8 квітня 2021 року).

V Всеукраїнський науково-методичний семінар «Підготовка майстра виробничого навчання, викладача професійного навчання до впровадження в освітній процес інноваційних технологій» (5 листопада 2021 року).

Круглі столи

Круглий стіл «Моя професія – мій життєвий успіх» (2 вересня 2019 р., Васильківський професійний ліцей, Київська обл.)

Інші заходи

Воркшоп «An Introduction to Computational Thinking» (22 січня 2019 р., м. Київ)

X Міжнародна виставка «Заклади сучасної освіти» (14-16 березня 2019 р., м. Київ)

XI Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті» (22-24 жовтня 2019 р., м. Київ)

Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті – 2021», (15-17 жовтня 2021р., м.Київ).

Участь у науково-практичних масових заходах, що були організовані іншими установами, організаціями, закладами

Конференції, читання

II Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності» (11-12 квітня 2019 р., м. Тернопіль).

II Науково-практична конференція (за міжнародною участю) «Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту» (16 травня 2019 р., м. Київ).

IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи» (19 квітня 2019 р., м. Івано-Франківськ).

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір» (25 квітня 2019 р., Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро).

Міжнародна конференція «ICSF-2020: The International Conference on sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters». Session ICT2: ICT in Education and Sustainable Futures Workshop (20-22 травня 2020 р., м. Кривий Ріг);

Міжнародна конференція "ICHTML 2020: The international conference on history, theory and methodology of learning". Session 6: ICon-MaSTEd 2020 Online: Technology Education (15-17 жовтня, 2020 р., м. Кривий Ріг);

V Міжнародна наукова інтернет-конференція «Сучасні проблеми підвищення якості життя в глобалізованому світі» (12 листопада 2020 р.);

Міжнародна науково-практична конференція «Modern development paths of agricultural production: trends and innovations » (26 листопада 2020 р., м. Мелітополь);

Регіональна науково-практична конференція «Модель методичної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (15-16 грудня 2020 р., м. Суми).

Міжнародна конференція «Second international conference on history, theory and methodology of learning» (12-14 травня 2021 року, м. Кривий Ріг).

Конференція «Концепція розвитку професійної освіти у будівельній галузі» (21-22 жовтня 2021 року, м. Дніпро).

Круглі столи

Круглий стіл «Управління підготовкою викладачів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти: узгодження інтересів зацікавлених сторін» (14-15 вересня 2020 р.).

Всеукраїнський круглий стіл до Дня Європи «Європейський Союз як глобальний актор» (18 травня 2021 року).

Круглий стіл "Розробка та впровадження механізмів управління на основі партнерства при підготовці педагогічних кадрів для системи П(ПТ)О: концепції ефективного функціонування" (11-12 березня 2021 року).

Тренінги, майстер-класи

Онлайн тренінг «Інституційна співпраця у підготовці викладачів закладів професійної освіти. Досвід Німеччини» (в рамках Еразмус+ проєкту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE) (30 листопада - 1 грудня 2020 р.);

Онлайн тренінг «Шкільна практика та інституційна співпраця у підготовці викладачів закладів професійної освіти. Досвід Австрії» (в рамках Еразмус+ проєкту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE) (3-4 грудня 2020 р.).

Інші заходи

Kick-off воркшоп проєкту PAGOSTE (Університет Констанца, Німеччина) (7-18 лютого 2020 р.);

Воркшоп проєкту PAGOSTE «Summing up the first workpackage and planning next steps» (16-17 вересня 2020 р.).

Форум «Людський капітал. Новий порядок денний» (12-13 листопада 2020 р., м. Київ);

Онлайн зустріч «EU4Skills: кращі навички для сучасної України» (24 березня 2021 року).

5.2. Використання наукових результатів

Результати наукового дослідження використано:

1) в опублікованій продукції (науковій, виробничо-практичній, довідковій);

2) у процесі планування нової прикладної теми наукових досліджень лабораторії дистанційного професійного навчання ІПО НАПН України «Методичні основи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змішаного навчання» (науковий керівник – Вікторія Кручек, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання, Інститут професійної освіти), державний реєстраційний номер 0122U000446;

3) при підготовці аналітичних матеріалів за результатами педагогічного експерименту, що здійснювався у рамках виконання наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», державний реєстраційний номер 0119U000153:

✓ Радкевич, В.О., & Єршова, Л.М. (Ред.). (2021). Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали. Житомир: Полісся. (Розділ IV. Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти)

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1190-profesiyna-profesiynotekhnichna-ta-fakhova-peredvyshcha-osvita-informatsiinoanalitichni-materialy>;

4) у пропозиціях до заходів Програми спільної діяльності Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України на 2021 – 2023 рр.;

5) в рекомендаціях щодо затвердження плану заходів на 2019 – 2027 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта»;

б) в рекомендаціях масових заходів різних рівнів;

7) у процесі розроблення та оновлення професійних стандартів «Майстер виробничого навчання», «Педагого професійного навчання» (рис.22-23);

9) при підготовці пропозицій до проектів: Законів України «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про внесення змін до деяких

законодавчих актів України щодо забезпечення захисту педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників», постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів», Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року, «Етичного кодексу ученого НАПН України», «Положення про сертифікацію педагогічних працівників», методичних рекомендацій з розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі, «Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників», Порядку створення та функціонування на базі закладів вищої освіти та наукових установ мережі стартап-школа-інкубатор-акселератор; Національної програми «Наука майбутнього»; Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України

22.06.2022 № 1181

**Професійний стандарт
«Майстер виробничого навчання»**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Організація та здійснення професійно-практичної підготовки (виробничого навчання та виробничої практики).

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція Р	Освіта	Розділ 85	Освіта	Група 85.3	Середня освіта	Клас 85.32	Професійно-технічна освіта
				Група 85.4	Вища освіта	Клас 85.41	Професійно-технічна освіта на рівні вищого професійно- технічного навчального закладу
				Група 85.5	Інші види освіти	Клас 85.59	Інші види освіти, н.в.і.у.

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас
3	33	334	3340
Фахівці	Фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)
3340 Майстер виробничого навчання

1.5. Узагальнена назва професії

Майстер виробничого навчання

Рис. 22. Наказ про затвердження професійного стандарту «Майстер виробничого навчання»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України
20.06.2020 № 1182

**Професійний стандарт
„Педагог професійного навчання”**

1. Загальні відомості професійного стандарту

1.1. Основна мета професійної діяльності

Організація і здійснення педагогічної діяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.

1.2. Назва виду економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код (згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 „Класифікація видів економічної діяльності”)

Секція Р	Освіта	Розділ 85	Освіта	Група 85.3	Середня освіта	Клас 85.32	Професійно-технічна освіта
				Група 85.4	Вища освіта	Клас 85.41	Професійно-технічна освіта на рівні вищого професійно- технічного навчального закладу
				Група 85.5	Інші види освіти	Клас 85.59	Інші види освіти, н.в.і.у.

1.3. Назва виду професійної діяльності та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

Розділ	Підрозділ	Клас	Підклас
3	33	334	3340
Фахівці	Фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти	Інші фахівці в галузі освіти

1.4. Назва професії (професійна назва роботи) та її код (згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 „Класифікатор професій”)

3340 Педагог професійного навчання

1.5. Узагальнена назва професії

Педагог

1.6. Професійна кваліфікація

Педагог професійного навчання

Педагог професійного навчання I категорії

Рис. 23. Наказ про затвердження професійного стандарту «Педагог професійного навчання»

Моніторинг впровадження результатів наукового дослідження

Цільовими групами моніторингу були: керівники, методисти, науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Моніторинг здійснювався за допомогою таких методів: збирання та опрацювання статистичних даних; огляд наукових, навчальних, довідкових, періодичних фахових видань, електронних ресурсів, матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій, інших науково-практичних заходів, документів і матеріалів, підготовлених із використанням результатів наукового дослідження, публікацій у засобах масової інформації, мережі Інтернет тощо.

За даними електронної бібліотеки НАПН України, кількість скачувань наукових публікацій за темою дослідження становить – 6132, в тому числі за період 2021-2022 роки - 4142.

Всього завантажено 27 повнотекстових ресурсів у вільному доступі.
Статистичні дані представлені на рисунку 24 та у таблиці 10.

Статистичні звіти електронної бібліотеки

[За всіма ресурсами](#)

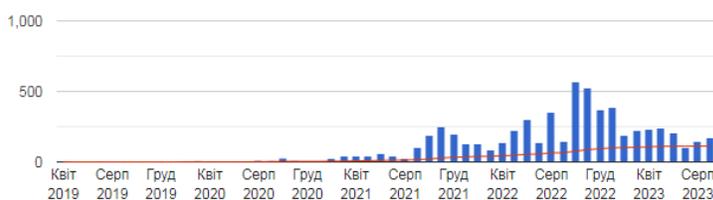
> Науковою темою: In-te of Vocational Education (2019-2021) ДР № 0119U000153 Methodical Bases of Skilled Workers' Distance Training in Vocational Education and Training Institutions

Оберіть звіт за

Вкажіть термін звіту

Оберіть вид звіту

Завантаження

Загальний огляд

27 Ресурсів

6,132 Завантажень

100% Повнотекстові

100% у вільному доступі

Рис. 24. Статистичні дані електронної бібліотеки НАПН України (за науковою темою) за період 2019-2022 рр.

**Представленість наукової продукції в Електронній бібліотеці
НАПН України (станом на 2022 рік)**

Продукція НД	Кількість скачувань
<p>Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників. методичний посібник / [В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник, Л. А. майборода, Т. В. пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог]. – Житомир: «Полісся», 2020.– 274 с. ISBN 978-966-655-965-7 DOI https://doi.org/10.32835/978-966-655-965-7/2020 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/724247</p>	351
<p>Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Методичні рекомендації / [В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець]. – Житомир: «Полісся», 2021. – 132 с. ISBN 978-966-655-992-3 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729352</p>	30
<p>Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник / Л. А. Майборода, С. І. Заславська, Є. І. Горбан. Житомир: «Полісся», 2021. – 120 с. ISBN 978-966-655-998-5 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729629</p>	47

5.3. Документи, що підтверджують використання результатів наукового дослідження
Довідки про впровадження результатів наукового дослідження

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ»
49052, м. Дніпро, вул. Алтайська 6а
тел. +380986334811
e-mail: dneprnvc@ukr.net www.dnvcpprmgz.org.ua, код ЄДРПОУ 02541409

Д О В І Д К А
про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Державного професійно-технічного навчального закладу
«Дніпровський центр професійно-технічної освіти»

ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти» використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України при плануванні та організації навчально-методичної роботи, освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

У роботі закладу використовуємо професійні стандарти: «Майстер виробничого навчання», «Педагог професійного навчання», «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти», які розроблені за ініціативи Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. У практику роботи впроваджено у освітній процес навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяє системному підвищенню рівня професійної, методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності упродовж життя.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної)

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

**КИЇВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ
ШВЕЙНОГО ТА ПЕРУКАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА**

вул. Єреванська, 12 А, м. Київ, 03087, тел./факс (044) 242 44 07, E-mail: kvpushpm@gmail.com,
<https://kvpushpm.wixsite.com/kvpu46>, Код ЄДРПОУ 03063159

Д О В І Д К А

**про впровадження результатів дослідження теми НД «Методичні
основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого
навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Київського вищого професійного училища швейного та
перукарського мистецтва**

Київське вище професійне училище швейного та перукарського мистецтва при плануванні та організації навчально-методичної роботи (освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, у роботі ми використовуємо розроблені Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України професійні стандарти: методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти, майстер виробничого навчання, педагог професійного навчання; впроваджено у освітній процес навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу Київського вищого професійного училища швейного та перукарського мистецтва розглянуто на засіданні педагогічної ради (протокол № 3 від 16.11.2021 р.).

Директор
Київського вищого професійного училища
швейного та перукарського мистецтва

Наталія ГОРБАТЮК

Міністерство освіти і науки України
Управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації
Державний навчальний заклад
„Новоград-Волинське вище професійне училище”
11707, м. Новоград - Волинський, вул. Пушкіна, 47/37 тел./факс 3-51-77,
електронна адреса: nvvrpu@ukr.net, <http://nvvrpu.ptu.in.ua>
UA738201720314241004202001451 в ДКСУ м. Києві, код 02543437

№ 395 від 23 грудня 2021 року

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти
у роботу державного навчального закладу
«Новоград – Волинське вище професійне училище»**

Державний навчальний заклад «Новоград – Волинське вище професійне училище» при плануванні та організації навчально-методичної роботи (освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

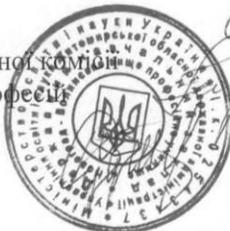
Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти у роботу ДНЗ «Новоград – Волинське вище професійне училище» було обговорено на засіданні методичної ради будівельних професій (протокол №6 від 16 грудня 2021 р.).

Методист
Голова методичної комісії
будівельних професій

Директор

Віра ЗАХАРЧЕНКО

Галина ГАЙДАЙЧУК

Микола ПАЛАМАРЧУК

Україна
Міністерство освіти і науки України
Навчально-методичний кабінет
професійно-технічної освіти у м. Києві

вул. Січових Стрільців, 24, Київ, 04053, тел. 272-05-50, 272-04-00, факс 272-02-35
www.kiyvnmk.ues.by, e-mail: nmkpto@gmail.com

16.12.2021 № 510

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти
у м. Києві

Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві, при плануванні та організації роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, використовує результати наукового дослідження лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України на тему: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти».

Закладам професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва рекомендуємо використовувати в освітньому процесі навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників», методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження здійснюється також шляхом залучення наукових співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України до роботи у складі журі оглядів-конкурсів методичної роботи у закладах професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва, у загальноміському методичному заході «Вернісаж педагогічної творчості», у семінарі «Школи педагогічного становлення молодого педагога»

на тему: «Основні шляхи розвитку педагогічної компетентності молодого педагога: теоретичні та методичні аспекти».

Такі спільні заходи спрямовані на надання методичної допомоги методистам, викладачам та майстрам виробничого навчання щодо підвищення їх кваліфікаційного рівня, освоєння психолого-педагогічних компетентностей та здатності до самоосвіти і самовдосконалення.

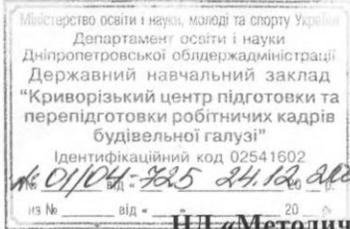
Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві вважає, що впровадження наукового дослідження на тему: «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у організацію методичної роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва є актуальним в умовах модернізації змісту професійної освіти України.

Директор

Микола НАТЕСА

Галина Вовченко 272 01 91

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
**НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної)
освіти»**

**у роботу ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки
робітничих кадрів будівельної галузі»**

Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі при плануванні та організації освітнього процесу використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу Криворізького центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 2 від 25 листопада 2021 р.).

Директор КЦПРКБ

Валерій ЯРЕМЕНКО

Д О В І Д К А
про впровадження результатів дослідження теми
наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної
компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної
(професійно-технічної) освіти»

Даною довідкою засвідчується, що результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти використовуються при організації освітнього процесу та професійного вдосконалення педагогічних працівників ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище».

Оцінка результатів впровадження науково-методичних розробок співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України підтверджує, що запропонована методична система та технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання сприяє посиленню мотивації, до професійного розвитку педагогів, поглибленню психолого-педагогічних знань, розвитку вмінь їх творчого застосування, підвищенню рівня професійно-педагогічної компетентності викладацького складу та якості професійної підготовки.

Педагогічні працівники неодноразово ставали учасниками семінарів, вебінарів, конференцій, організованих науковцями, де мали можливість ознайомитись із сучасними підходами до розвитку професійної компетентності, педагогічними технологіями та обговорити актуальні проблеми професійного розвитку. Активно використовувались матеріали, представлені у навчальному посібнику «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» та методичних рекомендаціях «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти».

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище» було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 2 від 26.10.2021 р.).

Директор
ДНЗ Катюжанське вище професійне училище

Недашківський Р. М.

УКРАЇНА

Департамент освіти, науки та молодіжної політики
Івано-Франківська обласна державна адміністрація
Державний професійно-технічний навчальний заклад
БОГОРОДЧАНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ ЛІЦЕЙ
вул. Шевченка, 89, смт Богородчани 77701 тел.(03471) 2 16 40, 2-29-72,
E-mail scola12@ukr.net Код ЄДРПО - 02544187

21.12.2021 р. № 275

Д О В І Д К А

про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»

ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей» при плануванні та організації навчально-методичної роботи (*освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників*) використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей» було обговорено на засіданні методичної ради (протокол № 4 від 30 листопада 2021 р.).

Директор БПБЛ

Віталій ІВАНКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БУРШТИНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»

77111, м. Бурштин, вул. О. Басараб, 1, Івано-Франківської області
e-mail: btek_knteu@ukr.net тел.: (03438) 4-42-74, тел./факс: (03438) 4-47-74

16.12.21. 1 11.05

Д О В І Д К А

**про впровадження результатів дослідження теми
НД «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів
виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»
у роботу ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж
Київського національного торговельно-економічного університету»**

ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ» при плануванні та організації навчально-методичної роботи, освітнього процесу, роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників використовує результати дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України.

Зокрема, було впроваджено: професійний стандарт майстра виробничого навчання, навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»; методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» та словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників».

Впровадження результатів наукового дослідження сприяло підвищенню рівня методичної компетентності педагогічних працівників, їхньої готовності до застосування сучасних технологій навчання; посиленню вмотивованості до професійного розвитку, самоосвітньої діяльності.

Результати впровадження наукових результатів дослідження теми наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» у роботу ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ» було обговорено на засіданні педагогічної ради (протокол № 2 від 22 жовтня 2021 р.).

Директор

Козак А. Р.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для поширення позитивного досвіду з розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти сформульовано низку *рекомендацій*.

На загальнодержавному рівні доцільно:

✓ активізувати вдосконалення нормативно-правового забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійних (професійно-технічних) закладів освіти;

✓ передбачити фінансову підтримку ініціатив зі створення умов для використання потенціалу та розширення інформаційно-освітнього середовища в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, широкого застосування цифрових технологій, створення систем дистанційного професійного навчання та веб-платформ для комунікації педагогічних працівників, пошуку програм підвищення кваліфікації, стажування, інформування про масові заходи (вебінари, конференції, семінари, круглі столи, тощо) з актуальних проблем професійно-педагогічної діяльності.

На регіональному рівні:

✓ рекомендувати державним органам влади на місцях та місцевого самоврядування вжити заходів щодо створення в закладах освіти інформаційного освітнього середовища для обміну інформацією, прийняття оптимальних управлінських рішень, адекватного та оперативного реагування на потреби освітянської галузі та ринку праці;

✓ сприяти створенню на базі навчально(науково)-методичних центрів професійної освіти центрів дистанційного професійного навчання, освітніх мережеских платформ, електронних навчальних ресурсів для професійного вдосконалення педагогічних працівників.

✓ сприяти функціонуванню професійних порталів та веб-сторінок щодо самоосвіти та самопідготовки;

✓ активізувати роботу з налагодження та підтримки постійної взаємодії усіх суб'єктів освітнього процесу;

✓ урізноманітнювати форми роботи закладів професійної (професійно-технічної) освіти з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, обміну досвідом професійного вдосконалення;

✓ зміцнювати зв'язки закладів професійної (професійно-технічної) освіти з науково-методичними центрами (кабінетами), науковими установами, що розробляють освітні інновації.

На інституційному рівні:

✓ науковим установам активізувати дослідження, спрямовані на науково-методичне обґрунтування методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, розроблення та впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення;

✓ науково-методичним центрам (кабінетам) професійно-технічної освіти сприяти організації роботи експериментальних закладів професійної освіти, де здійснюється впровадження інноваційних підходів до розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; організовувати проведення тренінгів, вебінарів, семінарів з розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; поширювати наукову, методичну, навчально-виробничу продукцію (посібники та методичні рекомендації, тощо) для широкого впровадження в педагогічну практику; продовжувати організовувати обговорення актуальних питань безперервного розвитку професійної компетентності, залучати до обговорення міжнародних учасників;

✓ у закладах професійної (професійно-технічної) освіти створювати необхідні матеріально-технічні, організаційні, психолого-педагогічні, дидактичні умови для професійного розвитку майстрів виробничого навчання; здійснювати діагностування рівня їх професійної компетентності, результативності педагогічної системи її розвитку, сприяти підготовці педагогів, методистів до навчання майстрів виробничого навчання на курсах підвищення кваліфікації в очній, заочній та дистанційній формі, у системі методичної роботи, у міжкурсний період підвищення кваліфікації, планування та організації їх самоосвітньої діяльності.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г., Майборода, Л. А., Пятничук, Т. В., Голуб, І. І. ... Однорог, Г. В. (2020). *Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників: методичний посібник*. Житомир: Полісся <https://lib.iitta.gov.ua/724247/>

Кручек, В. А., Кошук, О. Б., Кравець, С. Г. (2021). *Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти: методичні рекомендації*. Житомир: Полісся. <https://lib.iitta.gov.ua/729352/>

Майборода, Л. А., Заславська, С. О., Горбан, Є. І. (2021). *Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників: словник*. Житомир: Полісся. <https://lib.iitta.gov.ua/729629/>

Інститут проф.-техн. освіти НАПН України (2021) *Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання». 25.06.2020* (Оновлений у 2021 р.)

<https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2>

Кравець, С. (2020). Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogics*, (2(19)), 80–85. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.80-85>

Пятничук, Т. (2019). Інноваційне освітнє середовище формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників. *Professional Pedagogics*, 1(18), 131–136. <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.18.131-136>

Кошук О. (2019). Основні фактори відбору та проектування інноваційних технологій навчання. *Інноваційна педагогіка*, 19, 13-17

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Результати дослідження сучасного стану партнерства у підготовці педагогів професійної освіти. *Professional Pedagogics*, 2(21), 69–82. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.21.69-82>

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., & Радкевич, О. (2021). Зміст і структура веб-платформи «Партнерський простір «015». *Professional Pedagogics*, 1(22), 213–224. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2021.22.213-224>

Радкевич, В.О., Кравець, С.Г., Козак, А.Р. (2020). Ключові компетентності (м'які навички) майбутніх фахівців індустрії гостинності. *Colloquium-journal*, (15 (67)), 90-96. <https://doi: 10.24411/2520-6990-2020-11937>

Petrenko, L., Kravets, S., Bazeliuk, O., Maiboroda, L., Muzyka, I. (2020). Analysis of the current state of distance learning in professional (vocational) educational establishments, E3S Web of Conferences. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020), Kryvyi Rih.

https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_10010/e3sconf_icsf2020_10010.html,

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O. and Kozak, A. (2020). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools, XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (ICon-MaSTEd 2020) 15-17 October 2020, Kryvyi Rih, Ukraine

DOI [10.1088/1742-6596/1840/1/012041](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041)
<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1840/1/012041/meta>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., Mosia, I. (2021). The technology of the learning outcomes test development. InterPartner 2021: Advanced Manufacturing Processes II. Lecture Notes in Mechanical Engineering, Springer International Publishing

<https://www.springerprofessional.de/en/the-technology-of-the-learning-outcomes-test-development/19877410>

Кошук, О.Б., (2019). *Цілі та завдання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Потенціал сучасної науки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ.

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток готовності педагогів ЗП(ПТ)О до впровадження дистанційного навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18-28 березня 2019 р.). Київ : ПІТО НАПН України

Кравець, С. Г., (2019). *Ідеї психопедагогіки у науковій спадщині Володимира Костіва*, Теоретичні, методичні та практичні проблеми соціальної роботи: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 19 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ

Кравець, С. Г., (2019). *Проблемні питання розвитку проектної культури педагогів професійного навчання*, Наукове забезпечення освітньої діяльності у сфері цивільного захисту: Матеріали II науково-практичної конференції (за міжнародною участю). Київ: ІДУЦЗ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток майстра виробничого навчання в умовах модернізації системи професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого

навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукраїнської web-конференції (20 травня 2019 р., м. Київ). Київ

Кравець, С. Г., (2019). *Професійний розвиток сучасного педагога в контексті реформування професійної освіти*, Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції: у 2 ч. Ч 1 (м. Тернопіль, Україна, 11-12 квітня 2019 р). Тернопіль : СМП «Тайп»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграційних процесів*, Формування професійно мобільного фахівця: європейський вибір : Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 25 квітня 2019 р.). Дніпро: Вид-во «Літограф»

Кравець, С. Г., (2019). *Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання в умовах екстравертної педагогічної системи закладу освіти*, Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів (3 квітня 2019 р., м. Глухів), Глухів

Кручек, В. А., (2019). *Актуальні проблеми та шляхи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIII звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 18–28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., Майборода, Л. А., (2019). *Професійна компетентність та сучасні трудові функції майстра виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: зб. матер. всеукраїнської web-конференції «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ.

Майборода, Л. А., (2019). *Використання мобільних додатків у процесі підготовки кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Актуальність розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»: зб. матер. всеукраїнської web-конференції (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2019). *Дуальна система навчання: особливості впровадження в Україні*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIII всеукраїнської наук.-практ. конф. (28 березня 2019 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кравець, С. Г., (2020). *Практико-орієнтовані технології у професійно-практичній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Аналіз результатів самоцінювання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) (м. Київ, 18–28 березня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кручек, В. А., (2020). *Стан партнерства в управлінні підготовкою викладачів професійної освіти*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Майборода, Л.А., (2020). *Самоосвітня діяльність майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Майборода, Л.А., (2020). *Методика самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничу, Т. В., (2020). *Професійне становлення і розвиток особистості майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матер. XIV звітної Всеукраїнської наук.-практ. Конф. (м. Київ, 07 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Пятничук, Т. В., (2020). *Критерії та показники розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Кошу, О.Б., (2020). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної освіти)*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XIV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 7 травня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Заславська, С.Г., (2020). *Інноваційна діяльність майстра виробничого навчання: шляхи формування*, Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 14 травня 2020 р.). Глухів

Заславська, С.Г., (2020). *Інноваційна діяльність педагога професійної школи: шлях до саморозвитку*, Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 29 жовтня 2020 р.). Київ: ІПТО НАПН України

Alieksieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Lapshyna, O. & Odnoroh, H. (2021). Self-education and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. In V. Hamaniuk, S. Semerikov & Yu. Shramko (Eds.), *SHS Web of Conferences, Vol. 104, 03002. Second International Conference on History, Theory and Methodology of Learning (ICHTML 2021)*. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>

Luzan, P., Koshuk, O., Titova, O., & Mosia, I. (2022). The technology of the learning outcomes test development. In V. Tonkonogyi, V. Ivanov, J. Trojanowska, G. Oborskyi, & I. Pavlenko (Eds.), *Lecture Notes in Mechanical Engineering. 3rd Grabchenko's International Conference on Advanced Manufacturing Processes*, 687-696).

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-91327-4>

Radkevych, V., Kravets, S., Herliand, T., Radkevych, O., & Kozak, A. (2021). Modern technologies in the development of professional competence in teachers from professional (vocational) education schools. In A.E. Kiv, V.N. Soloviev, & S.O. Semerikov (Eds.), *Journal of Physics: Conference Series: Vol. 1840(1). 12th International Conference on Mathematics, Science and Technology Education, ICon-MaSTEd (012041)*.

<https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012041>

Заславська, С. І. (2021, березень 25). *Неперервна освіта у системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 176-179.

Заславська, С. І. (2021, лютий 25). *Інноваційні педагогічні технології в системі професійного розвитку майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О.

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної web-конференції, Київ, 29-32.

Кошук, О. Б. (2021, березень 25). *Структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної, Київ.

Кравець, С. Г. (2021, березень 25). *Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання: результати дослідження*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: зб. матеріалів XV Всеукр. наук.-практ. конф. (звітної), Київ, 171-174.

Кравець, С. Г. (2021, лютий 25) *Професійний розвиток майстрів виробничого навчання в контексті реалізації цілей сучасної професійної освіти*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: матеріали Всеукр. web-конф., Київ, 32-36.

Кручек, В. А. (2021, березень 25) *Педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 168-171.

Кручек, В. А. (2021, лютий 25) *Передмова*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 6-9.

Майборода, Л. А. (2021, березень 25) *Самоосвіта педагога професійного навчання засобами інтернет технологій*, Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: збірник матеріалів XV звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 188-191.

Майборода, Л. А. (2021, лютий 25) *Використання інтернет-ресурсів у самоосвітній діяльності майстрів виробничого навчання*, Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської веб-конференції, Київ, 44-48.

Радкевич, В., Бородієнко, О., Кручек, В., Радкевич, О. (2020). Аналітична довідка за результатами опитування науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти (структурний звіт)

https://pagoste.eu/typo3temp/secure_downloads/110179/0/d91645b122a9c45b69306d60e9be5ddedb10372a/WP1_Analysis_of_governance_of_VTE_Structural_report_IVET_PAGOSTE_ua.pdf

Кручек, В. А., Кравець, С. Г., Кошук, О. Б., Майборода, Л. А., & Заславська, С. І. (2021). Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.104-138). Житомир: Полісся.

Кошук, О. Б. (2021). Новітні підходи до професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації. В Радкевич, В. О., & Єршова, Л. М. (Ред.), *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали* (с.172-177). Житомир: Полісся.

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021) *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТРОПЕА.

<https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/item/1336-profesiina-profesiinotekhnichna-osvita-ukrainy-v-konteksti-ievrointehratsiinykh-protsesiv>

ДОДАТКИ

Рецензія

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог)

Впровадження в освітній процес інноваційних технологій, врахування потреб ринку праці задля забезпечення якісної професійної підготовки кваліфікованих робітників, їх розвитку, виховання, підготовки до швидкозмінних умов професійного життя – актуальні завдання для системи вітчизняної системи професійної (професійно-технічної) освіти. Є потреба в пошуку оптимальних шляхів і засобів вирішення цих завдань освітнього процесу з боку кваліфікованих, вмотивованих педагогічних та науково-педагогічних працівників, що видається проблематичним без удосконалення методичної роботи, розроблення навчально-методичного забезпечення, без систематичного озброєння педагогів міцними й глибокими знаннями, самоосвітньої діяльності.

Методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» є актуальним і затребуваним, має практичну цінність для педагогів професійного навчання, майстрів виробничого навчання, методистів закладів професійної(професійно-технічної) освіти, навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійної освіти в умовах реформування освітньої галузі, слухачів курсів підвищення кваліфікації, науковців.

Автори зосереджують увагу на актуальних цілях професійного навчання кваліфікованих робітників, відборі та структуруванні змісту професійного навчання, сучасних формах, методах та прийомах, які можуть застосовані при підготовці кваліфікованих робітників, описують методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О, методика змішаного навчання, подають загальну інформацію щодо необхідного навчально-методичного забезпечення, планування професійного навчання кваліфікованих робітників, облікової документації, тощо.

Зміст методичного посібника має практичне спрямування і його використання може значно підвищити продуктивність роботи з методистами, педагогами ЗП(ПТ)О. Актуальність запропонованого методичного видання

визначається соціальним замовленням на кваліфікованих фахівців з робітничих спеціальностей та, відповідно, педагогів професійної освіти.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач лабораторії науково-методичного
супроводу підготовки фахівців у коледжах
і технікумах Інституту професійно-технічної
освіти НАПН України

А. А. Каленський

А. А. Каленський

Згідно з мого розр.

РЕЦЕНЗІЯ

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання
кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н. В. Колісник,
Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог)

В сучасних умовах глобалізації суспільства від педагогів професійної освіти очікують готовності до розробки та впровадження новаторських методів та інноваційних технологій навчання, широкого використання комп'ютерних засобів та мультимедійних технологій, володіння інформацією про сучасний стан розвитку виробництва та новітні методи у певній галузі. Тому питання розвитку професійної компетентності педагогів, розроблення і впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення на тлі підвищених вимог до фахівців яких готує професійна освіта, наразі, залишається актуальним.

У наданому для рецензування посібнику автори представили детальний огляд цілей професійного навчання кваліфікованих робітників; критеріїв відбору та структурування змісту професійного навчання; форм, методів та прийомів навчання, інноваційних педагогічних технологій, охарактеризовано методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О. Навчальний посібник містить актуальну інформацію про застосування елементів дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Корисним для педагогів є опис комплексу навчально-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників, основних навчально-методичних документів, які можуть бути використані ними при підготовці до проведення теоретичних занять, уроків виробничого навчання та організації виробничої практики. Зміст посібника покликаний допомогти педагогам професійної освіти планувати та організувати свою роботу, впроваджувати інноваційні технології на заняттях та знайомить з сучасною нормативною базою у сфері професійної освіти.

Матеріали можуть використовуватися в системі професійної підготовки педагогів професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх кваліфікації.

Навчальний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» (автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Н.В. Колісник, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог) буде корисним широкому освітянському загалу, він має вагомe теоретичне та практичне значення для розбудови професійної освіти.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри педагогіки

Національного університету

біоресурсів і природокористування України

OB

О.В.Васюк

*Згідно з відгук
проб. дослідж. НК*

Л. Мейс

РЕЦЕНЗІЯ

на методичний посібник «Методичні основи професійного навчання
кваліфікованих робітників»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Л. А. Майборода,
Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог та ін.)

В сучасних умовах глобалізації суспільства від педагогів професійної освіти очікують готовності до розробки та впровадження новаторських методів та інноваційних технологій навчання, широкого використання комп'ютерних засобів та мультимедійних технологій, володіння інформацією про сучасний стан розвитку виробництва та новітні методи у певній галузі. Тому питання розвитку професійної компетентності педагогів, розроблення і впровадження відповідного навчально-методичного забезпечення на тлі підвищених вимог до фахівців яких готує професійна освіта, наразі, залишається актуальним.

У наданих для рецензування матеріалах автори представили детальний огляд цілей професійного навчання кваліфікованих робітників; критеріїв відбору та структурування змісту професійного навчання; форм, методів та прийомів навчання, інноваційних педагогічних технологій, охарактеризовано методи контролю навчальних досягнень учнів ЗП(ПТ)О. Навчальний посібник містить практичну інформацію про застосування елементів дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Корисним для читачів буде опис комплексу навчально-методичного забезпечення професійного навчання кваліфікованих робітників, основних навчально-методичних документів, які можуть бути використані педагогами при підготовці до проведення занять, уроків виробничого навчання та організації виробничої практики. Зміст посібника покликаний допомогти педагогам професійної освіти планувати та організовувати свою роботу, впроваджувати інноваційні технології на заняттях та знайомить з сучасною нормативною базою у сфері професійної освіти.

Рекомендована література є сучасною та оформленою за сучасними вимогами.

Матеріали можуть використовуватися в системі професійної підготовки педагогів професійної (професійно-технічної) освіти та підвищення їх кваліфікації.

Навчальний посібник буде корисним широкому освітянському загалу. Враховуючи теоретичну та практичну значимість роботи, її зміст та оформлення, вважаю, що методичний посібник «Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників» (автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, Л. А. Майборода, Т. В. Пятничук, І. І. Голуб, Н. Ю. Самойленко, Г. В. Однорог та ін), відповідає вимогам до наукових публікацій і може бути рекомендований до друку.

Рецензент:

методист вищої категорії

Навчально-методичного центру

професійно-технічної освіти у Чернівецькій області

Є. І. Горбан

РЕЦЕНЗІЯ
на методичні рекомендації
«Організація професійної теоретичної та практичної підготовки
майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної
(професійно-технічної) освіти»

(автори: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець)

На часі актуальним завданням національної освіти є пошук оптимальних шляхів якісної підготовки кваліфікованих робітників/фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до їхнього особистісного потенціалу та персонального шляху його реалізації. У цих процесах варто враховувати здібності, інтереси, потреби, мотивації, можливості та досвід здобувачів освіти, а відтак, – здійснювати ґрунтовний вибір видів, форм і методів навчання, оновлювати освітні плани і програми у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

У методичних рекомендаціях «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» науковцями лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України обґрунтовано логічну послідовність організації професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, спрямованої на забезпечення реалізації особистістю права на освіту в змінних умовах розвитку як системи освіти, так і економіки в державі.

У представленій праці авторами описано нормативно-правове забезпечення професійної освіти, здійснено ретроспективний аналіз змісту професійних стандартів та стандартів професійної (професійно-технічної) освіти, обґрунтовано теоретичні аспекти компетентнісного підходу в професійній освіті, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки.

Засвідчуємо власне переконання у тому, що методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В.А. Кручек, О.Б. Кошук, С.Г. Кравець, будуть корисними як для широкого кола науковців, так і для практиків-освітян, усіх тих, хто цікавиться розвитком професійної освіти, і рекомендуємо їх до друку.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
директор Навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Сумській області

Н. Ю.Самойленко

РЕЦЕНЗІЯ

на методичні рекомендації

«Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець

В умовах формування інноваційної економіки в Україні все більшої популярності й пріоритетності набуває професійна освіта, зорієнтована на підготовку кваліфікованих працівників, які здатні використовувати сучасні техніку і технології.

Організаційні аспекти освітніх процесів зазнають певних системних змін, що потребує актуалізації досліджень щодо нормативно-правового, організаційного, науково-методичного забезпечення удосконалення якості освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Потреба в науковому обґрунтуванні питань організації професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти України є актуальною й проявляється в реальних запитах педагогів-практиків щодо змістовного їх роз'яснення.

У представлених на рецензування методичних рекомендаціях, підготовлених колективом авторів (В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець), висвітлені актуальні питання організації професійної підготовки кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема, нормативно-правового забезпечення, змісту сучасних стандартів професійної освіти, реалізації компетентнісного підходу, подано опис методик професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, які можуть бути застосовані при підготовці кваліфікованих робітників. Безперечно, уточнення та конкретизація організаційної складової професійного навчання є основою його подальшого розвитку.

Вважаю, що методичні рекомендації «Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти», підготовлені колективом авторів: В. А. Кручек, О. Б. Кошук, С. Г. Кравець, можуть бути рекомендовані до друку.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри управління та
освітніх технологій Національного
університету біоресурсів і
природокористування України

Наталія С. Журавська
проб. даки вель ви

Н. С. Журавська

Н. С. Журавська

РЕЦЕНЗІЯ

на словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан /

Стрімка модернізація української системи професійної освітньої й навчання потребує постійного оновлення термінологічної та понятійної бази. Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» має на меті створення умов для єдиного розуміння термінології професійної (професійно-технічної) освіти, надання методичної допомоги майстрам виробничого навчання, педагогічним працівникам, здобувачам освіти тощо.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» містить понад 650 понять та термінів з теорії й практики професійної (професійно-технічної) освіти, структурований у алфавітному порядку та має список використаних джерел. Джерелами для цього видання послужили тлумачні словники, глосарії, нормативно-законодавчі акти України, Інтернет матеріали, дисертації, монографії тощо.

До складу словника входять терміни і поняття з педагогіки професійного навчання, методики організації освітнього процесу, категорії, які розкривають суть інноваційних освітніх процесів. Також авторами приділена увага термінам, що пов'язані з розробленням освітніх стандартів, Smart-технологій, цифрових технологій в освіті, впровадженням дистанційної, дуальної, змішаної форм навчання, тощо. Узагальнення і систематизація цієї інформації має важливе значення для перепідготовки кадрів і підвищення кваліфікації педагогічних працівників і є, наразі, актуальним завданням.

Видання призначене для широкого кола читачів: майстрів виробничого навчання, науковців, педагогічних працівників, здобувачів освіти. Воно адресоване також фахівцям, які займаються проблемами професійної освіти, менеджерам закладів професійної (професійно-технічної) освіти, методистам та ін.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан / носить фундаментально-прикладний характер, відповідає вимогам, що висуваються до довідкового видання, та може бути рекомендованим до друку.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри управління та
освітніх технологій Національного
університету біоресурсів і
природокористування України

Н. С. Журавська

*Міністерство освіти і науки
України*

Н. С. Журавська

Рецензія

на словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан /

Поданий на рецензію словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» є довідковим виданням, яке містить визначення ключових понять і термінів з теорії й практики професійної (професійно-технічної) освіти.

До словника ввійшли різні категорії термінів: від традиційних загальнонавчаних до тих, що лише набувають поширення, зокрема, терміни що стосуються організації дистанційного й дуального навчання, використання інформаційно-комунікативних технологій, цифровізації освітнього процесу, інноваційних форм і методів навчання тощо.

Словник містить вдало підібраний та систематизований матеріал з педагогіки, професійної освіти й навчання та суміжних галузей. Він складається з понад 650 понять та термінів, що достатньою мірою відображають сучасні тенденції в теорії й практиці професійної (професійно-технічної) освіти.

Словник «Інноваційні технології професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників» / Л.А. Майборода, С.І. Заславська, Є.І. Горбан / буде корисним для майстрів виробничого навчання, педагогічним працівникам, науковцям, здобувачам освіти, для усіх, хто цікавиться професійною (професійно-технічною) освітою, і може бути рекомендованим до друку.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
директор Навчально-методичного
центру професійно-технічної освіти
у Сумській області

Н. Ю.Самойленко

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Радкевич,

доктор педагогічних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України,
директор Інституту професійної освіти НАПН України

ЗАСТУПНИКИ РЕДАКТОРА

Людмила Єршова,

доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з науково-експериментальної роботи
Інституту професійної освіти НАПН України

Людмила Базиль,

доктор педагогічних наук, доцент, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Тетяна Герлянд

доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
завідувачка лабораторії
технологій професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Андрій Гуржій,

доктор технічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН
України, головний науковий
співробітник лабораторії
електронних навчальних
ресурсів Інституту професійної
освіти НАПН України

Андрій Каленський,

доктор педагогічних наук,
професор, провідний науковий
співробітник лабораторії
технологій професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Андрій Кононенко,

кандидат педагогічних наук,
завідувач науково-
організаційного відділу

Інституту професійної освіти
НАПН України

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, завідувачка
лабораторії зарубіжних систем
професійної освіти і навчання
Інституту професійної освіти
НАПН України

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук,
доцент, завідувачка лабораторії
дистанційного професійного
навчання Інституту професійної
освіти НАПН України

Оксана Лапа,

кандидат педагогічних наук,
завідувачка лабораторії
науковометодичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і
технікумах Інституту
професійної освіти НАПН
України

Петро Лузан,

доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий

співробітник лабораторії
науковометодичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і
технікумах Інституту
професійної освіти НАПН
України

Нелля Ничкало,

доктор педагогічних наук,
професор, академік НАПН
України, академік-секретар
Відділення професійної освіти та
освіти дорослих НАПН України

Валерій Орлов,

доктор педагогічних наук,
професор, головний науковий
співробітник лабораторії
професійної кар'єри Інституту
професійної освіти НАПН
України

Микола Пригодій,

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач лабораторії
електронних навчальних
ресурсів Інституту професійної
освіти НАПН України

*Видання засноване 04 жовтня 2021 року
рішенням ученої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
(протокол № 10)*

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКИ:

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Відповідальний редактор: **Петро Лузан**,
доктор педагогічних наук, професор

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Валентина Радкевич**,
доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України

ПІДГОТОВКА ДО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Відповідальний редактор: **Валерій Орлов**,
доктор педагогічних наук, професор

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Оксана Лапа**,
кандидат педагогічних наук, доцент

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Яна Чепуренко**,
кандидат історичних наук, доцент

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Відповідальний редактор: **Микола Пригодій**,
доктор педагогічних наук, професор

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА:

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Рубрика заснована рішенням Вченої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 10 від 04 жовтня 2021 року)

У рубриці оприлюднюються результати інноваційної освітньої діяльності наукових співробітників Інституту професійної освіти НАПН України, навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, отримані в ході науково-експериментальної роботи з управління розвитком професійної освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ РУБРИКИ

ГОЛОВА

Янна Чепуренко,

кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР

Вікторія Кручек,

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

ЧЛЕНИ РЕДКОЛЕГІЇ

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, докторант Інституту професійної освіти НАПН України

Валентина Попова,

доктор економічних наук, професор, провідний науковий співробітник
лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

Олена Тітова,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах
Інституту професійної освіти НАПН України

Тетяна Пятничук,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

Дмитро Гоменюк,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник лабораторії технологій професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжуване видання
Інституту професійної освіти НАПН України

ВИДАНО:

Випуск 1(2)'2022

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ І НАВЧАННЯ:
матеріали XVI всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН
України (м.Київ, 29 квітня, 17-20 травня 2022 р.)

Випуск 2(3)'2022

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ДО
ПІДПРИСМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
матеріали експерименту всеукраїнського рівня
(2019-2021)

Випуск 3(4)'2022

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
Інституту професійної освіти НАПН України
(м. Київ, 20 жовтня 2022 р.)

Випуск 4(5)'2022

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВИТИ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА:
збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу
(м. Київ, 14 листопада 2022 р.)

Випуск 5(6)'2022

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВИТИ В КОНТЕКСТІ
ГЛОБАЛЬНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ:
матеріали V Всеукраїнського науково-практичного семінару
(м. Київ, 31 жовтня 2022 р.)

Випуск 3(10)'2023

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В
ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ,
МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ:
монографія (звітні інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження) (2019-2021)

ГОТУЮТЬСЯ ДО ВИДАННЯ У 2023 РОЦІ:

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ SMART-КОМПЛЕКСІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ
РОБІТНИКІВ АГРАРНОЇ, БУДІВЕЛЬНОЇ І МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗЕЙ: монографія (звітні
інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження)
(2018 – 2020)

РОЗВИТОК ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ) ОСВИТИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ПРАКТИЦІ: монографія (звітні
інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукового дослідження)
(2019-2021)

ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Електронне продовжане видання
Інституту професійної освіти НАПН України

РУБРИКА:
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Випуск 4(11)

**МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ
ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ)
ОСВІТИ:
монографія**

*Рекомендовано Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України
(протокол № 3 від 23березня 2022 року)*

АВТОРИ

Кручек Вікторія Аркадіївна
Кравець Світлана Григорівна
Майборода Людмила Анатоліївна
Пятничук Тетяна Володимирівна

Формат 210×297

Авт. арк. – 5,1

Виготівник і видавець:

Інститут професійної освіти НАПН України
03045 Київ, пров. Віто-Литовський, 98-а
+380 (44) 252-71-75; +380 (44) 259-45-53 (факс)
e-mail: info@ivet.edu.ua

Підтвердження внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.

Серія ДК, No 3805 від 21.06.2010 р.

Науковий редактор – Вікторія Кручек
Технічний редактор – Людмила Майборода
Літературний редактор – Людмила Майборода
Бібліографічний редактор – Вікторія Маркова
Палітурка¹ – Людмила Шестерікова

¹ У дизайні палітурки використано фото з мережі Інтернет: <https://www.freedigitalphotos.net>